ΕΜΠ/ ΔΗΜΟΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ / ΥΠΠΟΑ /ΑΣΚΤ

ΟΔΟΣ ΤΟΣΙΤΣΑ

ΣΧΕΔΙΟ ΕΝΕΡΓΕΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ
ΚΑΙ ΤΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΟΔΟΥ ΤΟΣΙΤΣΑ

ΙΟΥΝΙΟΣ 2016

Σχέδιο ενεργειών για την περιβαλλοντική αναβάθμιση και τη λειτουργική αξιοποίηση της οδού Τοσίτσα

ΕΜΠ/ ΔΗΜΟΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ / ΥΠΠΟΑ /ΑΣΚΤ

Π.Τουρνικιώτης, Κ.Μωραΐτης, Ε. Μελαμπιανάκη, Σ. Περιστεριώτη, Δ. Ζούπας, Β.Βασιλειάδης, Φ.Καφαντάρης

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εισαγωγή (σ.4)

Α. Πεζόδρομος Τοσίτσα (σ.17)
Υφιτάμενη κατάσταση και βελτιωτικές ενέργειες

Β. Άνω Τοσίτσα (σ.61)
Υφιτάμενη κατάσταση και βελτιωτικές ενέργειες

Σχειδιασμός: Ενδεικτικές προσεγγίσεις (σ.103)
Διαβαθμισμένη και ενδεικτική σχεδιαστική παρουσίαση των προτεινόμενων βελτιωτικών ενεργειών

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σχέδιο ενεργειών για την περιβαλλοντική αναβάθμιση και τη λειτουργική αξιοποίηση της οδού Τοσίτσα

Η Οδός Τοσίτσα είναι ένας από τους πιο όμορφους δρόμους της Αθήνας, χάρη στην αστική κλίμακα, το αρχιτεκτονικό περιβάλλον και τις υψηλές δεντροστοιχίες. Έχει συνολικό μήκος 480 μέτρα και χωρίζεται σε δύο τμήματα. Το πρώτο, που βρίσκεται ανάμεσα στο Μουσείο και το Πολυτεχνείο, έχει πλάτος 30 μέτρα, μήκος 230, και είναι από τους πρώτους πεζόδρομους της Αθήνας. Το δεύτερο τμήμα είναι περίπου 10 μέτρα πιο στενό και χαρακτηρίζεται από ισχυρή αστικότητα, με ενιαίο μέτωπο πολυκατοικιών, συγκριτικά φαρδιά πεζοδρόμια και αρκετά καταστήματα, αλλά έχει πρακτικά μετατραπεί σε υπαίθριο παρκινγκ αυτοκινήτων.

Κατά κοινή ομολογία, υπάρχει ένα πρόβλημα στην οδό Τοσίτσα, το οποίο συνήθως εντοπίζεται στο τμήμα του πεζόδρομου, ανάμεσα στα ιδρύματα, ενώ είναι πρόβλημα που αφορά στο σύνολο του δρόμου, έστω και αν αυτό μπορεί να χωριστεί σε δύο μέρη και να αντιμετωπιστεί σε διακριτές φάσεις.

Η οδός Τοσίτσα

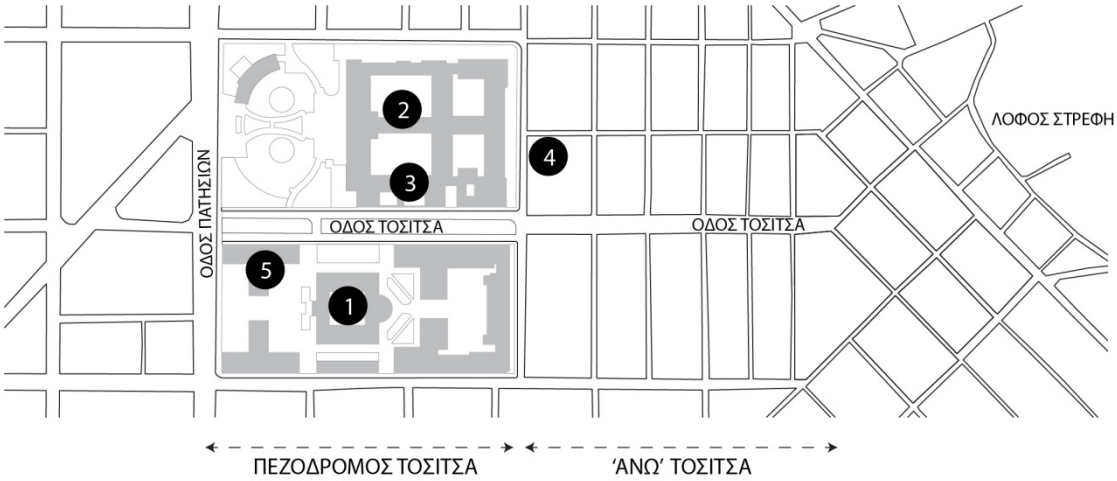

1. ΕΘΝ. ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ
2. ΕΘΝ. ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ
3. ΕΠΙΓΡΑΦΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ
4. ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
5. Α.Σ. ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ

Ο πεζόδρομος της Τοσίτσα

Το πρόβλημα του πεζόδρομου στην τελευταία δεκαετία ήταν αποτέλεσμα της σταδιακής αποξένωσής του από τα γειτονικά πνευματικά ιδρύματα, των οποίων αποτελούσε φυσικό προοίμιο και συνδετικό δημόσιο χώρο. Και τα δύο ιδρύματα έστρεψαν σταδιακά την πλάτη στην Τοσίτσα, σφραγίζοντας τις προσβάσεις από τον πεζόδρομο για λόγους ασφαλείας ή περιορισμού των δαπανών, ενώ ταυτόχρονα άφησαν σιωπηλά να γίνει υπαίθριο παρκινγκ για την εξυπηρέτηση προσωπικού και επισκεπτών. Οι αρμόδιες αρχές συναίνεσαν διαχρονικά σε αυτή τη χρήση.

Με την εσωστρέφεια αυτή ακυρώθηκε όμως η κύρια αιτία ζωντάνιας της Τοσίτσα, που συνδέονταν αφ' ενός με τις προσβάσεις στα ιδρύματα και αφ' ετέρου με το προσφιλές πέρασμα πεζών στις καθημερινές τους διαδρομές και την ευχάριστη στάση στο πράσινο περιβάλλον του, που ήταν μέρος της διέλευσης. Ανακόπηκαν εκ των πραγμάτων η παράλληλη προς την οδό Πατησίων πορεία, μέσα από τον κήπο του Μουσείου και την αυλή του Πολυτεχνείου, που ήταν σημαντική, καθώς και η κάθοδος από τα Εξάρχεια στην Πατησίων, που απέβλεπε κυρίως στη

συγκοινωνιακή εξυπηρέτηση. Ο πεζόδρομος κατέστη με το πέρασμα του χρόνου θύλακας εγγενούς προστασίας από τα μάτια της πόλης και συσσώρευσε ανοίκειες δραστηριότητες.

Η 'άνω' Τοσίτσα

Σε συνδυασμό με την αποκοπή του πεζόδρομου από τη λειτουργική συνέχεια της πόλης, το τμήμα της Τοσίτσα, από την οδό Μπουμπουλίνας ως την Ερεσού, έχασε τον ζωτικό ρόλο της πεζή διασύνδεσης των Εξαρχείων με την Πατησίων, παρά τα φαρδιά πεζοδρόμια και τις δεντροστοιχίες, και προσφέρθηκε εξ ολοκλήρου στη κυκλοφορία και το παρκάρισμα αυτοκινήτων. Δεδομένου μάλιστα ότι το τμήμα αυτό των 250 μέτρων δεν αποτελεί μέρος κυκλοφοριακής διαδρομής αλλά έχει δυσανάλογα πλατύ οδόστρωμα, ικανό για δύο στενές λωρίδες κυκλοφορίας και στάθμευση αυτοκινήτων κάθετα στα πεζοδρόμια και στις δύο πλευρές, έχει μετατραπεί σε προσφιλές πεδίο πολλαπλών αναστροφών αυτοκινήτων που αναζητούν θέση στάθμευσης και εξίσου προσφιλές πεδίο στάθμευσης σε δεύτερη σειρά για εξυπηρέτηση τροφοδοσίας. Το αποτέλεσμα είναι χαοτικό, με μια προφανή ακουστική, ατμοσφαιρική και οπτική ρύπανση, που έχουν μετατρέψει το τμήμα αυτό του δρόμου σε ένα απωθητικό δημόσιο χώρο, παρά την εξαιρετική δυναμική του για την κοινωνική, λειτουργική, περιβαλλοντική και αισθητική αναβάθμιση της πόλης.

Σχεδιασμός & υλοποίηση

Πλαίσιο προσέγγισης

Για τον προγραμματικό στόχο της περιβαλλοντικής αναβάθμισης και λειτουργικής αξιοποίησης της οδού Τοσίτσα προτείνεται μία βαθμιδωτή πρόταση παρέμβασης στην κατεύθυνση της σταδιακής επίλυσης των ζητημάτων που εντοπίζονται, με απώτερο στόχο την επίτευξη μίας ολοκληρωμένης και υλοποιήσιμης πρότασης κοινά αποδεκτής. Περιορισμένης κλίμακας παρεμβάσεις, οι οποίες θα ανταποκρίνονται τόσο στην οικονομία χρημάτων όσο και την οικονομία του χώρου προκρίνονται στο βαθμό που ικανοποιούν ένα σύνολο προγραμματικών στόχων.

Ζητούμενα και στόχοι

Αναλυτικότερα το πλαίσιο των στόχων αναπτύσσεται ως εξής:

- Ανάκτηση της λειτουργικότητας του πεζόδρομου σε άμεση σχέση με τις πορείες και τις δραστηριότητες κατοίκων, εργαζομένων και επισκεπτών της ευρύτερης περιοχής, η οποία μπορεί να επιτευχθεί άμεσα με τη συνεργασία όλων των παρόδιων ιδρυμάτων και των αρχών που είναι αρμόδιες για τη συντήρηση και τη διαχείριση του δρόμου.
- Λειτουργική διασύνδεση του πεζόδρομου με το άνω τμήμα της οδού Τοσίτσα για να ενισχυθεί το πορώδες της πόλης και να ξαναγίνει η Τοσίτσα στο σύνολό της ένα προσφιλές καθημερινό πέρασμα των πολιτών, που θα φέρει ζωντάνια και ασφάλεια στον δημόσιο χώρο.
- Εγκατάσταση δραστηριοτήτων στον πεζόδρομο και ταυτόχρονη ενίσχυση των δραστηριοτήτων στο άνω τμήμα της Τοσίτσα, που θα διαμορφώσουν δυνατότητες στάσης και θα μετατρέψουν το σύνολο του δρόμου σε διαχρονικό προορισμό για πολίτες, εργαζόμενους, τουρίστες, ανάλογα με τις συνθήκες και τα ενδιαφέροντα.

- Περιβαλλοντική αναβάθμιση του άξονα της οδού Τοσίτσα μέσα από συμβατές εφαρμογές με στόχο τη δημιουργία ενός ‘πράσινου’ διαδρόμου επιπέδου γειτονιάς που θα συνδέσει την απόληξη της οδού Τοσίτσα στην Πατησίων με το υφιστάμενο δίκτυο πεζοδρόμων των Εξαρχείων και το λόφο του Στρέφη μετατρεπόμενη έτσι σε ‘ραχοκοκαλιά’ του δικτύου πεζής μετακίνησης της περιοχής. Απώτερο στόχο αποτελεί η υλοποίηση βιοκλιματικά φιλικών εφαρμογών για την επίτευξη του επιθυμητού μικροκλίματος και την ανάδειξη αστικών οικολογικών συνεχειών.

Στάδια σχεδιασμού & υλοποίησης

Η προσέγγιση αναπτύσσεται σε τρία (3) διακριτά στάδια:

Στάδιο Ι

Άμεσες παρεμβάσεις με στόχο την πρώτη αποκατάσταση φθορών και την ανάδειξη του άξονα της οδού Τοσίτσα στην πλήρη λειτουργική της ικανότητα στο υφιστάμενο πλαίσιο.

Το στάδιο αυτό αφορά στο άμεσο λειτουργικό ‘άνοιγμα’ του πεζόδρομου της οδού Τοσίτσα στην πόλη, περιλαμβάνει προτάσεις μικρής κλίμακας, οι οποίες δεν απαιτούν νέα έργα και δεν έχουν κατασκευαστικό κόστος αλλά μόνο διαχειριστική δαπάνη και το ανάλογο κόστος επισκευών. Για τον λόγο αυτό προτείνεται να ληφθούν άμεσα αποφάσεις και να γίνουν οι πρώτες παρεμβάσεις σε βάθος ενός μήνα, με την πρόθεση να έχουν ολοκληρωθεί ως τον Σεπτέμβριο (2016). Ένα μικρό τμήμα των προτάσεων μπορεί να ετεροχρονιστεί για να συνδυαστεί με τα έργα της επόμενης ενότητας.

Στάδιο ΙΙ

Παρεμβάσεις βραχυπρόθεσμης υλοποίησης που περιλαμβάνουν πιλοτικά προγράμματα και ελέγχους εφαρμογής των στόχων μέσα από σχεδιασμό και χαμηλού κόστους κατασκευές.

Ο σχεδιασμός μπορεί να αρχίσει το ταχύτερο, με στόχο να έχει ολοκληρωθεί και η εφαρμογή των προτάσεων ως το τέλος Σεπτεμβρίου (2016). Και εδώ περιλαμβάνονται διακριτά έργα. Ο δημόσιος χώρος του πεζόδρομου μπορεί να προηγηθεί και να υλοποιηθεί ανεξάρτητα από την κατασκευή ενός περιπτέρου πληροφόρησης και αναψυχής, το οποίο μπορεί να ακολουθήσει ή να χρηματοδοτηθεί από άλλες πηγές. Ενδείκνυται το έργο να λειτουργεί πλήρως πριν την επόμενη τουριστική περίοδο, δηλαδή ως τον Απρίλιο.

Στάδιο ΙΙΙ

Ολοκληρωμένη εφαρμογή και υλοποίηση σχεδιασμών για τη συγκροτημένη επίτευξη των στόχων για την περιβαλλοντική αναβάθμιση και τη λειτουργική αξιοποίηση του άξονα παρέμβασης. Είναι ιδιαίτερα σημαντικό να σχεδιαστεί και να κατασκευαστεί παράλληλα με τα προβλεπόμενα στην προηγούμενη φάση.

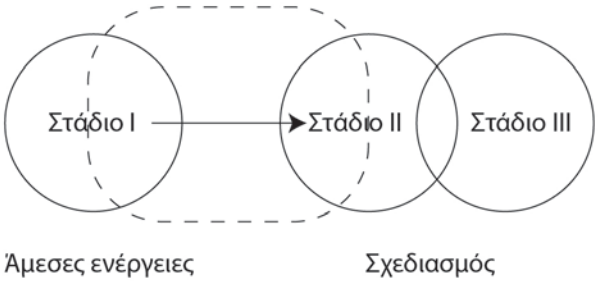

Οι τρεις ενότητες είναι αλληλένδετες και η επιτυχία του στόχου εξαρτάται από τον συνδυασμό τους. Ο κύριος στόχος της αναζωογόνησης του πεζόδρομου της Τοσίτσα δεν μπορεί να επιτευχθεί με σποραδικές γιορτές και εξωραϊσμούς του περιβάλλοντος χώρου, αλλά με τόνωση της καθημερινής χρήσης του δρόμου για πέρασμα ή στάση και για άλλες παράλληλες δραστηριότητες σε βάθος χρόνου. Ο στόχος αυτός δεν θα επιτευχθεί μόνο με τη συνεργασία των πνευματικών ιδρυμάτων και την διευκόλυνση των διαμπερών κινήσεων στον πεζόδρομο. Επιβάλλεται κατά συνέπεια η αντιμετώπιση της Τοσίτσα ως σύνολο, για να διαμορφωθεί ένα γραμμικός πυρήνας δραστηριοτήτων στο άνω τμήμα της, που θα φέρει ζωντάνια στον δημόσιο χώρο από το βάθος της πυκνοκατοικημένης γειτονιάς και θα τη διασυνδέσει μέσα από την πορεία στον πεζόδρομο τόσο με το λόφο του Στρέφη όσο και με την Πατησίων και τελικά με όλη την πόλη.

Προτάσεις

Ειδικότερα προτείνονται οι ακόλουθοι κύκλοι ρυθμιστικών, κυκλοφοριακών, πολεοδομικών και αρχιτεκτονικών παρεμβάσεων οι οποίες κατανέμονται κατά περίπτωση στα τρία προτεινόμενα στάδια παρέμβασης (αναλυτικότερα αναπτύσσονται σε ενότητα που ακολουθεί).

Κύκλος Α

Άμεσο λειτουργικό 'άνοιγμα' του πεζόδρομου της οδού Τοσίτσα στην πόλη

Α.1 **Άνοιγμα των προσβάσεων**

Άνοιγμα των προσβάσεων του Αρχαιολογικού Μουσείου και του Πολυτεχνείου από την ανατολή του ηλίου ως το βράδυ. Στο άνοιγμα των προσβάσεων πρέπει να περιλαμβάνονται οι πύλες του Πολυτεχνείου στην οδό Πατησίων και η μετωπική πρόσβαση στο κτίριο Αβέρωφ, που θα ενισχύσουν τον επιθυμητό περίπατο πολιτών και επισκεπτών στο εσωτερικό του περιβόλου, ιδίως στην τουριστική περίοδο. Πρέπει επίσης να εξεταστεί η περιστασιακή τουλάχιστον χρήση της κυρίας εισόδου στο κτίριο Τοσίτσα του Πολυτεχνείου από τον πεζόδρομο.

Α.2 **Απομάκρυνση των παρκαρισμένων οχημάτων από τον πεζόδρομο**

Απομάκρυνση των παρκαρισμένων οχημάτων και προστασία του πεζόδρομου από το παρκάρισμα με τη συνεργασία ιδρυμάτων και αρχών. Για το σκοπό αυτό επιβάλλεται η ελεγχόμενη πρόσβαση οχημάτων στους χώρους των ιδρυμάτων, από την οδό Πατησίων και την οδό Μπουμπουλίνας, αποκλειστικά και μόνο για τη λειτουργική εξυπηρέτηση αναγκών.

A.3 **Συντήρηση του εξοπλισμού και του δημόσιου χώρου**

Προκρίνεται ο επιμελής και τακτικός καθαρισμός, επισκευή των καθισμάτων, επισκευή φωτισμού, καθαρισμός και τακτική φροντίδα των φυτεύσεων. Η παρέμβαση αυτή είναι επιτακτική για να τεκμηριωθεί άμεσα στη συλλογική αντίληψη το ενδιαφέρον της πολιτείας για το νοικοκύρεμα του χώρου.

A.4 **Αναγγελία προγράμματος για τη συνολική αναβάθμιση της οδού Τοσίτσα**

Μόλις ολοκληρωθούν και οι τρεις παραπάνω ενέργειες προτείνεται η αναγγελία προγράμματος για τη συνολική αναβάθμιση της οδού Τοσίτσα, και ταυτόχρονη αναγγελία οργάνωσης περιοδικών εκδηλώσεων ή άλλων δράσεων με πρόσκληση των πολιτών να επιστρέψουν στην Τοσίτσα.

Κύκλος Β

Ανασύνθεση του δημόσιου χώρου στον πεζόδρομο της οδού Τοσίτσα

B.1 **Λειτουργική αναβάθμιση των προσβάσεων**

Η αναβάθμιση των προσβάσεων στα ιδρύματα από τον πεζόδρομο κρίνεται απαραίτητο στοιχείο λειτουργικής ενίσχυσης του άξονας. Στόχος είναι η πλάγια είσοδος του Αρχαιολογικού Μουσείου να γίνει ασφαλής πρόσβαση για σημαντικό αριθμό επισκεπτών, που θα συμβάλουν στην αναζωογόνηση της Τοσίτσα.

B.2 **Σχεδιασμός περιπτέρου πληροφόρησης και αναψυχής**

Προτείνεται ο σχεδιασμός περιπτέρου πληροφόρησης και αναψυχής, το οποίο μπορεί να περιλαμβάνει και μικρό πωλητήριο. Το περίπτερο αυτό θα αντικαταστήσει εκείνο που βρίσκεται επί της Πατησίων και θα αποτελεί σημείο συνάντησης και στάσης για πολίτες και επισκέπτες, με ελεγχόμενη χρήση αναψυκτηρίου. Μπορεί να αποτελεί ‘εφήμερη’ ή ‘κινούμενη’ κατασκευή, όπως

συναντάμε στον υπαίθριο χώρο πολλών μουσείων διεθνώς. Ο σχεδιασμός του θα γίνει με διαγωνισμό ή θερινό εργαστήριο σπουδαστών που θα οργανώσει η Σχολή Αρχιτεκτόνων. Προτείνεται επίσης να εξεταστεί η δυνατότητα λειτουργίας αναψυκτηρίου στον αύλειο χώρο του Επιγραφικού Μουσείου, σε λειτουργική συνέχεια με τον πεζόδρομο.

Β.3 **Σχεδιασμός του δημόσιου χώρου του πεζόδρομου**.

Ο σχεδιασμός αυτός θα ακολουθήσει τη διαγραμματική οργάνωση του υπάρχοντος πεζόδρομου, που είναι χαραγμένος στη συλλογική μνήμη των πολιτών αλλά έχει ανάγκη πολλών επιμέρους αλλαγών στη διάταξη των ενοτήτων, στον εξοπλισμό, στα υλικά της δαπεδόστρωσης και τις φυτεύσεις. Προτείνεται ο δημόσιος χώρος του πεζόδρομου να εξεταστεί ως σύνολο μαζί με τον αύλειο χώρο του Πολυτεχνείου και του Αρχαιολογικού Μουσείου, δεδομένου ότι αποτελούν φυσικό και αισθητικό σύνολο και θα αποτελέσει την εκκίνηση για τη μεσοπρόθεσμη ολοκλήρωση του άξονα σύνδεσης του πεζοδρόμου με την Άνω' Τοσίτσα και το λόφο του Στρέφη. Θα προβλεφθεί επίσης η δυνατότητα εφήμερης κατασκευής/εγκατάστασης για την οργάνωση κοινωνικών δρωμένων από τον Δήμο και τα Ιδρύματα στον πεζόδρομο (υπαίθριες εκθέσεις, επετειακές πωλήσεις συναφείς με τα ιδρύματα, καλλιτεχνικές εκδηλώσεις, κλπ.). Ο σχεδιασμός αυτός θα γίνει από θερινό εργαστήριο σπουδαστών που θα οργανώσει η Σχολή Αρχιτεκτόνων.

Κύκλος Γ

Ανάκτηση του δημόσιου χώρου στο άνω τμήμα οδού Τοσίτσα

Γ.1 **Διεύρυνση των πεζοδρομίων και ρύθμιση της στάθμευσης αυτοκινήτων**

Με στόχο την ανάκτηση του δημόσιου χώρου για τους πολίτες –πεζοί και ποδήλατα- και τον περιορισμό της χρήσης του για εξυπηρέτηση του αυτοκινήτου προτείνεται η διεύρυνση των πεζοδρομίων και ρύθμιση της στάθμευσης αυτοκινήτων. Η γεωμετρία του δρόμου επιτρέπει τη διαπλάτυνση των πεζοδρομίων προς όφελος των πεζών και των καταστημάτων, την οργάνωση

θυλάκων παράλληλα στα πεζοδρόμια για την παρόδια στάθμευση αυτοκινήτων και για την απαραίτητη εξυπηρέτηση τροφοδοσίας και πρόσθετα ευνοεί τη σύνδεση της κίνησης των ποδηλατών με το μητροπολιτικό δίκτυο, το οποίο περνά από την οδό Γ΄ Σεπτεμβρίου στην προέκταση της Τοσίτσα από την οδό Αβέρωφ. Επιβάλλεται ο σχεδιασμός της οδοποιίας έτσι ώστε να προστατεύονται οι στροφές από το παράνομο παρκάρισμα.

Γ.2 **Κυκλοφοριακή ρύθμιση της οδού Τοσίτσα**

Προτείνεται η κυκλοφοριακή ρύθμιση της οδού Τοσίτσα για να εμποδιστούν οι περιπορείες σε αναζήτηση θέσης στάθμευσης. Ενδεικτικά σκόπιμη είναι η μονοδρόμηση της Τοσίτσα από Σπυρίδωνος Τρικούπη προς Ερεσού και Μπουμπουλίνας σε αποκλίνουσα κατεύθυνση και ο περιορισμός του οδοστρώματος σε μία λωρίδα (προς όφελος πεζοδρομίων και φυτεύσεων και περιοδικών δραστηριοτήτων).

Γ.3 **Σχεδιασμός του δημόσιου χώρου στο άνω τμήμα της οδού Τοσίτσα**.

Ο σχεδιασμός του δημόσιου χώρου μαζί με την κυκλοφοριακή και την πολεοδομική ρύθμιση του άξονα θα αποβλέπει σε περιορισμένες και οικονομικές παρεμβάσεις για την αλλαγή της γεωμετρίας του δρόμου, τη βελτίωση των φυτεύσεων, της δαπεδόστρωσης και του εξοπλισμού, με τελικό στόχο την περιβαλλοντική και την αισθητική αναβάθμιση και την ολοκλήρωση του πράσινου διαδρόμου. Ο σχεδιασμός αυτός μπορεί να γίνει από την τεχνική υπηρεσία του Δήμου με τη συμβουλευτική συνεργασία των Σχολών του ΕΜΠ.

Γ.4 **Σύνταξη και εφαρμογή σχεδίου χρήσεων γης**

Σκόπιμη κρίνεται η σύνταξη και εφαρμογή σχεδίου χρήσεων γης για την ελεγχόμενη ενίσχυση της παρόδιας δραστηριότητας στην οδό Τοσίτσα και εφαρμογή πιλοτικών προγραμμάτων εφήμερων δραστηριοτήτων (Ισχύον ειδικό πλαίσιο: ΦΕΚ 1075Δ/3.9.1993). Δεδομένου ότι η προτεινόμενη παρέμβαση στο

άνω μέρος της οδού Τοσίτσα, αλλά και η γενικότερη αναβάθμιση του πεζόδρομου, θα έχουν επιπτώσεις στην κοινωνική και οικονομική δραστηριότητα, σε συνδυασμό με τον στόχο της ενίσχυσης των παρόδιων δραστηριοτήτων στο άνω μέρος της Τοσίτσα, επιβάλλεται η σύνταξη και εφαρμογή ενός σχεδίου χρήσεων γης, που αφ' ενός θα την προστατεύει από ανεπιθύμητες υπερβάσεις και αφ' ετέρου θα ενισχύσει με προνόμια και άλλα μέτρα τις επιθυμητές λειτουργίες.

Γ.5 **Αρχιτεκτονική αναβάθμιση της οδού Τοσίτσα**

Προτείνεται η σύνταξη ενός χάρτη μέτρων και κυρίως κινήτρων για την αρχιτεκτονική αναβάθμιση των κτιρίων της οδού Τοσίτσα, τα οποία είναι κατά κανόνα αξιόλογα δείγματα της μεταπολεμικής αστικής ανάπτυξης στην Αθήνα.

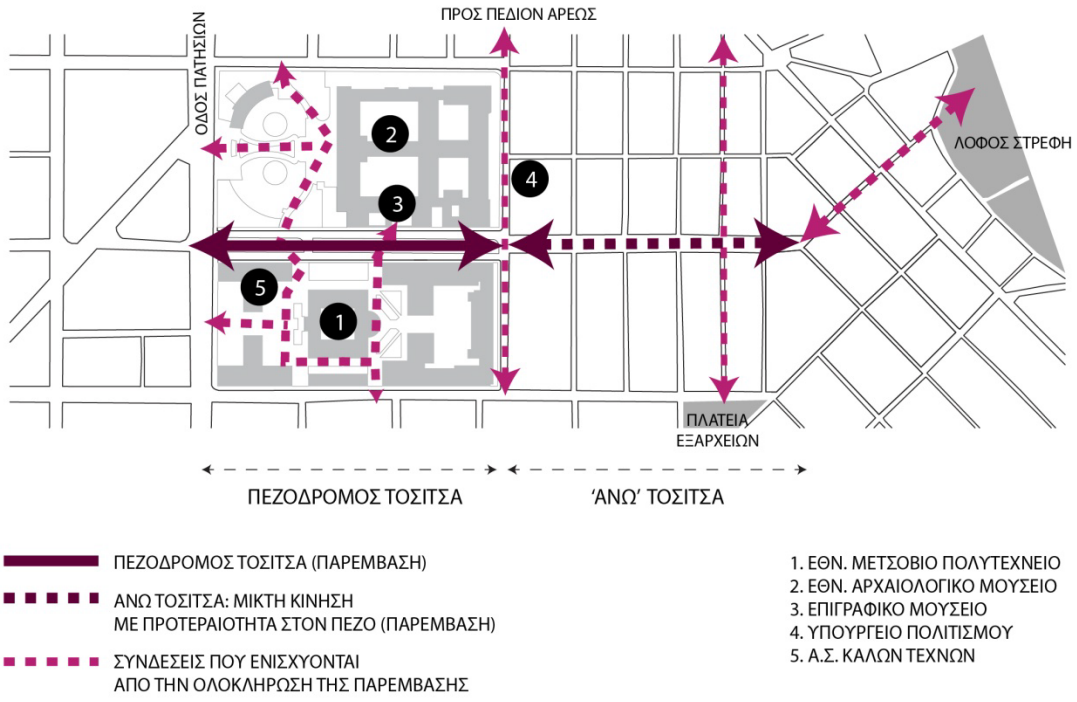

Προγραμματική προσέγγιση για την υλοποίηση των στόχων

Είναι πολύ σημαντικό η παρέμβαση της Πολιτείας να είναι ενιαία και συντονισμένη για να επιτύχει και να έχει τον επιδιωκόμενο αντίκτυπο στην πόλη και τους πολίτες. Για να εξασφαλιστεί ο αναγκαίος συντονισμός, προτείνεται η συγκρότηση κοινής επιτροπής για τον συντονισμό και την παρακολούθηση του έργου. Το Πολυτεχνείο θα συμβάλει με το επιστημονικό δυναμικό του στην επιτροπή αυτή και σε όλες τις διαδικασίες σχεδιασμού που αναφέρθηκαν προηγουμένως.

Α. ΠΕΖΟΔΡΟΜΟΣ ΤΟΣΙΤΣΑ

ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ

ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΤΟΧΩΝ, ΣΤΑΔΙΩΝ ΜΕΛΕΤΗΣ &

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΤΑ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ

Α.Φυτεύσεις

Β. Δαπεδοστρώσεις

Γ. Αστικός εξοπλισμός

Δ. Κυκλοφορία & Ροές κινήσεων

Ε. Λειτουργική κατάσταση, χρήσεις και τύποι κτιρίων, δυναμικές

Φυτεύσεις

Υφιστάμενη κατάσταση

Γενική εικόνα

Στο πρώτο σκέλος της οδού Τοσίτσα (μεταξύ Πατησίων και Μπουμπουλίνας) οι φυτεύσεις ακολουθούν γραμμική διάταξη, σε ίσα διαστήματα εκατέρωθεν του άξονα συμμετρίας του δρόμου. Παρότι κυριαρχούν οι ψηλές φυτεύσεις αποσπασματικά εντοπίζονται φυτά μεσαίου (θάμνοι) και χαμηλού ύψους (άνθη, πόες).

Είδη/ Κατανομή

Ως προς τα είδη των ψηλών φυτεύσεων (δέντρα), συνυπάρχουν αειθαλή και φυλλοβόλα δέντρα – στοιχείο που αξιολογείται γενικότερα θετικά. Τα αειθαλή συγκεντρώνονται κατά κανόνα στο κεντρικό παρτέρι του άξονα και αναπτύσσονται σε δύο παράλληλες συστοιχίες. Αντίστοιχα τα φυλλοβόλα αναπτύσσονται κατά κανόνα στα πλευρικά πεζοδρόμια (κυρίως μουριές).

Οι μουριές και οι νεραντζιές αποτελούν τα δύο βασικά είδη και διαμορφώνουν μαζί με τις λεύκες που αναπτύσσονται σποραδικά σε μικρούς στίχους στο κέντρο, τη γενική εικόνα του δρόμου. Συναντάμε επίσης και μικρό αριθμό άλλων ειδών. Πλατάνια, βραχυχίτωνες, λοιπά εσπεριδοειδή, φοίνικες (νεαρής ηλικίας) καθώς και μία ελιά αναπτύσσονται σε διάφορες θέσεις κατά μήκος του άξονα (βλ. πίν. 1). Αξίζει να σημειωθεί πως οι μεγάλοι φοίνικες που αναπτύσσονταν κατά μήκος του κεντρικού άξονα του δρόμου έχουν πρόσφατα καθαιρεθεί. Να σημειωθεί πως διάσπαρτα εντοπίζονται και μερικά ακόμα κομμένα δέντρα σε περιορισμένο όμως αριθμό.

Μεσαίες και χαμηλές φυτεύσεις εντοπίζονται διάσπαρτες στο κεντρικό και στα πλευρικά παρτέρια. Από τα θαμνοειδή ξεχωρίζουν η Πικροδάφνη και η

Αγγελική (αρκετά συνηθισμένα φυτά στους δημόσιους χώρους της Αθήνας) αν και εξαιρετικά περιορισμένες σε πλήθος και με αποσπασματική παρουσία. Ως προς τις χαμηλές φυτεύσεις, εκτός από το τυπικό γκαζόν, δεν παρατηρείται συστηματικά κάτι επιπλέον πέρα από ορισμένα αυτοφυή είδη και ζιζάνια.

ΕΙΔΟΣ	**ΠΛΗΘΟΣ**	**ΘΕΣΗ**
Νεραντζιές	66	Κεντρικό παρτέρι
Μουριές	72	Πλευρικά παρτέρια
Λεύκες	9	Κεντρικό παρτέρι
Πλάτανοι	5	Κεντρικό παρτέρι και πλευρικά
Ελιές	1	Πλευρικά
Βραχυχίτωνες	2	Πλευρικά
Λοιπά εσπεριδοειδή	~3	Κεντρικό παρτέρι
Φοίνικες (χαμηλοί)	2	Κεντρικό παρτέρι
Κυπαρίσσια	1	Πλευρικά

Πίνακας 1

Κατάσταση

Η γενικότερη εικόνα του δρόμου ως προς τις φυτεύσεις παραπέμπει σε σχετική ‘εγκατάλειψη’ καθώς διαπιστώνονται μοναχά κάποιες εξαιρετικά περιορισμένες εργασίες φροντίδας και συντήρησης των δέντρων.

Στο μεγαλύτερο τους μέρος οι ψηλές φυτεύσεις βρίσκονται σε πλήρη ανάπτυξη και εκ πρώτης όψης δεν παρατηρούνται ασθένειες. Αν και τα φυτά είναι σχετικά εύρωστα η περιποίηση τους περιορίζεται στο τυπικό περιοδικό κλάδεμα κατά περίπτωση (μουριές, λευκές). Αντίστοιχα οι μεσαίες και χαμηλές φυτεύσεις είναι απεριποίητες γεγονός που συμβάλει καθοριστικά στην κακή εικόνα του πεζοδρόμου. Ειδικότερα δεν παρατηρείται φροντίδα για την απομάκρυνση ζιζανίων

και λοιπών αυτοφυών ειδών και η φυτεμένη με γκαζόν έκταση είναι παραμελημένη. Το ίδιο φαινόμενο παρατηρείται και στον αύλειο χώρο του ΕΜΠ. Το δίκτυο άρδευσης στα παρτέρια παραμένει ανενεργό γεγονός που συμβάλει πρόσθετα αρνητικά στη συντήρηση φυτών με τακτικές ανάγκες ποτίσματος. Στη γενικότερη αρνητική αυτή εικόνα συμβάλει και η απουσία μέριμνας για τη συλλογή των ώριμων καρπών των δέντρων που καταλήγουν να συσσωρεύονται στο έδαφος.

Βελτιωτικές Ενέργειες

Στάδιο Ι

- Απομάκρυνση ζιζανίων και αυτοφυών φυτών (τακτική/περιοδική)
  [Τοσίτσα / ΕΜΠ]
  Η προτεινόμενη συνέχεια της ροής της κίνησης Αρχαιολογικό Μουσείο – Τοσίτσα – ΕΜΠ (βλ. επόμενη ενότητα) επιβάλει ενιαία διαχείριση σε εργασίες συντήρησης του χώρου
- Αποκομιδή των πεσμένων καρπών από το δρόμο και τα παρτέρια κατά τις περιόδους καρποφορίας των δέντρων (τακτική/περιοδική)
- Απομάκρυνση των κομμένων κορμών
- Περιποίηση (ή και αποκατάσταση) του χλοοτάπητα. Επιμελημένο κλάδεμα της φυλλωσιάς των εσπεριδοειδών (μεγαλύτερο ελεύθερο ύψος κορμού και μικρότερη διάμετρος φυλλωσιάς) με στόχο τη βελτίωση των αναλογιών του ωφέλιμου χώρου κάτω από τα δέντρα ώστε να μη λειτουργούν οι συστοιχίες ως οπτικό και λειτουργικό εμπόδιο
- Καθαρισμός/κλάδεμα των μικρών κλαδιών των κορμών στις λεύκες
- Αποκατάσταση του συστήματος άρδευσης.

Στάδιο II & III

- Μερική ή συνολική καθαίρεση και τοποθέτηση άλλου τύπου κάλυψης με μέριμνα στην ανθεκτικότητα και το χαμηλό κόστος συντήρησης ή αντικατάσταση του χλοοτάπητα με άλλο τύπο χαμηλής βλάστηση.
- Τοποθέτηση νέων φυτών και δέντρων (ανθεκτικά και με περιορισμένες ανάγκες συντήρησης).
- Εφαρμογή πιλοτικών προγραμμάτων και δραστηριοτήτων φύτευσης για την ανάδειξη του χώρου και των δυνατοτήτων του (π.χ. μικρο-κηπάρια γειτονιάς)
- Εφαρμογή παθητικών συστημάτων άρδευσης[1].

***ΣΗΜΕΙΩΣΗ 1*:** *Η κατωφέρεια της οδού Τοσίτσα ευνοεί την εισαγωγή και εφαρμογή αειφόρων συστημάτων κατακράτησης όμβριων υδάτων (ΑΣΑΟ/SUD) με παράλληλη εφαρμογή πλευρικών ζωνών φύτευσης με σύστημα βιοκατακράτησης (Bioswales) με απώτερο στόχο τη δημιουργία ενός αυτοτροφοδοτούμενου οικολογικού κύκλου.*

ΦΥΤΕΤΣΕΙΣ

ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΓΕΝΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Γενική εικόνα της φύτευσης στην οδό Τοσίτσα σε γειτνίαση με την οδό Πατησίων. Διακρίνουμε εκτός από τις συστοιχίες δέντρων την επικρατούσα κατάσταση σχετικά με την ελλιπή περιποίηση των παρτεριών και τον καθαρισμό τους από αυτοφυή φυτά και ζιζάνια.

Τυπική εικόνα της πλευρικής ζώνης φύτευσης επι του πεζοδρομίου. Η εικόνα χαμηλών φυτών και ζιζανίων είναι κυρίαρχη στο σύνολο της οδού Τοσίτσα

Νεραντζιές στην κεντρική ζώνη φύτευσης.

Νεραντζιές στην κεντρική ζώνη φύτευσης.

Συστοιχία από μουριές και γενική άποψη της απεριποίητης πλευρικής ζώνης φύτευσης.

Συστοιχία από μουριές στα πλευρικά πεζοδρόμια

Νεαρής ηλικίας φοίνικας (ένας από δύο συνολικά) και θαμνοειδή. Φοίνικες μεγάλης ηλικίας, φυτεμένοι στην κεντρική ζώνη της Οδού Τοσίτσα, καθαιρέθηκαν τα τελευταία χρόνια .

Κομμένος κορμός φοίνικα στην κεντρική ζώνη φύτευσης.

Συστοιχία από λεύκες στην κεντρική ζώνη φύτευσης. Εκτός από περιοδικό κλάδεμα καθ' ύψος οι λεύκες έχουν απεριποίητη εμφάνιση.

Κυπαρίσσι στη συμβολή των οδών Τοσίτσα και Μπουμπουλίνας.

Νεαρής ηλικίας πλάτανος στην κεντρική ζώνη φύτευσης

Ελιά, σε πλευρικό παρτέρι, πλάι στο επιγραφικό μουσείο. Η μοναδική στην οδό Τοσίτσα.

Τυπική κατάσταση αυτοφυούς χαμηλής βλάστησης στην πλευρική ζώνη φύτευσης. Λιμνάζοντα νερά από την απορροή της αυλής του αρχαιολογικού μουσείου. Η στασιμότητα τους οφείλεται σε πρόβλημα απορροής προς το δίκτυο της αποχέτευσης

Τυπική κατάσταση αυτοφυούς χαμηλής βλάστησης στην κεντρική ζώνη φύτευσης. Διακρίνεται η παροχή του δικτύου άρδευσης.

Φυτεύσεις

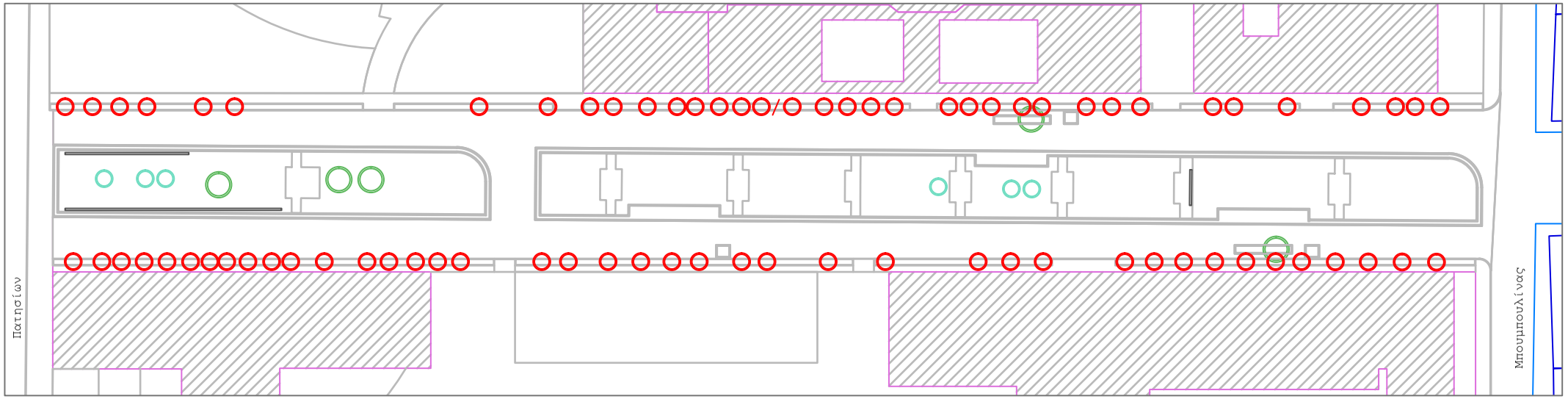

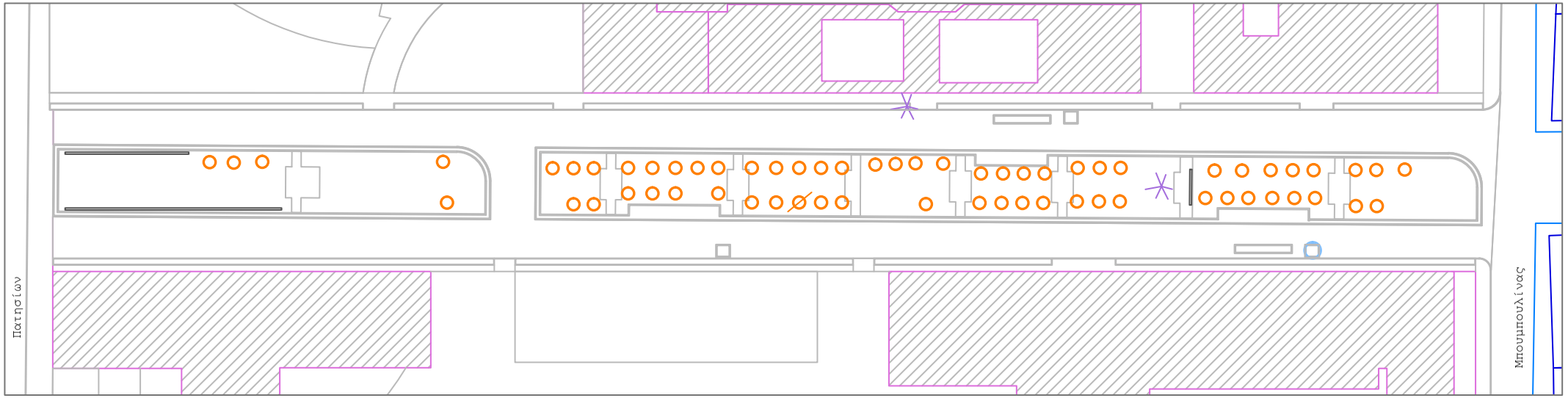

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

Φυλλοβόλα

- Μουριά
- Πλάτανος
- Λεύκα

Αειθαλή

- Νερατζιά
- Βραχυχίτονας
- Ελιά
- Φοίνικας

0 5 10 20

Ε.Μ.Π., Δήμος Αθηναίων, ΥΠ.ΠΟ.Α., Α.Σ.Κ.Τ.

Σχέδιο ενεργειών για των περιβαλλοντική αναβάθμιση και τη λειτουργική αξιοποίηση της οδού Τοσίτσα

Μάρτιος 2016

Ομάδα εργασίας: Π. Τουρνικιώτης, Δ.Ζούπας, Ε. Μελαμπιανάκη, Κ. Μωραΐτης, Σ.Περιστεριώτη
Β. Βασιλειάδης, Φ. Καφαντάρης

Δαπεδοστρώσεις

Υφιστάμενη κατάσταση

Γενική εικόνα

Ο άξονας της οδού Τοσίτσα αναπτύσσεται σε τρεις γραμμικές ζώνες και το κατάστρωμα του αποτελείται εξίσου από μαλακά και σκληρά δάπεδα εναλλάξ διαμορφώνοντας τη συμμετρία του άξονα και τονίζοντας τη γραμμικότητά του.

Τύποι δαπεδοστρώσεων

Τα υλικά του καταστρώματος είναι τεσσάρων τύπων: χώμα, άσφαλτος, μπετόν (πλάκες και χυτά κράσπεδα) και ολόσωμα μάρμαρα (κράσπεδα).

Η κεντρική ζώνη - περιοχή φυτεύσεων – καλύπτεται σχεδόν εξ ολοκλήρου με χώμα ενώ ανά διαστήματα έχουν τοποθετηθεί τσιμεντόπλακες που ορίζουν εγκάρσιες ζώνες κίνησης και στάσης. Κατά μήκος των πλευρικών πεζοδρομίων αναπτύσσονται αντίστοιχα χωμάτινες ζώνες. Εκατέρωθεν της κεντρικής ζώνης φύτευσης οι φαρδείς ασφαλτοστρωμένοι (διά)δρομοι οργανώνουν τη βασική περιοχή κίνησης στα όρια των οποίων αναπτύσσονται τυπικά πεζοδρόμια από τσιμεντόπλακες. Τα κράσπεδα είναι είτε από ολόσωμα μαρμάρινα τεμάχια (πεζοδρόμια) είτε από μπετόν (ζώνες φύτευσης) [βλ.Πίνακα 2].

Κατάσταση

Η γενική εικόνα της δαπεδόστρωσης στο δυτικό τμήμα της οδού Τοσίτσα είναι (το λιγότερο) προβληματική. Η συσσωρευμένη φθορά των υλικών και η απουσία ελάχιστης συντήρησης προδίδει μακροχρόνια εγκατάλειψη και λειτουργεί αρνητικά αθροιστικά με τα υπόλοιπα προβλήματα που παρατηρούνται σε αυτό το τμήμα του δρόμου. Επιπλέον η αυξημένη επιφάνεια τυπικής ασφαλτόστρωσης σε συνδυασμό με τη διαμπερή κίνηση οχημάτων κάθε άλλο παρά σε πεζόδρομο παραπέμπει.

Ειδικότερα, στο σύνολο των δαπεδοστρώσεων παρατηρούνται σημαντικές φθορές: επάλληλα 'μπαλώματα' στην άσφαλτο, σπασμένες ακμές στα κράσπεδα, σπασμένες τσιμεντόπλακες και φθαρμένοι χρωματισμοί. Ως προς τις χωμάτινες επιφάνειες να αναφερθεί ότι πέραν του προβλήματος καθαριότητος που παρατηρείται, συναντάται περιορισμένος αριθμός περιπτώσεων με λασπώδεις επιφάνειες μετά από βροχόπτωση γεγονός που παραπέμπει σε προβληματική απορροή των υδάτων. Σημείο σταθερής επιφανειακής συγκέντρωσης ομβρίων εντοπίζεται σε τμήμα του πλευρικού πεζοδρομίου που γειτνιάζει με την αυλή του αρχαιολογικού μουσείου σε σημείο κατάληξης του δικτύου απορροών της.

Ωστόσο αξίζει να σημειωθεί ως θετικό το μεγάλο ποσοστό της επιφάνειας του δρόμου που καλύπτεται από χώμα καθώς αποτελεί στοιχείο που συμβάλει θετικά στο μικροκλίμα κατά μήκος του άξονα.

ΤΥΠΟΣ	**ΕΚΤΑΣΗ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑΣ**	**ΑΝΑΛΟΓΙΑ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑΣ**
Άσφαλτος (τ.μ.)	2970	35%
Χώμα / γκαζόν (τ.μ.)	2300	27%
Τσιμεντόπλακες (τ.μ.)	1150	14%
Κράσπεδα από μάρμαρο (μ.)	966	12%
Κράσπεδα από μπετόν (μ.)	960	12%

(Οι υπολογισμοί έχουν γίνει κατά προσέγγιση)

Πίνακας 2

ΔΑΠΕΔΟΣΤΡΩΣΕΙΣ

ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΓΕΝΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

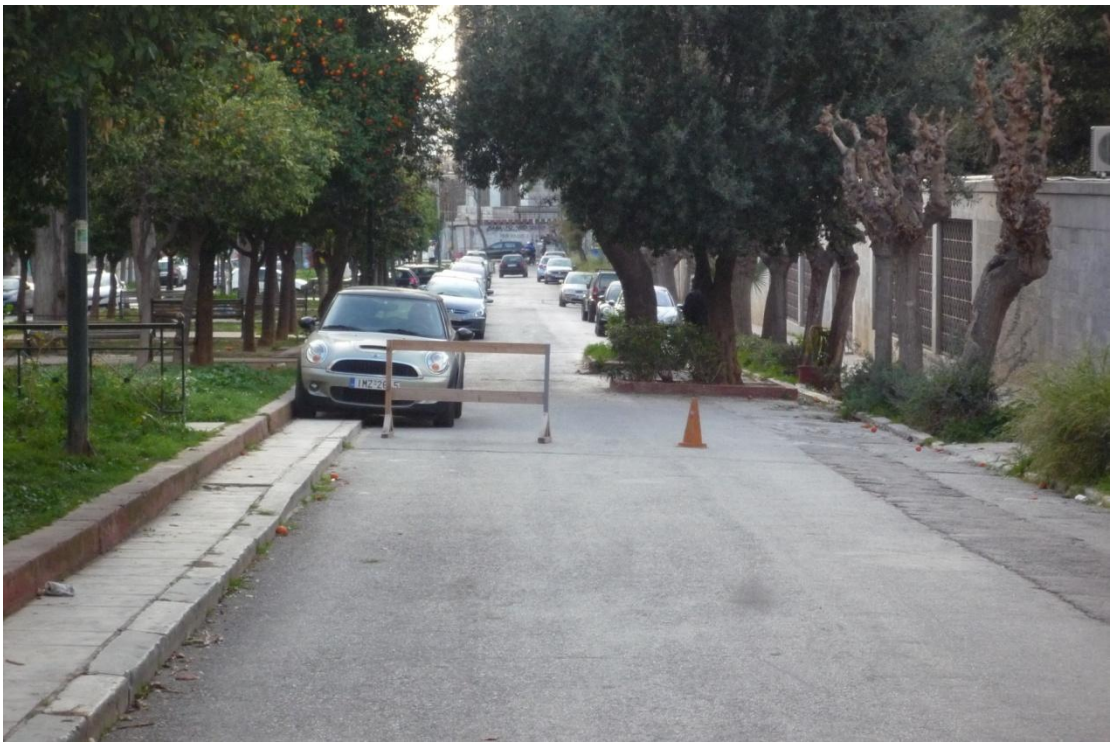

Γενική άποψη των διαφορετικών υλικών δαπεδόστρωσης πλευρικά και της κατάστασης συντήρησής τους.

Γενική άποψη των διαφορετικών υλικών δαπεδόστρωσης στην κεντρική ζώνη του πεζοδρόμου και της κατάστασης συντήρησής τους.

Χαρακτηριστική κατάσταση φθοράς της δαπεδόστρωσης με τσιμεντόπλακες.

Ο γενικός καθαρισμός τους και η αντικατάσταση των σπασμένων πλακών είναι σκόπιμη.

Τυπική κατάσταση φθοράς των κρασπέδων.

Εμπρός, στην εικόνα, τα μαρμάρινα κράσπεδα με τις χαρακτηριστικά κατεστραμμένες ακμές και σε δεύτερο πλάνο το κράσπεδο από μπετόν στην κεντρική ζώνη. Η αποκατάσταση και ο βαθύς καθαρισμός ή και ο επιχρωματισμός τους (μπετόν) είναι αναγκαία.

Χαρακτηριστική δυσμενής κατάσταση περιμετρικού πεζοδρομίου στην κεντρική ζώνη φύτευσης.

Πυκνή παρουσία ‘μπαλωμάτων’ στους πλευρικούς ασφαλτοστρωμένους δρόμους συμβάλουν στη διαμόρφωση αρνητικής εικόνας για τον πεζόδρομο.

Οι χωμάτινες επιφάνειες και η κατάσταση της υφιστάμενης χαμηλής βλάστησης .

Οι καλύψεις των χαμηλών ανοιγμάτων του κτιρίου της ΑΣΚΤ δυσχεραίνουν την πλευρική κίνηση.

Η φθορά τους είναι εμφανής. Η απομάκρυνση τους κρίνεται σκόπιμη.

Αστικό Δάπεδο

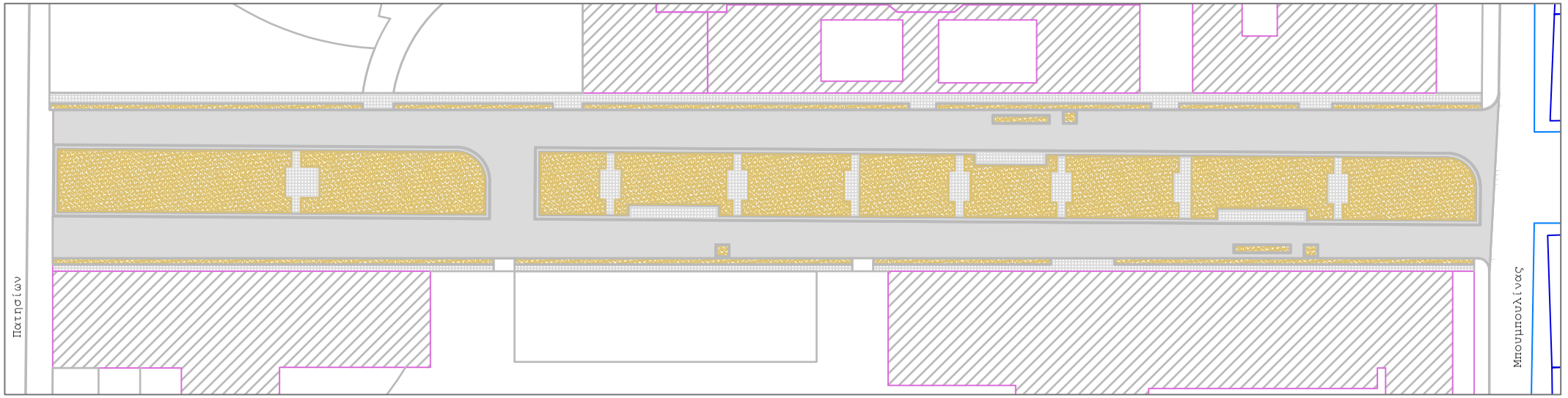

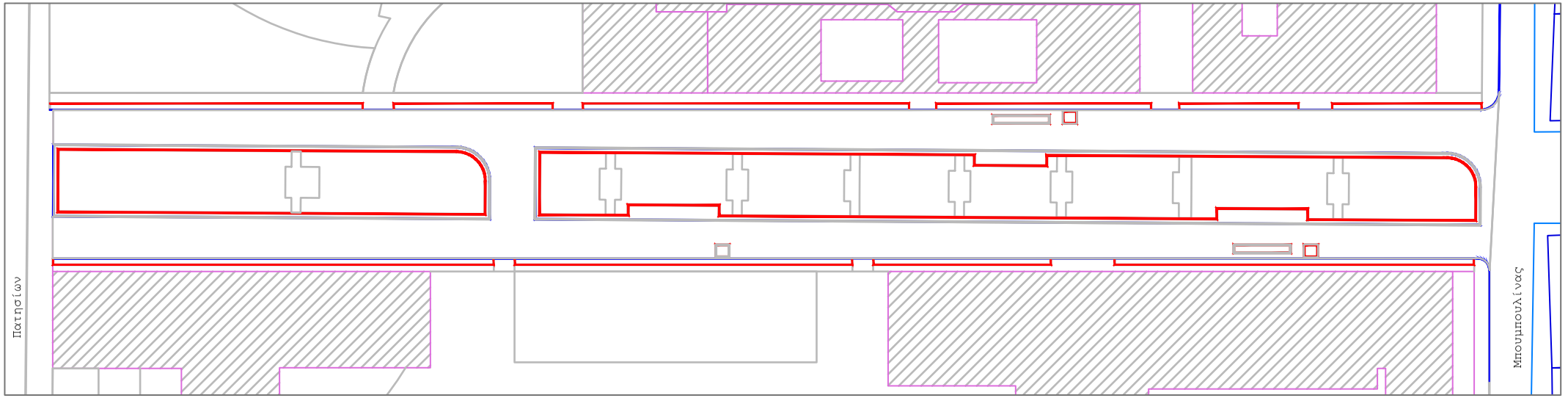

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

0 5 10 20

Μαλακά

Σκληρά

- Χώμα Ε=2300τ.μ.
- Άσφαλτος Ε=2970τ.μ.
- Τσιμεντόπλακες Ε=1166τ.μ.
- Κράσπεδο από μάρμαρο Μ=966μ.
- Κράσπεδο από Beton Μ=960μ.

Ε.Μ.Π., Δήμος Αθηναίων, ΥΠ.ΠΟ.Α., Α.Σ.Κ.Τ.

Σχέδιο ενεργειών για των περιβαλλοντική αναβάθμιση και τη λειτουργική αξιοποίηση της οδού Τοσίτσα

Μάρτιος 2016

Ομάδα εργασίας: Π. Τουρνικιώτης, Δ.Ζούπας, Ε. Μελαμπιανάκη, Κ. Μωραΐτης, Σ.Περιστεριώτη
Β. Βασιλειάδης, Φ. Καφαντάρης

Βελτιωτικές ενέργειες

Στάδιο Ι

- Γενικός καθαρισμός ή και καθαρισμός με τρίψιμο του συνόλου των επιφανειών (σκληρών και μαλακών).
- Συντήρηση χωμάτινων επιφανειών και έλεγχος απορροής ομβρίων (βλ. Φυτεύσεις).
- Αντικατάσταση σπασμένων και φθαρμένων τσιμεντόπλακων.
- Τοπική συντήρηση και συνολικός επαναχρωματισμός του κρασπέδου από μπετόν στην κεντρική ζώνη φύτευσης.
- Αποκατάσταση της φθαρμένης ασφλατόστρωσης με νέα έγχρωμη (υπόβαθρο για πιθανές εφαρμογές αθλοπαιδιών με χρωματική οριοθέτηση και κατάλληλο εξοπλισμό π.χ. στίβος, μίνι μπάσκετ – *το συνολικός μήκος των δύο ασφαλτοστρωμένων δρόμων είναι περίπου 500μ.*).

Στάδιο ΙΙ & ΙΙΙ

- Επαναπροσδιορισμός των δαπεδοστρώσεων με στόχο την ενιαία διαχείριση του συνολικού μήκους της οδού Τοσίτσα.

Αστικός Εξοπλισμός

Υφιστάμενη κατάσταση

Γενική εικόνα

Ο αστικός εξοπλισμός κατά μήκος του πρώτου τμήματος της Τοσίτσα στο μεγαλύτερο ποσοστό του έχει υποστεί σημαντικές φθορές, γεγονός που τον έχει καταστήσει λειτουργικά άχρηστο σχεδόν στο σύνολό του. Η γενική εικόνα του αστικού εξοπλισμού αντικατοπτρίζει τόσο την γενικότερη αποσπασματική αντιμετώπιση του αστικού σχεδιασμού στην πόλη, όσο και την εκτεταμένη εικόνα εγκατάλειψης που χαρακτηρίζει το συγκεκριμένο χώρο.

Κατηγορίες εξοπλισμού

Αναλυτικότερα για την υφιστάμενη κατάσταση του εξοπλισμού έχουμε τα εξής:

Παγκάκια

Κατανομή: Στο πρώτο τμήμα της οδού Τοσίτσα (Πατησίων – Μπουμπουλίνας) συναντάμε ένα και μοναδικό τύπο ο οποίος αποτελείται από μεταλλικούς φορείς και ξύλινες δοκίδες. Συνολικά στο τμήμα αυτό εντοπίζονται 20 παγκάκια. Τα 13 από αυτά είναι τοποθετημένα στην κεντρική ζώνη φύτευσης σε δάπεδο από τσιμεντόπλακες, ενώ τα υπόλοιπα είναι τοποθετημένα πλευρικά στο όριο του πεζοδρομίου. Καταγράφεται ανισομερής κατανομή τους κατά μήκος του άξονα και ειδικότερα ότι το σύνολο των καθισμάτων συναντάται μεταξύ της οδού Μπουμπουλίνας και της πύλης εισόδου της ΑΣΚΤ, είτε στην κεντρική ζώνη φύτευσης είτε παραπλεύρως του τοίχου του Πολυτεχνείου. Να τονιστεί ότι τόσο στο βορινό διάδρομο όσο και στο δυτικό τμήμα μεταξύ πύλης ΑΣΚΤ και οδού Πατησίων δεν εντοπίζονται παγκάκια (βλ. διάγραμμα).

Κατάσταση: Στο σύνολό τους τα υφιστάμενα καθίσματα εμφανίζουν πολύ σημαντικές φθορές που τα έχουν καταστήσει ουσιαστικά ανενεργά. Η φθορά αυτή εντοπίζεται κυρίως στα ξύλινα μέρη τους τα οποία στις περισσότερες περιπτώσεις απουσιάζουν εντελώς. Τα μεταλλικά τμήματα τους απ' την άλλη είναι σε σχετικά καλή κατάσταση και δεν εμφανίζουν ιδιαίτερα προβλήματα διάβρωσης ή φθοράς του χρώματός τους.

Φωτισμός

Κατανομή: Ο φωτισμός στην οδό Τοσίτσα γίνεται με φωτιστικές στήλες που κατανέμονται σε όλο το μήκος του άξονα και στο σύνολό τους βρίσκονται στην κεντρική ζώνη. Οι φωτιστικές στήλες χωρίζονται σε δυο κατηγορίες: μεγάλου ύψους (8 στήλες), οι οποίες διαθέτουν τρεις φωτιστικές πηγές και μεσαίου ύψους (6 στήλες δύο τύπων), με μια πηγή φωτισμού. Δεν παρατηρείται τακτικός ρυθμός επανάληψης τους με αποτέλεσμα ο φωτισμός του δρόμου να είναι ανισομερής. Τα μέσου ύψους φωτιστικά σώματα (μεταλλικά) είναι τοποθετημένα στο περιμετρικό πεζοδρόμιο της κεντρικής ζώνης φύτευσης και είναι στερεωμένα επιφανειακά με βλήτρα σε βάση από μπετόν η οποία διακόπτει τη συνέχεια της πλακόστρωσης του πεζοδρομίου. Τα ψηλά φωτιστικά σώματα (επίσης μεταλλικά) είναι τοποθετημένα μέσα στο κεντρικό παρτέρι στο όριο της χωμάτινης επιφάνειας με το κράσπεδο.

Κατάσταση: Στην παρούσα φάση της αποτύπωσης (Μάρτιος 2016) καταγράφεται να μη λειτουργούν μόνο δύο λάμπες. Επίσης ο μεταλλικός σκελετός παρουσιάζει επιφανειακές φθορές (χρώμα, μικρής έκτασης διάβρωση του μετάλλου). Επίσης το γυάλινο προστατευτικό περίβλημα της φωτιστικής πηγής είναι σε μέτρια κατάσταση.

Κάδοι απορριμμάτων

Κατανομή: Κατά μήκος του άξονα εντοπίζεται ένας μόνο κάλαθος απορριμμάτων αναρτημένος σε κολόνα φωτισμού περίπου στο μέσο του μήκους μεταξύ των οδών Μπουμπουλίνας και Πατησίων. Στη συμβολή του πεζοδρόμου με την Μπουμπουλίνας, στην απόληξη της κεντρικής ζώνης φυτεύσεων βρίσκονται τοποθετημένοι τρεις μεγάλοι κάδοι απορριμμάτων, ενώ στην άλλη άκρη (Πατησίων), παραπλεύρως του περιβόλου του αρχαιολογικού μουσείου, βρίσκεται ένας κάδος ανακύκλωσης.

Κατάσταση: Η απουσία σημείων απόρριψης σκουπιδιών κατά μήκος του πεζοδρόμου αποτελεί έναν από τους λόγους στους οποίους οφείλεται η ελλιπής καθαριότητα του χώρου. Ταυτόχρονα η ύπαρξη των μεγάλων κάδων στα δύο άκρα του και κυρίως αυτών επί της οδού Μπουμπουλίνας όπου συγκεντρώνεται σταθερά μεγάλος όγκος απορριμμάτων -που δεν σχετίζεται με τη λειτουργία του πεζοδρόμου αλλά με τις παράπλευρες χρήσεις- αποτελούν εμφανές αισθητικό και λειτουργικό πρόβλημα για τον πεζόδρομο.

Στοιχεία οριοθέτησης κίνησης οχημάτων

Θέση: Η είσοδος των οχημάτων στον πεζόδρομο καθώς και η εσωτερική τους κίνηση σε αυτόν οριοθετείται από διάφορους τύπους εμποδίων, σταθερών και κινητών. Στα δυο άκρα του νότιου διαδρόμου κίνησης (πλευρά ΕΜΠ), βρίσκονται τοποθετημένοι στοίχοι από σταθερά μεταλλικά κολωνάκια, ενώ στο βόρειο (πλευρά Ε.Α.Μουσείου) τα εμπόδια είναι κινητά. Στη μεν είσοδο από την οδό Πατησίων υπάρχει μια μεταλλική ανοιγόμενη μπάρα ενώ στην οδό Μπουμπουλίνας τα μεταλλικά κολωνάκια είναι αποσπώμενα και ασφαλίζουν με λουκέτο σε ιδιοκατασκευή. Εσωτερικά του πεζοδρόμου κολωνάκια οριοθέτησης της κίνησης οχημάτων συναντάμε πλευρικά στους διαδρόμους στη θέση όπου διακόπτεται η κεντρική ζώνη φύτευσης, ορίζοντας την πορεία εισόδου προς την πύλη της ΑΣΚΤ. Κατά μήκος της πορείας αυτής συναντάμε εκατέρωθεν βάσεις στήριξης πλαστικών

εύκαμπτων στύλων για την αποτροπή της στάθμευσης, οι οποίοι όμως έχουν αφαιρεθεί στο σύνολό τους. Τέλος να αναφερθεί ένα αυτοσχέδιο ξύλινο εμπόδιο για τον έλεγχο της διέλευσης από και προς το parking του Μουσείου.

Κατάσταση: Η εκτεταμένη παράνομη στάθμευση καθ' όλο το μήκος του πεζοδρόμου αντικατοπτρίζει τη λειτουργική ακύρωση των περισσότερων από αυτές τις οριοθετήσεις. Αναλυτικότερα, πέραν από τα πλαστικά κολωνάκια, αρκετά από τα μεταλλικά εμπόδια έχουν αφαιρεθεί / καταστραφεί, ενώ και η μπάρα εισόδου από την Πατησίων είναι σταθερά ανοιχτή, χωρίς κάποιος να την ελέγχει. Τα εμπόδια αυτά σχεδόν στο σύνολό τους παρουσιάζουν έντονες φθορές, και οι περισσότερες βάσεις απ όπου έχουν αφαιρεθεί τα μεταλλικά κολωνάκια είναι κατεστραμμένες γεγονός που δημιουργεί πρόβλημα και στη γενική εικόνα του δαπέδου του πεζοδρόμου.

Κάγκελα παρτεριών

Σε μεμονωμένα σημεία και εξαιρετικά περιορισμένα, σε όρια παρτεριών, χωρίς καμία προφανή συνθετική λογική τοποθέτησης βρίσκονται χαμηλού ύψους μεταλλικά κιγκλιδώματα. Με αμφίβολη λειτουργική και αισθητική αξία τα στοιχεία αυτά βρίσκονται σε μέτρια κατάσταση συντήρησης.

Καπάκια δικτύων και σχάρες φρεατίων απορροής ομβρίων

Κατά μήκος του άξονα βρίσκονται άτακτα διασπαρμένα μεταλλικά καπάκια σφράγισης αγωγών δικτύων κοινής ωφέλειας ενώ δεν παρατηρείται σε αυτά κάποια αξιοσημείωτη φθορά. Σχάρες φρεατίων απορροής ομβρίων υπάρχουν σχεδόν σε όλη την έκταση του πεζοδρόμου. Παρά το γεγονός ότι δεν εντοπίζεται ακάλυπτο φρεάτιο, σε αρκετές θέσεις παρατηρείται πλημμελής καθαρισμός και συσσώρευση χωμάτων και σκουπιδιών.

Πινακίδες – σήμανση

Πινακίδες σήμανση κατά μήκος του πεζοδρόμου συναντάμε κατ' αποκλειστικότητα στις συμβολές του με τις οδούς Πατησίων και Μπουμπουλίνας. Στα σημεία αυτά παρατηρείται υπερσυγκέντρωση ετερόκλητων τέτοιων στοιχείων με αποτέλεσμα να δημιουργείται οπτικός 'θόρυβος'.

Αγάλματα

Κατά μήκος αυτού του τμήματος του πεζοδρόμου συναντάμε δυο γλυπτά αγάλματα από μάρμαρο. Το πρώτο είναι το άγαλμα της Λέλας Καραγιάννη, προτομή που εδράζεται σε λεπτή, μαρμάρινη βάση, της γλύπτριας Λ. Γεωργαντή (1963), το οποίο περιβάλλεται από κιγκλιδώματα. Πλησίον της οδού Μπουμπουλίνας βρίσκεται μαρμάρινη αναθηματική στήλη εις μνήμην αγωνιστών της εθνικής αντίστασης κατά τον Β'ΠΠ, τοποθετημένη το έτος 2000. Το σύνολο των γλυπτών αυτών βρίσκεται σε σχετικά καλή κατάσταση και φαίνεται ότι έχουν συντηρηθεί πρόσφατα. Στο τμήμα αυτό της Τοσίτσα, στο ύψος της κλειστής εισόδου της αυλής του Αρχαιολογικού Μουσείου βρισκόταν μέχρι πρόσφατα και το άγαλμα «Ήπειρος» (1951) το οποίο καθαιρέθηκε πλήρως μετά από βανδαλισμό που υπέστη.

ΑΣΤΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ

ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΓΕΝΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Γενική άποψη του δυτικού άκρου της οδού Τοσίτσα επί της οδού Πατησίων.
Διακρίνουμε την ακατάστατη συνθήκη συνύπαρξης διαφορετικών αντικειμένων εξοπλισμού που φράσσουν τη οπτική πρόσβαση προς τον πεζόδρομο

Γενική άποψη του ανατολικού άκρου της οδού Τοσίτσα επί της οδού Μπουμπουλίνας.
Διακρίνουμε και εδώ την ακατάστατη συνθήκη συνύπαρξης στοιχείων που υποβαθμίζουν οπτικά και λειτουργικά τον πεζόδρομο

Κατεστραμμένο παγκάκι πλευρικά του άξονα.

Η κατάσταση αυτή είναι τυπική για τα παγκάκια κατά μήκος του πεζοδρόμου . Η επιδιόρθωση τους είναι απαραίτητη.

Βάσεις από μπετόν από παγκάκι που καθαιρέθηκε. Κατά μήκος του πεζοδρόμου διακρίνουμε διάφορα στοιχεία που έχουν καταστραφεί ή καθαιρεθεί ελλιπώς και δεν έχουν απομακρυνθεί.

Φωτιστική στήλη με τρεις πηγές φωτισμού μεγάλου ύψους. Παρά την άτακτη κατανομή τους κατά μήκος του πεζοδρόμου ο φωτισμός λειτουργεί επαρκώς αν και ο επιμελής καθαρισμός και η συντήρηση τους (τρίψιμο, βάψιμο) κρίνονται απαραίτητες.

Φωτιστική στήλη μεσαίου ύψους. Ο ένας από τους δύο τύπου μεσαίου ύψους. Ο επιμελής καθαρισμός και η συντήρηση τους κρίνονται απαραίτητες (τρίψιμο, βάψιμο).

Φωτιστική στήλη μεσαίου ύψους. Ο δεύτερος από τους δύο τύπους μεσαίου ύψους. Ο επιμελής καθαρισμός και η συντήρηση τους κρίνονται απαραίτητες (τρίψιμο, βάψιμο).

Πρόχειρη διαμόρφωση στερέωσης φωτιστικής στήλης κατά μήκος του πεζοδρομίου.

Μεγάλου μεγέθους κάδοι απορριμάτων στη συμβολή των οδών Τοσίτσα και Μπουμπουλίνας. Η κατάσταση που αποτυπώνεται στην εικόνα είναι καθημερινή.
Η απομάκρυνση τους και η ανακατανομή τους σε γύρω δρόμους κρίνεται απαραίτητη.

Μικρού μεγέθους κάδος ενσωματωμένος σε φωτιστική στήλη. Ο μοναδικός κατά μήκος της οδού Τοσίτσα. Η τοποθέτηση επιπλέον κάδων μικρού μεγέθους κρίνεται απαραίτητη.

Χαμηλά κιγκλιδώματα σε εξαιρετικά περιορισμένη έκταση (υπόλοιπο) στην κεντρική ζώνη φύτευσης. Η καθαίρεση τους είναι σκόπιμη.

Διαμόρφωση με κιγκλιδώματα γύρω από το άγαλμα της Λέλας Καραγιάννη. Η παρουσία τους είναι τοπίκη και η απομάκρυνση τους και για αισθητικούς λόγους κρίνεται σκόπιμη .

Αποκλεισμός διέλευσης οχημάτων με κολωνάκια. Σε διαδοχικές χρονικές στιγμές τα κολωνάκια έχουν αφαιρεθεί και ανατοποθετηθεί νέα τα οποία κ αυτά με τη σειρά τους έχουν καταστραφεί προκειμένου να διευκολύνεται η διέλευση οχημάτων και η στάθμευση.

Ανοιγόμενη μπάρα εισόδου στο δυτικό τμήμα του πεζοδρόμου επί της Πατησιών. Η είσοδος δεν ελέγχεται με αποτέλεσμα η διέλευση των οχημάτων να μην ανακόπτεται. Η κατάσταση που επικρατεί διακρίνεται στην εικόνα.

Αυτοσχέδιο εμπόδιο διέλευσης οχημάτων. Χαρακτηριστικό της κατάστασης και της αδυναμίας ελέγχου της εισόδου των οχημάτων στον πεζόδρομο.

Βάση εμποδίων στάθμευσης χωρίς το ελαστικό εμπόδιο περιμετρικά της κεντρικής ζώνης φύτευσης.

Η κατάσταση καταστρατήγησης είναι χαρακτηριστική. Προτείνεται η αφαίρεση τους και η οριστική διευθέτηση του αποκλεισμού εισόδου των οχημάτων.

Πινακίδες και σήμανση. Η προβληματική κατανομή και η κατάσταση συμφόρησης με πινακίδες που δεν είναι λειτουργικά απαραίτητες στις περισσότερες περιπτώσεις είναι εμφανής. Προτείνεται η επιλεκτική απομάκρυνση τους.

Κατεστραμμένο κιβώτιο δικτύων. Σε συνδυασμό με τους κάδους, τους στύλους σήμανσης και δικτύων η κατάσταση που διαμορφώνεται στο άνω άκρο του πεζοδρόμου είναι περισσότερο από προβληματική.

Παρά το γεγονός πως τα στόμια των φρεατίων έχουν σχάρες, στα φρεάτια έχουν συσσωρευτεί χώματα και σκουπίδια και ο καθαρισμός τους κρίνεται απαραίτητος

Παροχή δικτύου άρδευσης στην κεντρική ζώνη στάθμευσης. Κατά μήκος του πεζοδρόμου δεν υπάρχει εγκατεστημένο σύστημα ποτίσματος.

Προτομή της Λέλας Καραγιάννη (1963). Το σύνολο των γλυπτών είναι σε καλή κατάσταση και έχουν συντηρηθεί πρόσφατα

Αναθηματική στήλη προς τιμήν ηρώων της Αντίστασης (2001)

Γυναικεία αναπαράσταση της Ηπείρου (1951).

ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑ

ΓΕΝΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Η κατάσταση που διαμορφώνεται από τα σκουπίδια και από τα ώριμα νεράντζια κατά την περίοδο καρποφορίας αποδίδει εύσχημα τον ελλιπή καθαρισμό του πεζοδρόμου

Λιμνάζοντα νερά στο πλευρικό πεζοδρόμιο.

Αστικός Εξοπλισμός

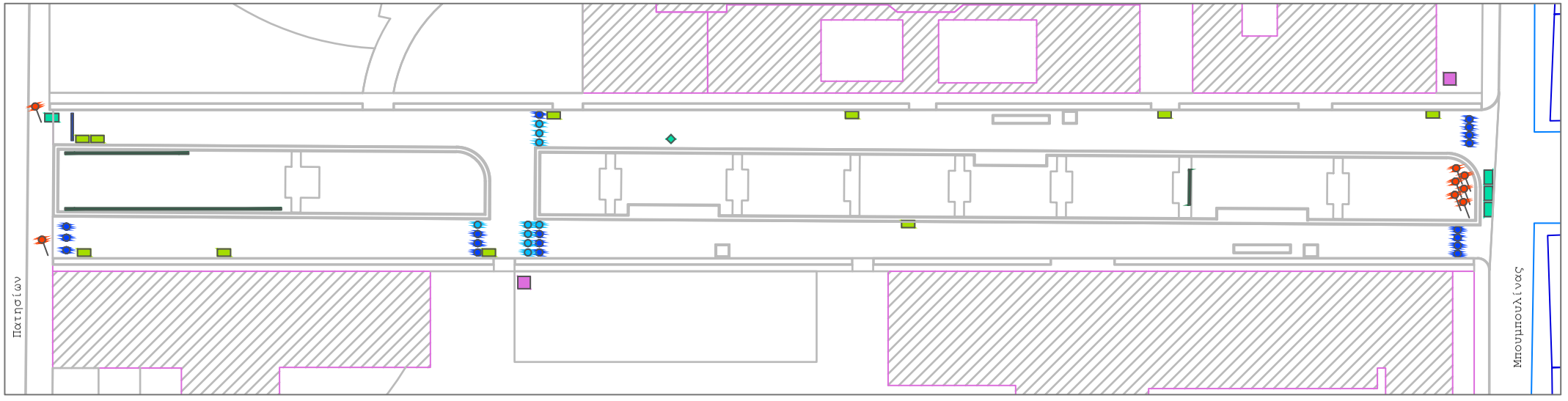

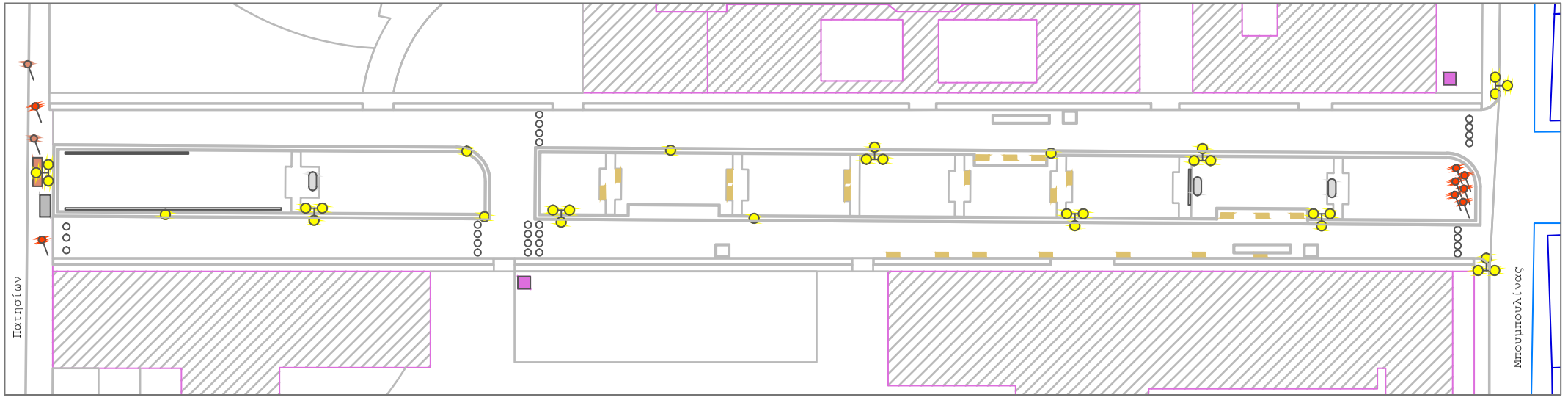

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

- Φωτιστικό σώμα ΤΥΠΟΣ Α' (μεγάλου ύψους)
- Φωτιστικό σώμα ΤΥΠΟΣ Β' (μεσαίου ύψους)
- Στάση Αστικής Συγκοινωνίας
- Περίπτερο
- Παγκάκι
- Εμπόδια κίνησης οχημάτων: μπάρα/ στύλος καθαιρεμένος/στύλος υφιστάμενος
- Κάλαθος / Κάδος απορριμμάτων

0 5 10 20

- Άγαλμα - μνημείο
- Κιόσκι φύλακα
- Σχάρα φρατίου
- Πινακίδες σήμανσης
- Κάγκελα

Ε.Μ.Π., Δήμος Αθηναίων, ΥΠ.ΠΟ.Α., Α.Σ.Κ.Τ.

Σχέδιο ενεργειών για των περιβαλλοντική αναβάθμιση και τη λειτουργική αξιοποίηση της οδού Τοσίτσα

Μάρτιος 2016

Ομάδα εργασίας: Π. Τουρνικιώτης, Δ.Ζούπας, Ε. Μελαμπιανάκη, Κ. Μωραΐτης, Σ.Περιστεριώτη
Β. Βασιλειάδης, Φ. Καφαντάρης

Βελτιωτικές Ενέργειες

Στάδιο Ι

Παγκάκια

- Συμπλήρωση ή και αντικατάσταση των ξύλινων δοκίδων των καθισμάτων ή ανακατανομή όσων έχουν παραμείνει με στόχο ορισμένα πλήρη καθίσματα και αφαίρεση των κενών σκελετών που θα προκύψουν.
- Συντήρηση (καθαρισμός – βάψιμο) μεταλλικών στοιχείων όπου απαιτείται.
- Ισομερής ανακατανομή θέσεων ή και τοποθέτηση πρόσθετων καθισμάτων.

Φωτισμός

- Αντικατάσταση καμένων λαμπτήρων.
- Συντήρηση (καθαρισμός – βάψιμο) μεταλλικών στοιχείων και αντικατάσταση γυάλινων προστατευτικών περιβλημάτων.
- Προσθήκη νέων φωτιστικών σωμάτων στα σημεία με ελλιπή φωτισμό.

Κάδοι απορριμμάτων

- Απομάκρυνση των μεγάλων κάδων που βρίσκονται στα δυο άκρα του πεζοδρόμου και ανακατανομή τους στη γύρω περιοχή
- Προσθήκη κάλαθων απορριμμάτων σε τακτά διαστήματα σε όλο το μήκος του πεζοδρόμου.

Στοιχεία οριοθέτησης κίνησης οχημάτων

- Απομάκρυνση ανενεργών βάσεων πλαστικών εύκαμπτων στύλων
- Απομάκρυνση όλων των υφιστάμενων στύλων καθώς και των βάσεων τους, αποκατάσταση το δαπέδου και τοποθέτηση νέων εμποδίων οριοθέτησης κίνησης στο πλαίσιο μιας ενιαίας και κοινά αποδεκτής στρατηγικής για την κίνηση των οχημάτων στο χώρο του πεζοδρόμου (π.χ. ζαρντινιέρες, στοιχεία από μπετόν κτλ.) (βλ. ενότητα Ροών – Κίνησης)

Κάγκελα παρτεριών

- Αποξήλωση – αποκατάσταση κρασπέδου

Καπάκια δικτύων και σχάρες φρεατίων απορροής ομβρίων

- Καθαρισμός –συντήρηση φρεατίων

Πινακίδες – σήμανση

- Ανακατανομή ή και απομάκρυνση πινακίδων

Στάδιο II & III

- Αντικατάσταση και ανανέωση του αστικού εξοπλισμού συνολικά ή επί μέρους και εισαγωγή νέων στοιχείων για την ενίσχυση λειτουργικά του δημόσιου χώρου και με στόχο την ενιαία διαχείριση του συνολικού μήκους της οδού Τοσίτσα.

Κυκλοφορία & Ροές κινήσεων

Υφιστάμενη κατάσταση

Η πεζή κίνηση στον πεζόδρομο είναι εξαιρετικά περιορισμένη για διαφόρους λόγους. Τόσο η κακή κατάσταση συντήρησης και η φθορά των υφιστάμενων διαμορφώσεων όσο και η εκτεταμένη στάθμευση και κίνηση αυτοκινήτων κατά μήκος του συνόλου του πεζοδρόμου λειτουργούν αποτρεπτικά.

Ο αποκλεισμός των προσβάσεων στις αυλές και τους εσωτερικούς χώρους των συγκροτημάτων του Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου αλλά και του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου συνεπικουρούν σε αυτή την κατάσταση. Η δυναμική ροή πεζών κινήσεων και στάσης που οι χώροι αυτοί θα μπορούσαν να προσφέρουν στον άξονα της οδού Τοσίτσα είναι κρίσιμη για την ενίσχυσή του και τη σταδιακή λειτουργική αναβάθμιση.

Βελτιωτικές ενέργειες

Στάδιο Ι

- Απομάκρυνση όλων των υφιστάμενων στύλων απαγόρευσης εισόδου οχημάτων (κολωνάκια) καθώς και των βάσεων τους, αποκατάσταση το δαπέδου και τοποθέτηση νέων εμποδίων οριοθέτησης κίνησης στο πλαίσιο μιας ενιαίας και κοινά αποδεκτής στρατηγικής για την κίνηση των οχημάτων στο χώρο του πεζοδρόμου (π.χ. ζαρντινιέρες, στοιχεία από μπετόν κτλ.)
- Αναγωγή του βορειοανατολικού διαδρόμου σε περιοχή ελέγχου της ροής των κινήσεων στον πεζόδρομο με την υποστήριξη του φυλακίου που ήδη βρίσκεται εγκατεστημένο εκεί (βλ. σχεδιάγραμμα).

Στάδιο ΙΙ & ΙΙΙ

- Άνοιγμα των πλευρικών κλειδωμένων εισόδων του ΕΜΠ και του προαύλιου χώρου του Ε.Α.Μουσείου και ενίσχυση των εγκάρσιων κινήσεων.

ΣΤΑΘΜΕΥΣΗ

ΓΕΝΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

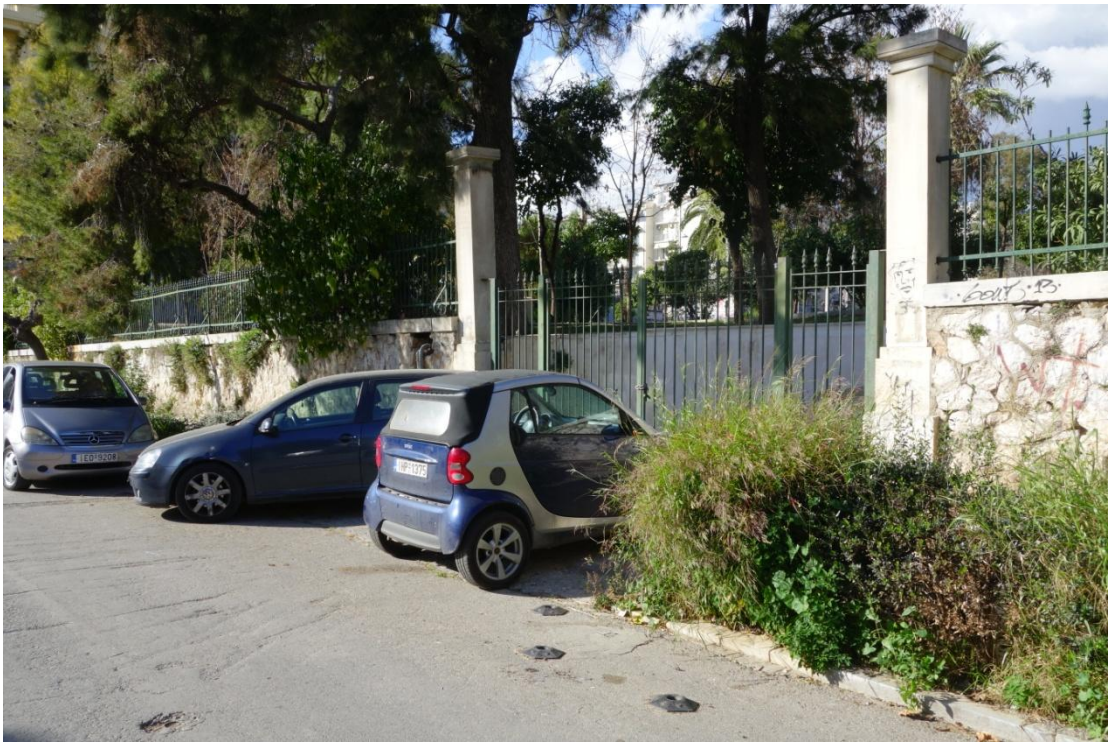

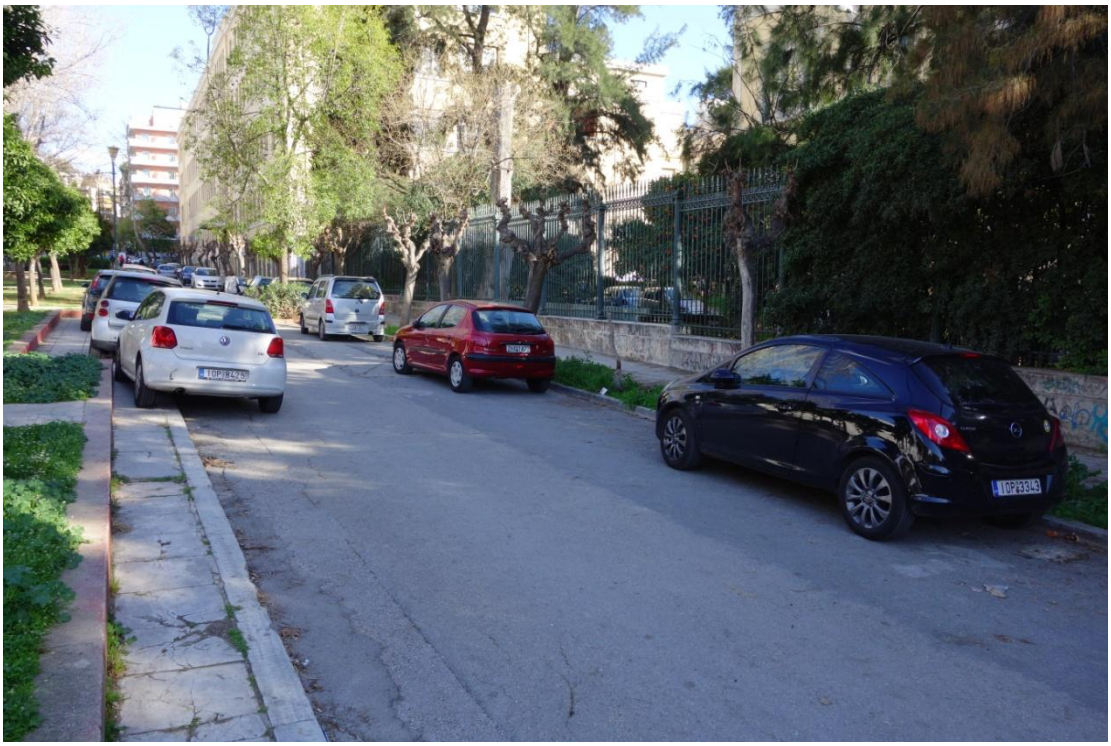

Η πιθανή αναγωγή του βορειοανατολικού διαδρόμου σε περιοχή ελέγχου της ροής των κινήσεων στον πεζόδρομο με την υποστήριξη του φυλακίου που ήδη βρίσκεται εγκατεστημένο εκεί πιθανά θα έλυνε άμεσα το σχετικό πρόβλημα της παράνομης στάθμευσης.

ΟΡΙΑ ΕΚΑΤΕΡΩΘΕΝ

ΠΥΛΕΣ ΚΤΙΡΙΩΝ ΚΑΙ ΟΡΙΑ

Στο βάθος διακρίνεται η κλειστή εδώ και χρόνια πλευρική είσοδος του κτιρίου Τοσίτσα. Το άνοιγμα της πιθανά θα εξυπηρετούσε τη λειτουργική εκτόνωση των σπουδαστών στην οδό Τοσίτσα και ενίσχυση της εξαιρετικά χαμηλής δυναμικής της.

Σχετικά πρόσφατα η πύλη του αύλειου χώρου του Εθνικού αρχαιολογικού μουσείου έχει κλείσει εμποδίζοντας τη ροή κινήσεων προς την οδό Τοσίτσα ακυρώνοντας τη σχέση γειτνίασης των δύο χώρων.

Μία από τις πλευρικές πύλες του συγκροτήματος του πολυτεχνείου προς την οδό Τοσίτσα που παραμένει σταθερά κλειστή για αρκετά χρόνια

Ανοιχτή πύλη στην πτέρυγα της ΑΣΚΤ.

Ροές - Κινήσεις

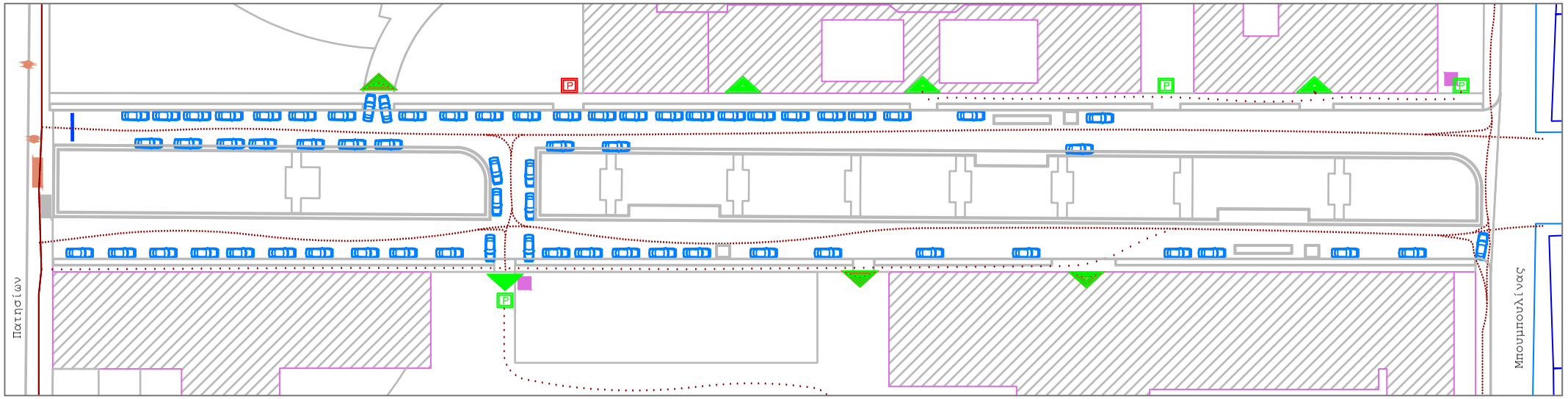

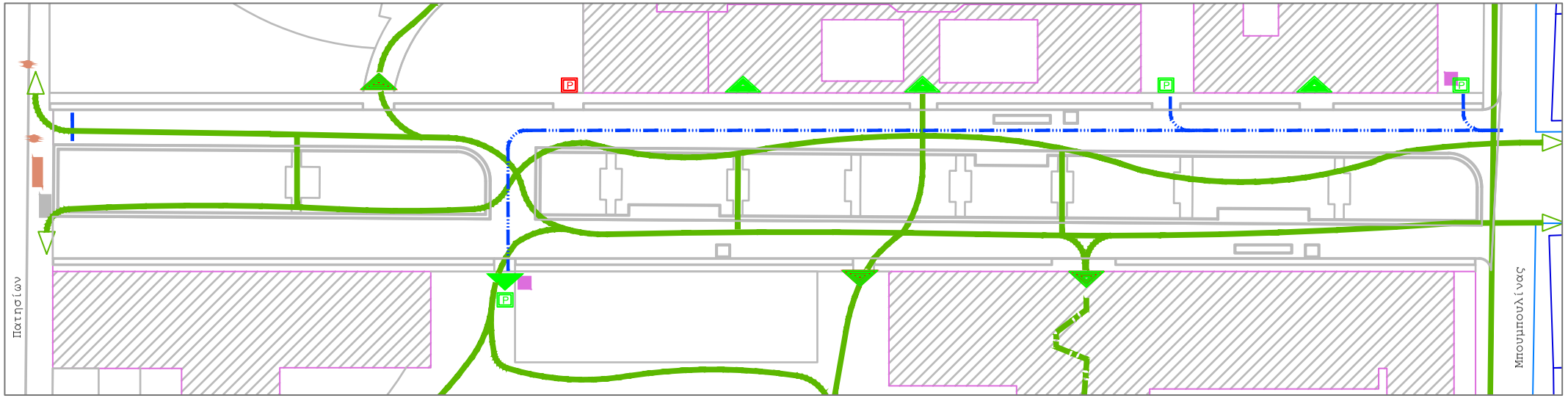

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

Είσοδος Αυλής (Ανοιχτή/Κλειστή/προτεινόμενο άνοιγμα)

Είσοδος κτιρίου (Ανοιχτή/Κλειστή/προτεινόμενο ανοίγματος)

Είσοδος Parking (Ανοιχτή / Κλειστή)

Κίνηση οχημάτων προτεινόμενη

0 5 10 20

Κίνηση πεζών υφιστάμενη / επιδιωκόμενη

Ε.Μ.Π., Δήμος Αθηναίων, ΥΠ.ΠΟ.Α., Α.Σ.Κ.Τ.

Σχέδιο ενεργειών για τη περιβαλλοντική αναβάθμιση και τη λειτουργική αξιοποίηση της οδού Τοσίτσα

Ομάδα εργασίας: Π. Τουρνικιώτης, Δ.Ζούπας, Ε. Μελαμπιανάκη, Κ. Μωραΐτης, Σ.Περιστεριώτη
Β. Βασιλειάδης, Φ. Καφαντάρης

Μάρτιος 2016

Λειτουργική κατάσταση, χρήσεις και δυναμικές

Υφιστάμενη κατάσταση

Γενική εικόνα και λειτουργική κατάσταση

Ο πεζόδρομος της οδού Τοσίτσα αναπτύσσεται μεταξύ των ιστορικών συγκροτημάτων του Εθνικού Μετσόβιο Πολυτεχνείου και του Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου και του Επιγραφικού. Παρά το δυναμικό λειτουργικό χαρακτήρα των δύο αυτών πυρήνων και την αυξημένη επισκεψιμότητα τους, τα 'κλειστά' όρια των κτιρίων στην επαφή τους με την οδό Τοσίτσα δημιουργούν μία παράδοξα ισχνή λειτουργική συνθήκη για τον πεζόδρομο. Βασικό λειτουργικό χαρακτηριστικό του πεζοδρόμου αποτελεί η στάθμευση των αυτοκινήτων (δεύτερο παράδοξο!) ενώ η κίνηση των πεζών είναι περιορισμένη. Η αναστροφή της εσωστρέφειας των δύο συγκροτημάτων ανάγεται κατά συνέπεια σε καθοριστικό παράγοντα λειτουργικής αναβάθμισης.

Ιστορικά στοιχεία [1]

Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο*: Το συγκρότημα του Εθνικού Μετσοβίου οικοδομήθηκε σε τρεις διαδοχικές φάσεις. Μεταξύ των ετών 1862-1876, ανεγέρθηκαν τα δύο κτίρια προς την οδό Πατησίων (της Σχολής Καλών Τεχνών και της Πρυτανείας) και το κεντρικό (της Αρχιτεκτονικής Σχολής), με κληροδοτήματα των ομογενών Νικολάου Στουρνάρη, Μιχαήλ και Ελένης Τοσίτσα, και συμπληρωματικά του Γεωργίου Αβέρωφ. Και τα τρία βασίστηκαν σε σχέδια του αρχιτέκτονα Λύσανδρου Καυταντζόγλου (1811-1885). Το κτίριο Γκίνη ανεγέρθηκε μεταξύ των ετών 1930-1935, βάσει σχεδίων του αρχιτέκτονα Κώστα Κιτσίκη εκπρόσωπου ενός ιδιόρρυθμου δυναμικού νεοακαδημαϊσμού. Προς τις οδούς Τοσίτσα και Μπουμπουλίνας προστέθηκαν μεταπολεμικά, μεταξύ των ετών 1950-1957, οι*

πτέρυγες Χημικών Μηχανικών και Μηχανολόγων, σε σχέδια του αρχιτέκτονα Εμμανουήλ Κριεζή.

[πηγή Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών]

Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο: *Το Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο οικοδομήθηκε μεταξύ των ετών 1866-1891, βάσει σχεδίων του αρχιτέκτονα Ludwig Lange, τροποποιημένων από τον Παναγιώτη Κάλκο (1810-1878). Η ανέγερση πραγματοποιήθηκε με κληροδότημα των ομογενών επιχειρηματιών της Πετρούπολης Δημητρίου και Νικολάου Μπερναρδάκη (πατέρα και γιού), σε οικόπεδο που δώρησε η Ελένη Τοσίτσα, με επιβλέποντα αρχικά τον Κάλκο, τον οποίο αντικατέστησε μετά τον θάνατό του ο δημοτικός αρχιτέκτονας Αρμόδιος Βλάχος, και εν τέλει ο Ernst Ziller (1837-1923), ο οποίος τροποποίησε την πρόσοψη, προσθέτοντας το ιωνικό πρόπυλο και τις εκατέρωθεν στοές. Είχαν προηγηθεί σχέδια των Leo von Klenze, Γεράσιμου Μεταξά, Δημητρίου Ζέζου και Theophil Hansen για άλλες χωροθετήσεις (κοντά στον Κεραμεικό, το Θησείο, το θέατρο Διονύσου ή το Πανεπιστήμιο), καθώς και μια σειρά σχεδίων από τον σχετικό αρχιτεκτονικό διαγωνισμό του 1858, τα οποία είτε είχαν απορριφθεί, είτε είχαν κριθεί πολυδάπανα. Περί το 1900 και στη συνέχεια το 1938-1939, το μουσείο επεκτάθηκε σε δύο διαδοχικές φάσεις προς την πλευρά της οδού Μπουμπουλίνας, προκειμένου να περιλάβει τον ολοένα αυξανόμενο πλούτο των συλλογών του.*

[πηγή: Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών]

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 1*: Το σύνολο αυτών των κτισμάτων είναι ενταγμένο σε καθεστώς θεσμικής προστασίας (ΥΠΟΑ , ΥΠΑΠΕ).*

Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο: Δυτική όψη

Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο: Δυτική όψη

Βελτιωτικές Ενέργειες

Η εφαρμογή ενεργειών για τη λειτουργική ενίσχυση του άξονα αναφέρεται τόσο στην ενίσχυση της εξωστρέφειας των παρακείμενων συγκροτημάτων όσο και στην ανάπτυξη ενός ή δύο μικρών λειτουργικών μονάδων μόνιμης, περιοδικής ή εφήμερης κατάστασης επί του πεζοδρόμου σε συλλειτουργία με τα δύο ιδρύματα αλλά και σε άμεση σχέση με πιθανές δραστηριότητες του Δήμου Αθηναίων.

Στάδιο Ι

- Προώθηση και υποστήριξη “pop-up” δραστηριοτήτων και προγραμμάτων κλίμακας γειτονιάς αλλά και υπερτοπικής απεύθυνσης σε συνεργασία με τους παρακείμενους φορείς, το Δήμο Αθηναίων και οργανισμούς δραστηριοποιούμενους κατά μήκος της οδού Τοσίτσα.

Στάδιο ΙΙ & ΙΙΙ

- Κατασκευή περιπτέρου πληροφόρησης και αναψυχής[2], το οποίο μπορεί να περιλαμβάνει και μικρό πωλητήριο και ελεγχόμενη χρήση αναψυκτηρίου. Μπορεί να αποτελεί ‘εφήμερη’ ή ‘κινούμενη’ κατασκευή, όπως συναντάμε στον υπαίθριο χώρο πολλών μουσείων διεθνώς. Ο σχεδιασμός του θα γίνει με διαγωνισμό ή θερινό εργαστήριο σπουδαστών που θα οργανώσει η Σχολή Αρχιτεκτόνων.
- Προτείνεται επίσης να εξεταστεί η δυνατότητα λειτουργίας αναψυκτηρίου στον αύλειο χώρο του Επιγραφικού Μουσείου, σε λειτουργική συνέχεια με τον πεζόδρομο.
- Αντικατάσταση του περίπτερου στη συμβολή του πεζοδρόμου με την οδό Πατησίων.
- Ανάπτυξη ενός εξωστρεφούς λειτουργικού ετήσιου προγράμματος και θέσμιση περιοδικών χρήσεων (pop-up προγράμματα, αγορές, εκθέσεις) σε συνεργασία με δημόσιες ή ιδιωτικές πρωτοβουλίες, ιδρύματα, οργανισμούς και τοπικούς συλλόγους[3].

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 2 & 3**:** *Σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο καθορισμού χρήσεων γης (ΓΠΣ Δ. Αθηναίων & Ειδικές ρυθμίσεις ΦΕΚ 1075Δ/1993: Διάταγμα 76745) για το δυτικό σκέλος της οδού Τοσίτσα [**Διάταγμα 76745: Ζώνη ΙΙ**] ισχύουν περιορισμοί από 3-9-1993 για τη ζώνη Γενικής Κατοικίας στην οποία και εντάσσεται σύμφωνα με το ΓΠΣ. Ειδικότερα **επιτρέπονται <u>μόνο</u> (Άρθρο 1.Β)**: Κατοικία, μικρού δυναμικού ξενώνες, συγκεκριμένα καταστήματα και υπηρεσίες, κτίρια κοινωνικής πρόνοιας, εκπαίδευσης, αθλητικές εγκατάστασεις, θρησκευτικοί χώροι, πολιτιστικά κτίρια, κτίρια και γήπεδα στάθμευσης αυτοκινήτων,συγκεκριμένα επαγγελματικά εργαστήρια χαμηλής όχλησης και χώροι εστίασης, αναψυκτήρια, ζαχαροπλαστεία χωρίς μουσικά όργανα και γενικά καλλιτεχνικό πρόγραμμα.*

***Επιπλέον** (**Άρθρο 2**) η ανάπτυξη **τραπεζοκαθισμάτων** επιτρέπεται μόνο σε περιορισμένα τμήματα πεζοδρόμων και πλατειών ενώ η μετεβίβαση υφιστάμενων αδειών που καταργούνται επιτρέπεται εφάπαξ.*

Β. ΑΝΩ ΤΟΣΙΤΣΑ

ΓΥΜΝΑΣΤΗΡΙΟ

ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ

ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΤΟΧΩΝ, ΣΤΑΔΙΩΝ ΜΕΛΕΤΗΣ &

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΤΑ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ

Α.Φυτεύσεις

Β. Δαπεδοστρώσεις

Γ. Αστικός εξοπλισμός

Δ. Κυκλοφορία & Ροές κινήσεων

Ε. Λειτουργική κατάσταση, χρήσεις και τύποι κτιρίων, δυναμικές

Φυτεύσεις

Υφιστάμενη κατάσταση

Γενική εικόνα

Στο δεύτερο σκέλος της οδού Τοσίτσα (μεταξύ Μπουμπουλίνας και Ζωσιμάδων/Ερεσού) οι φυτεύσεις αναπτύσσονται στα γραμμικά στα πλευρικά πεζοδρόμια και επαναλαμβάνονται σε ίσα σχετικά διαστήματα. Πρόκειται για ψηλές φυτεύσεις – δέντρα – ενώ δεν εντοπίζονται φυτά μεσαίου ή χαμηλού μεγέθους. Αν και οι φυτεύσεις στο τμήμα αυτό έχουν τα τυπικά χαρακτηριστικά που συναντάμε στην ευρύτερη περιοχή των Εξαρχείων, το αυξημένο εύρος του δρόμου σε συνδυασμό με την απόληξή του στο πυκνοφυτεμένο σκέλος του πεζοδρόμου της οδού Τοσίτσα, δίνει την εντύπωση ενός ισχνά φυτεμένου άξονα.

Είδη/ Κατανομή

Ως προς τα είδη των ψηλών φυτεύσεων - δέντρα μεγάλης κατά κανόνα ηλικίας- εντοπίζονται αποκλειστικά φυλλοβόλα είδη και αναπτύσσονται στα δύο πλευρικά πεζοδρόμια σε ένα στοίχο. Οι μουριές κυριαρχούν σε όλο το μήκος των πεζοδρομίων και διαμορφώνουν τη γενική εικόνα του δρόμου. Συναντάμε επίσης και μικρό αριθμό άλλων ειδών. Πλατάνια, μία ακακία, μία συκιά και μία λεύκα αναπτύσσονται σε διάφορες θέσεις κατά μήκος του άξονα (βλ. πίν. 3).

Μεσαίες και χαμηλές φυτεύσεις όπως ήδη σημειώθηκε δεν εντοπίζονται σε αυτό το τμήμα παρά μόνο στη συμβολή με τον πεζόδρομο της οδού Τσαμαδού και επί μέρους, αρκετά περιορισμένα, σε γλάστρες που φροντίζουν οι ιδιοκτήτες των καταστημάτων εκατέρωθεν.

ΕΙΔΟΣ	ΠΛΗΘΟΣ	ΘΕΣΗ
Μουριές	62	Εκατέρωθεν
Λεύκες	1	Βορινό πεζοδρόμιο
Πλάτανοι	6	Εκατέρωθεν (κυρίως στο νότιο πεζοδρόμιο)
Ακακία	1	Βορινό πεζοδρόμιο
Συκιά	1	Νότιο πεζοδρόμιο

Πίνακας 3

Κατάσταση

Τα δέντρα βρίσκονται σε πλήρη ανάπτυξη ενώ εκ πρώτης όψης δεν παρατηρούνται ασθένειες. Οι εποχικές εργασίες φροντίδας και συντήρησης των δέντρων περιορίζονται στο τυπικό κλάδεμα και τα φυτά είναι σχετικά εύρωστα. Ο χώρος φύτευσης τους στο κατάστρωμα του πεζοδρομίου (στην πλευρά του κρασπέδου) δεν είναι οριοθετημένος με κάποια κατασκευή ή παρτέρι παρά δημιουργείται με την αφαίρεση των τσιμεντένιων πλακών (κατ' ελάχιστον), λιγότερο ή περισσότερο επιμελημένα και είναι μικρών διαστάσεων. Όπως και στο κάτω σκέλος της οδού Τοσίτσα δεν παρατηρείται φροντίδα για την απομάκρυνση ζιζανίων και λοιπών αυτοφυών ειδών. Δίκτυο άρδευσης δεν εντοπίζεται και τα δέντρα εκτός από το φυσικό τρόπο ποτίσματος και την πιθανή ύπαρξη υπόγειων ρεμάτων (γειτονικό ιστορικό ρέμα Κυκλοβόρου- Αγίου Στυλιανού, εικόνα 1) δέχονται κατά περίπτωση τη φροντίδα των δραστηριοποιούμενων στα παρακείμενα καταστήματα.

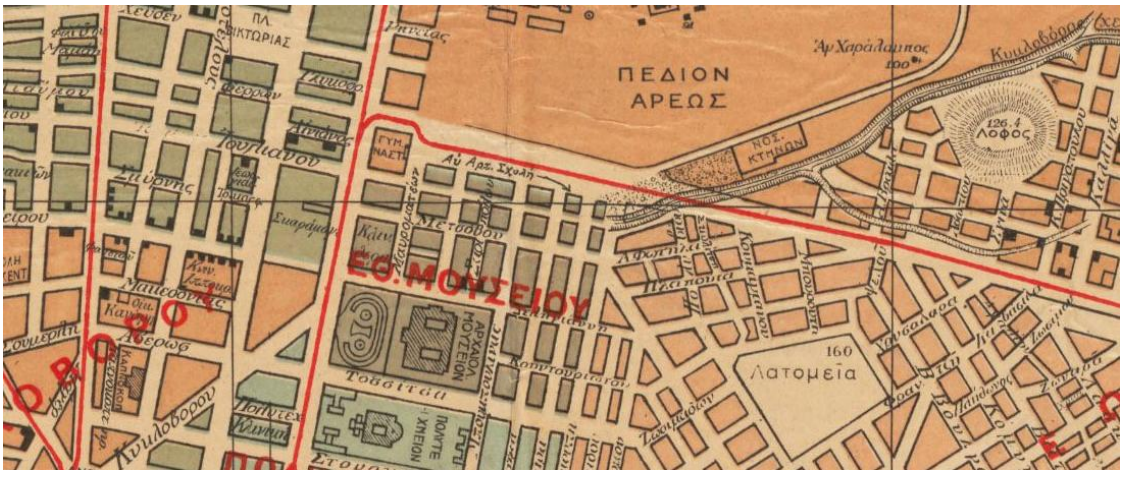

Εικόνα 1: Απόσπασμα χάρτη του δήμου της Αθήνας το 1908/1923 όπου σημειώνονται και τα ρέματα. Εδώ διακρίνεται το ρέμα του Κυκλοβόρου που εκκινούσε βορειοανατολικά, στο Γκύζη, από τον Αγ. Στυλιανό και διερχόταν από την περιοχή του Μουσείου.

ΦΥΤΕΤΣΕΙΣ

ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΓΕΝΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Γενική εικόνα της φύτευσης στην οδό Τοσίτσα και η σχέση με τα σταθμευμένα οχήματα

Τυπική εικόνα κάθετου δρόμου και η συνθήκη φύτευσης (οδός Ζαΐμη)

ιές σε στοίχους κυριαρχούν στα πεζοδρόμια της σίτσα. Η περιποίηση τους περιορίζεται στο τυπικό λάδεμα.

Ακακία στην οδό Τοσίτσα στο βορινό πεζοδρόμιο (Σκέλος Νοταρά – Τρικούπη)

α στην οδό Τοσίτσα στο νότιο πεζοδρόμιο (Σκέλος ιου-Τσαμαδού).

Η μοναδική Συκιά στην οδό Τοσίτσα

κατάσταση παρτεριού. Ελλιπής απομάκρυνση ν φυτών και ζιζανίων.

Τυπική κατάσταση παρτεριού και η σχέση με τη δαπεδόστρωση χωρίς οριοθέτηση.

ιση φύτευσης στη συμβολή της οδού Τοσίτσα με
ις σε αυτή δρόμους: Πεζόδρομος Τσαμαδού

Κατάσταση φύτευσης στη συμβολή της οδού Τοσίτσα με κάθετους σε αυτή δρόμους: Πεζόδρομος Τσαμαδού

ιση φύτευσης στη συμβολή της οδού Τοσίτσα με
ις σε αυτή δρόμους: Πεζόδρομος Τσαμαδού

Αλλαγή τύπων δέντρων στην απόληξη της οδού Τοσίτσα στην οδό Ερεσσού.

Ε.Μ.Π., Δήμος Αθηναίων, ΥΠ.ΠΟ.Α., Α.Σ.Κ.Τ.

Σχέδιο ενεργειών για των περιβαλλοντική αναβάθμιση και τη λειτουργική αξιοποίηση της οδού Τοσίτσα

Ομάδα εργασίας: Π. Τουρνικιώτης, Δ.Ζούπας, Ε. Μελαμπιανάκη, Κ. Μωραΐτης, Σ.Περιστεριώτη
Β. Βασιλειάδης, Φ. Καφαντάρης

Ιούνιος 2016

Φύτευση
υφιστάμενη κατάσταση

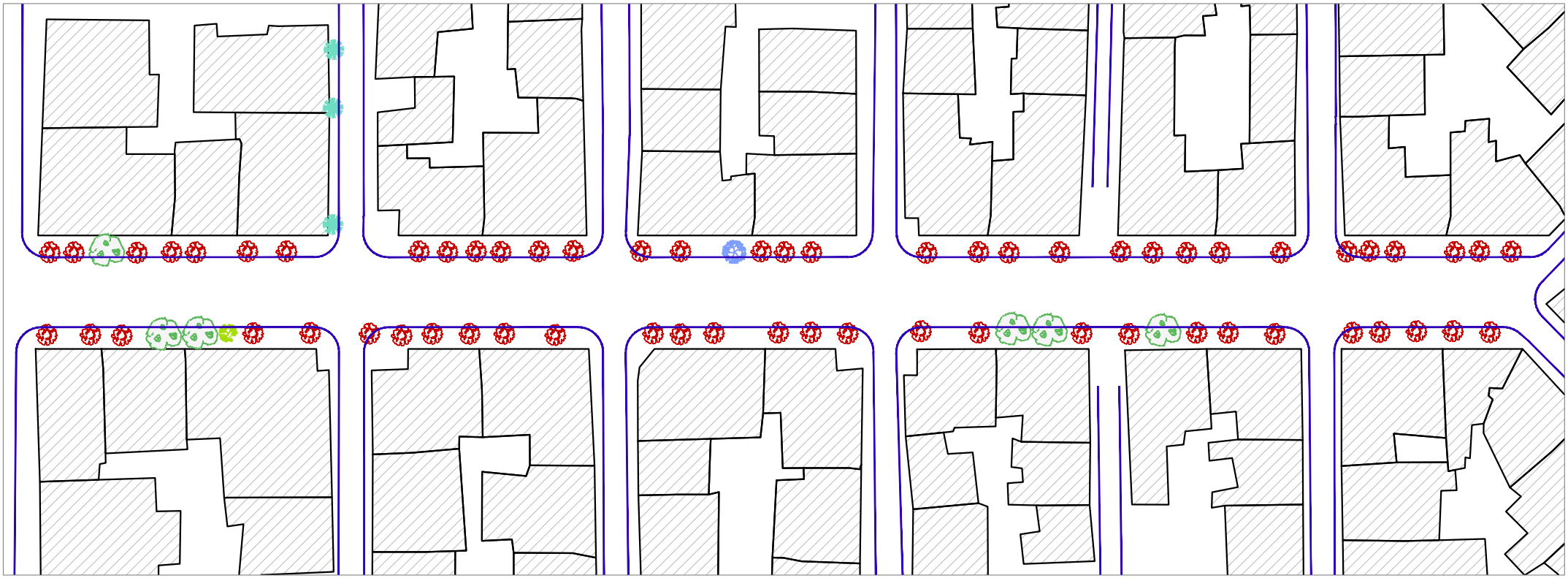

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

Φυλλοβόλα

Μουριά
Συκιά
Πλάτανος
Λεύκα
Ακακία

0 5 10 20

Βελτιωτικές Ενέργειες

Σε ένα ευρύτερο πλαίσιο σχεδιασμού και υλοποίησης μίας παρέμβασης ενοποίησης της 'κάτω' και της 'πάνω' Τοσίτσα, οι βελτιωτικές ενέργειες που προτείνονται σε επίπεδο φυτεύσεων, επιδιώκουν την υποστήριξη ενός 'πράσινου διαδρόμου' που θα συνδέει την οδό Πατησίων με το λόφο του Στρέφη και ταυτόχρονα τη βελτίωση των συνθηκών μικροκλίματος στον άξονα.

Στάδιο Ι

- Απομάκρυνση ζιζανίων και αυτοφυών φυτών (τακτική/περιοδική)
- Επιμελημένη προσωρινή διεύρυνση των παρτεριών
  (π.χ. χώρος 3x3 τσιμεντόπλακες)
- Λίπανση και καθαρισμός του χώματος.
- Επιμελημένη και τακτική φροντίδα των φυτεύσεων.

Στάδιο ΙΙ & ΙΙΙ

- Δημιουργίων περιοχών φύτευσης στο πλαίσιο της κυκλοφοριακής διευθέτησης του άξονα, στο όριο των θέσεων στάθμευσης και του πεζοδρομίου[1].
- Τοποθέτηση νέων φυτών και δέντρων (ανθεκτικά και με περιορισμένες ανάγκες συντήρησης).
- Εφαρμογή πιλοτικών προγραμμάτων και δραστηριοτήτων φύτευσης για την ανάδειξη του χώρου και των δυνατοτήτων του.
- Εφαρμογή παθητικών συστημάτων άρδευσης[2].

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 1 & 2**:** *Η εφαρμογή ρηχών λεκανών βιοκατακράτησης όμβριων υδάτων (Bioswales:ΑΣΑΟ/SUD) στις πλευρικές ζώνες φύτευσης που προτείνονται να αναπτυχθούν κατά μήκος των πεζοδρομίων ευνοείται από την κατωφέρεια της οδού Τοσίτσα. Τα συστήματα αυτά αποτελούν εναλλακτική προσέγγιση για την ανάπτυξη παθητικών συστημάτων άρδευσης στις πλευρικές περιοχές φύτευσης.*

Εικόνες 2,3 : Παραδείγματα εφαρμογής ζώνης βιοκατακράτησης στο όριο του πεζοδρομίου.

Δαπεδοστρώσεις

Υφιστάμενη κατάσταση

Γενική εικόνα

Η οδός Τοσίτσα στο σκέλος αυτό (Μπουμπουλίνας – Ζωσιμάδων/Ερεσού) αποτελεί δευτερεύουσα οδό κυκλοφορίας οχημάτων και κατά συνέπεια το κατάστρωμα του δρόμου είναι στρωμένο με άσφαλτο ενώ πλευρικά αναπτύσσονται πεζοδρόμια μεγάλου εύρους (3,5 – 4 μ.).

Τύποι δαπεδοστρώσεων

Τα υλικά της οδού είναι δύο βασικών τύπων: άσφαλτος για το κατάστρωμα του δρόμου και στοιχεία από μπετόν για τα πεζοδρόμια (πλάκες και περιορισμένα χυτά ‘μπαλώματα’). Τα κράσπεδα είναι από ολόσωμα μάρμαρα. Αισθητά περιορισμένη είναι η παρουσία χώματος στα μικρά παρτέρια των δέντρων.

[βλ. Πίνακα 2 και σχετικό διάγραμμα].

ΤΥΠΟΣ	**ΕΚΤΑΣΗ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑΣ**	**ΑΝΑΛΟΓΙΑ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑΣ**
Άσφαλτος (τ.μ.)	3000	62,5%
Τσιμεντόπλακες (τ.μ.)	1800	37,5%
Κράσπεδα από μάρμαρο (μ.)	450	-

(Οι υπολογισμοί έχουν γίνει κατά προσέγγιση)

Πίνακας 2

Κατάσταση

Η γενική εικόνα του άξονα είναι κακή, αν και τυπική για την περιοχή και για δρόμο του κέντρου της Αθήνας (!). Η αυξημένη φθορά των υλικών και η απουσία μέριμνας για αποκατάσταση τους σε συνδυασμό με τις επάλληλες και άτακτες επιμέρους παρεμβάσεις σε διαφορετικές χρονικές περιόδους (διαφορετικοί τύποι πλακών στα πεζοδρόμια) εκτός του ότι προδίδει προχειρότητα και αποσμασματική αντιμετώπιση, λειτουργεί αρνητικά αθροιστικά με τη γενικότερη εικόνα συμφόρησης του - κατά τα λοιπά - αυξημένου εύρους άξονα.

Οι σημαντικές φθορές του σκέλους αυτού εντοπίζονται στα πεζοδρόμια. Σπασμένες ακμές στα κράσπεδα, κατεστραμμένες τσιμεντόπλακες και μπαλώματα από μπετόν κυριαρχούν στο μεγαλύτερο μέρος των πεζοδρομίων που - σε συνδυασμό με τους διαφορετικούς τύπους πλακών που καταγράφονται τοποθετημένες άτακτα σε διάφορα σημεία - περιγράφουν εμφατικά την κακή εμφάνιση του δημόσιου χώρου στην περιοχή (βλ. διάγραμμα).

ΔΑΠΕΔΟΣΤΡΩΣΕΙΣ

ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΓΕΝΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Γενική κατάσταση του καταστρώματος του δρόμου. Διακρίνουμε τα συνηθισμένα ‘μπαλώματα’ από εργασίες συντήρησης ή τοποθέτησης νέων δικτύων

Το φαρδύ πεζοδρόμιο της οδού Τοσίτσα συναντά τα εξαιρετικά στενά πεζοδρόμια των κάθετων. Η εναλλαγή αυτή είναι τυπική της δυσμενούς συνθήκης κίνησης των πεζών γενικότερα στο κέντρο της Αθηνάς. Παρατηρούμε την κακή τοποθέτηση της πινακίδας σήμανσης που πρακτικά εμποδίζει την πεζή κίνηση.

Ε.Μ.Π., Δήμος Αθηναίων, ΥΠ.ΠΟ.Α., Α.Σ.Κ.Τ.

Σχέδιο ενεργειών για των περιβαλλοντική αναβάθμιση και τη λειτουργική αξιοποίηση της οδού Τοσίτσα

Ομάδα εργασίας: Π. Τουρνικιώτης, Δ.Ζούπας, Ε. Μελαμπιανάκη, Κ. Μωραΐτης, Σ.Περιστεριώτη
Β. Βασιλειάδης, Φ. Καφαντάρης

Απρίλιος 2016

Αστικά Δάπεδα

υφιστάμενη κατάσταση

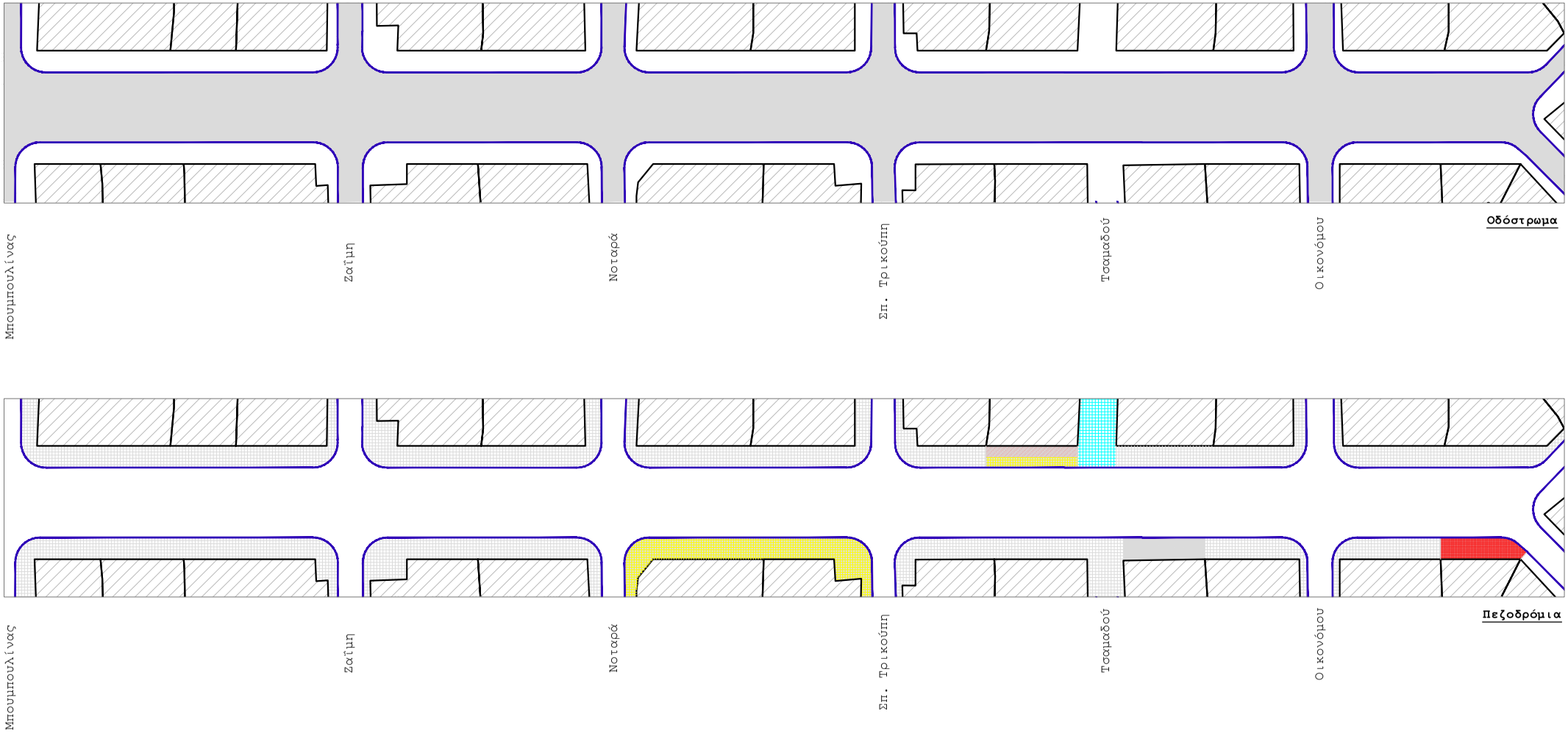

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

Μαλακά

- Χώμα Ε=0τ.μ.

Σκληρά

- Άσφαλτος Ε=3000τ.μ.
- Τσιμεντόπλακες (διαφ. τύποι) Ε=1800τ.μ.
- Κράσπεδο από μάρμαρο Μ=600μ.

0 5 10 20

Βελτιωτικές ενέργειες

Στάδιο I

- Γενικός καθαρισμός ή και καθαρισμός με τρίψιμο του συνόλου των επιφανειών (σκληρών και μαλακών)
- Συντήρηση χωμάτινων επιφανειών
- Επιμελημένη οριοθέτηση των υφιστάμενων παρτεριών

Στάδιο II & III

- Αποκατάσταση των φθαρμένων δαπεδοστρώσεων ή και συνολική αντικατάσταση και ανακατανομή των διαφορετικών τύπων στο πλαίσιο του προτεινόμενου σχεδιασμού διεύρυνσης των πεζοδρομίων κατά μήκος του άξονα[1].

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 1 & 2: *Στις προδιαγραφές για την αναπροσαρμογή του καταστρώματος του άξονα προκρίνεται εναλλακτικά η εφαρμογή κατάλληλων υλικών (ψυχρά υλικά) ήπιας ανακλαστικότητας και με χαμηλό συντελεστή θερμοαπορροφητικότητας με στόχο (μεταξύ άλλων) την μείωση της επιφανειακής θερμοκρασίας ιδιαίτερα κατά τους θερινούς μήνες: κατεύθυνση κρίσιμη και εξαιτίας του μεγάλου πλάτους του άξονα.*

Αστικός Εξοπλισμός

Υφιστάμενη κατάσταση

Γενική εικόνα

Ο αστικός εξοπλισμός στο ανατολικό τμήμα της οδού περιορίζεται στον τυπικό εξοπλισμό οδού και πεζοδρομίων στο κέντρο της πόλης. Συναντώνται κατεστραμμένα ή λειτουργικά ανενεργά στοιχεία από διαφορετικές περιόδους και ανενργά προγράμματα (π.χ. μηχανισμός παρκόμετρου).

Κατηγορίες εξοπλισμού

Αναλυτικότερα για την υφιστάμενη κατάσταση του εξοπλισμού έχουμε τα εξής:

Φωτισμός

Κατανομή: Ο φωτισμός στο σκέλος αυτό γίνεται από ‘κρεμαστές’ φωτιστικές πηγές (σύστημα ανάρτησης με συρματόσχοινα από τις παρακείμενες οικοδομές) που κατανέμονται κεντρικά σε όλο το μήκος του άξονα (10). Από την οδό Μπουμπουλίνας μέχρι την οδό Τρικούπη η κατανομή των πηγών είναι περισσότερο πυκνή (2 ανά Ο.Τ.) από ότι στο υπόλοιπο τμήμα του δρόμου (1 ανά διασταύρωση).

Κατάσταση: Παρά τη διαφορά που σημείωνεται παραπάνω, ο φωτισμός μπορεί να χαρακτηριστεί επαρκής και δεν παρατηρούνται ανενεργές πηγές φωτισμού ή ‘καμμένοι’ λαμπτήρες (στην παρούσα φάση καταγραφής!).

Κάδοι απορριμμάτων

Κατανομή και κατάσταση: Κατά μήκος του σκέλους αυτού εντοπίζονται έντεκα (11) μεγάλοι κάδοι απορριμμάτων (πέραν των τριών κάδων στην απόληξη του πεζοδρόμου) και κανένας κάλαθος. Οι κάδοι είναι τοποθετημένοι σε απόσταση από το πεζοδρόμιο (1,5 μ.) και οι θέσεις τους είναι οριοθετημένες περιμετρικά με χαμηλά κιγκλιδώματα (μεταλλικά 'πι'). Η κατανομή τους είναι άνιση γεγονός που δεν οφείλεται απαραίτητα σε προβληματικό σχεδιασμό αλλά κυριώς σε μετακινήσεις με πρωτοβουλία των κατοίκων και των δραστηριοποιούμενων στα παρακείμενα καταστήματα: αποτέλεσμα αυτού είναι να μην υπάρχει σταθερή αντιστοιχία κάδων ανά οικοδομικό τετράγωνο αλλά και πυκνώσεις απορριμμάτων κατά περίπτωση.

Ειδικότερα, από την οδό Μπουμπουλίνας μέχρι και την οδό Σπ. Τρικούπη (μήκος που ξεπερνά το μέσο της οδού) εντοπίζονται οι τρεις (3) κάδοι από τους έντεκα (11) ενώ οι υπόλοιποι οχτώ (8) αναπτύσσονται από την οδό Σπ. Τρικούπη και έπειτα, με πύκνωση στον πεζόδρομο της οδού Τσαμαδού.

Κιγκλιδώματα και λοιπά στοιχεία οριοθέτησης των ορίων κίνησης

Κατανομή, Θέση και λειτουργία: Κατά μήκος του άξονα εντοπίζονται, διάσπαρτα, στοιχεία οριοθέτησης των πεζοδρομίων – μεταλλικά 'πι'- κατά κανόνα στις γωνίες των οικοδομικών τετραγώνων αλλά και στην είσοδο του πεζοδρόμου της οδού Τσαμαδού και στις θέσεις των κάδων απορριμμάτων.

Καπάκια δικτύων και σχάρες φρεατίων απορροής ομβρίων

Κατανομή και κατάσταση: Κατά μήκος του άξονα βρίσκονται άτακτα διασπαρμένα μεταλλικά καπάκια σφράγισης αγωγών δικτύων κοινής ωφέλειας. Σχάρες φρεατίων απορροής ομβρίων υπάρχουν σχεδόν σε όλη την έκταση της οδού και παρά το γεγονός ότι δεν εντοπίζεται φρεάτιο ακάλυπτο, σε αρκετές θέσεις παρατηρείται πλημμελής καθαρισμός και συσσώρευση χωμάτων και σκουπιδιών.

Πινακίδες – σήμανση και λοιπά στοιχεία

Κατανομή και κατάσταση: Πινακίδες σήμανσης κατά μήκος του άξονα συναντάμε κατ' αποκλειστικότητα στις γωνίες των οικοδομικών τετραγώνων συχνά σε θέση που εμποδίζει την κίνηση των πεζών (χαρακτηριστικό παράδειγμα στη συμβολή Τοσίτσα και Σπ. Τρικούπη). Κατά μήκος της οδού εντοπίζονται κυτία δικτύων, μεταλλικοί στύλοι γραμματοκιβωτίων και ένα ανενεργό μηχάνημα έκδοσης εισιτηρίων στάθμευσης (παρκόμετρο). Τόσο οι πινακίδες σήμανσης όσο και τα λοιπά στοιχεία είναι φθαρμένα και χρήζουν αντικατάστασης.

Καθίσματα

Παρά το μεγάλο εύρος των πεζοδρομίων δεν εντοπίζονται καθίσματα (παγκάκια) κατά μήκος του σκέλους αυτού της οδού Τοσίτσα.

ΑΣΤΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ

ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΓΕΝΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Γενική άποψη της οδού Τοσίτσα (συμβολή με Σπ. Τρικούπη). Οι πινακίδες σήμανσης της τροχαίας είναι σχεδόν όλες φθαρμένες. Διακρίνουμε τυπική περίπτωση κάδου με κιγκλιδώματα οριοθέτησης σε απόσταση από το πεζοδρόμιο.

Γενική άποψη της οδού Τοσίτσα (συμβολή με Νοταρά).

Κάδοι σε σειρά: αποτέλεσμα άτακτης ανακατανομής θέσεων. Στις περισσότερες των περιπτώσεων οι κάδοι είναι φθαρμένοι και σε εξαιρετικά κακή κατάσταση συντήρησης.

Τυπική θέση κάδου απορριμάτων και η οριοθέτηση του με κιγκλιδώματα.

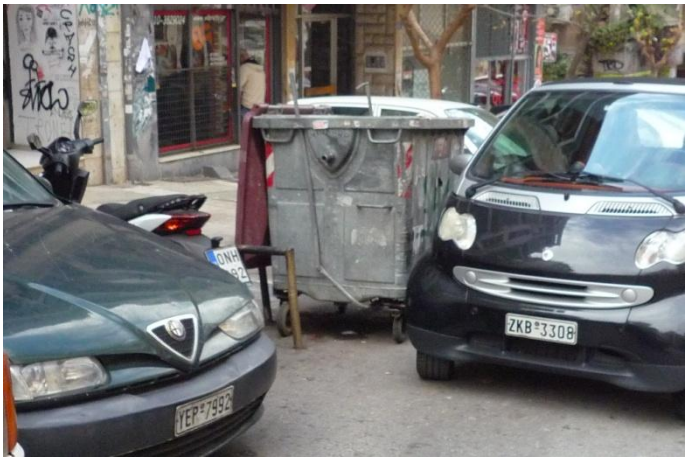

Τυπική κατάσταση ‘σύντομης’ στάθμευσης μπροστά από κάδο απορριμάτων.

Η απαγόρευση της στάθμευση με σταθερά εμπόδια συχνά δημιουργεί προβλήματα για τους πεζούς παρά το γεγονός πως λειτουργικά αποδίδει.

Οριοθέτηση της εισόδου του πεζοδρόμου της οδού Τσαμαδού. Η σήμανση ιδιωτικού σταθμού αυτοκίνητων είναι χαρακτηριστική της ιδιωτικής παρέμβασης στο δημόσιο αστικό εξοπλισμό.

Εμπόδιο στάθμευσης μπροστά από είσοδο ιδιωτικού χώρου στάθμευσης σε κτίριο επί της οδού Τοσίτσα.

Ξεχασμένο κιβώτιο αλληλογραφίας (ένα από δύο).

Τυπική περίπτωση κατεστραμμένης πινακίδας σήμανσης.

Κρουνός επί του πεζοδρομίου. Η κατάσταση συντήρησης του είναι αμφιλεγόμενη.

Τυπική συνθήκη σχάρας φρεατίου. Η γενικότερη κατάσταση συντήρησης και καθαρισμού είναι ελλιπής, γεγονός που αποτυπώνεται έντονα τις βροχερές ημέρες.

Ο φωτισμός επί της οδού Τοσίτσα γίνεται αποκλειστικά με αναρτημένες πηγές.

Ε.Μ.Π., Δήμος Αθηναίων, ΥΠ.ΠΟ.Α., Α.Σ.Κ.Τ.

Σχέδιο ενεργειών για των περιβαλλοντική αναβάθμιση και τη λειτουργική αξιοποίηση της οδού Τοσίτσα

Ομάδα εργασίας: Π. Τουρνικιώτης, Δ.Ζούπας, Ε. Μελαμπιανάκη, Κ. Μωραΐτης, Σ.Περιστεριώτη
Β. Βασιλειάδης, Φ. Καφαντάρης

Ιούνιος 2016

Αστικός Εξοπλισμός
υφιστάμενη κατάσταση

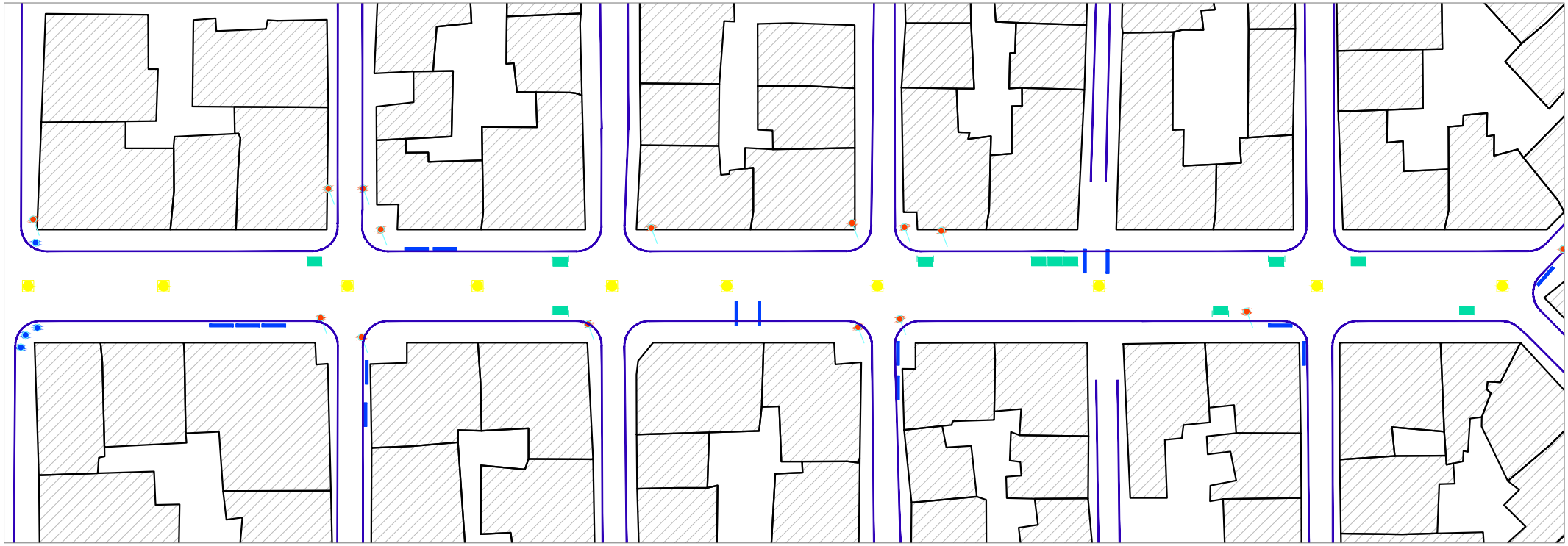

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

- Φωτιστικό σώμα (ανηρτημένο)
- Πινακίδες σήμανσης
- Εμπόδια κίνησης οχημάτων: μπάρα/στύλος καθαιρεμένος/στύλος υφιστάμενος
- Κάλαθος / Κάδος απορριμμάτων

0 5 10 20

Βελτιωτικές Ενέργειες

Στην κατεύθυνση μίας γενικότερης αναδιάταξης και πιθανής αντικατάστασης στοιχείων εξοπλισμού και σε ένα πλαίσιο οικονομίας διαχείρισης, προτείνεται η διερεύνηση αξιοποίησης αποθεμάτων που πιθανά διαθέτει ο Δήμος

Στάδιο Ι

Κάδοι απορριμμάτων

- Ισομερής κατανομή των κάδων απορριμμάτων στις προβλεπόμενες θέσεις κατά μήκος του δρόμου και απομάκρυνση τους από τις απολήξεις των πεζοδρόμων (Τσαμαδού, κάτω Τοσίτσα).

Φωτισμός

- Έλεγχος και αντικατάσταση καμένων λαμπτήρων

Κιγκλιδώματα και λοιπά στοιχεία οριοθέτησης των ορίων κίνησης

- Απομάκρυνση των φθαρμένων κιγκλιδωμάτων

Πινακίδες – σήμανση και λοιπά στοιχεία

- Αντικατάσταση των λειτουργικά ενεργών στοιχείων, ανατοποθέτηση στα σημεία που παρεμποδίζεται η κίνηση των πεζών και καθαίρεση των ανενεργών στοιχείων (παρκόμετρο, γραμματοκιβώτια).

Καπάκια δικτύων και σχάρες φρεατίων απορροής ομβρίων

- Καθαρισμός –συντήρηση φρεατίων

Στάδιο ΙΙ & ΙΙΙ

- Αντικατάσταση και ανανέωση του αστικού εξοπλισμού συνολικά ή επί μέρους και εισαγωγή νέων στοιχείων για την ενίσχυση λειτουργικά του δημόσιου χώρου και με στόχο την ενιαία διαχείριση του συνολικού μήκους της οδού Τοσίτσα.

Κυκλοφορία & Ροές κινήσεων

Υφιστάμενη κατάσταση

Οχήματα και Στάθμευση

Η κίνηση των οχημάτων κατά μήκος του ανατολικού σκέλους της οδού είναι χαμηλού φόρτου (κατόπιν περιοδικής καταμέτρησης) και έχει ειδικό χαρακτήρα. Ο χαμηλός φόρτος κυκλοφορίας που παρατηρείται σχετίζεται τόσο με τη λειτουργική θέση του δρόμου στο ευρύτερο δίκτυο κυκλοφορίας της περιοχής όσο και με το μικρό μήκος του. Η διαμπερής κίνηση εισόδου και εξόδου από την περιοχή των Εξαρχείων εξυπηρετείται από τις οδούς Σπ. Τρικούπη και Μπουμπουλίνας που συλλειτουργούν εγκάρσια με τις οδούς Σόλωνος, Στουρνάρη και Μετσόβου (πέραν της Λεωφόρου Αλεξάνδρας). Το υπόλοιπο δίκτυο δρόμων εμφανίζει χαμηλού φόρτου τοπική κυκλοφορία.

Σε όλος το μήκος του δρόμου και καθ' όλη τη διάρκεια της ημέρας καταγράφονται σταθμευμένα οχήματα. Η στάθμευση των οχημάτων γίνεται κάθετα προς το πεζοδρόμιο, πρακτική που ευνοείται από το μεγάλο πλάτος της οδού. Τα σταθμευμένα αυτοκίνητα πλησιάζουν τα εκατόν ογδόντα (180) σε αριθμό ενώ τις πρωινές ώρες αρκετά συχνά παρατηρούνται και διπλές σειρές. Η εναλλαγή των σταθμευμένων οχημάτων ταυτίζεται με το ωράριο λειτουργίας των καταστημάτων και των υπηρεσιών της περιοχής και τα πρωινά οχήματα υπερτοπικής κίνησης αντικαθιστώνται από τα οχήματα των κατοίκων κατά τις απογευματινές και βραδινές ώρες.

Συνεπώς ο χαρακτήρας της κυκλοφορίας επί της οδού Τοσίτσα είναι διπλός και τα διερχόμενα οχήματα επιμερίζονται σε δύο τύπους. Ο πρώτος, κυρίαρχος, αφορά οχήματα που αναζητούν θέση στάθμευσης καθώς εισέρχονται στην περιοχή των Εξαρχείων κυρίως από τις οδούς Σπύρου Τρικούπη και Μπουμπουλίνας. Ο δεύτερος τύπος – περιορισμένος- αφορά κίνηση 'αναστροφής' και αλλαγής πορείας. Ουσιαστικά η οδός Τοσίτσα τελικά παρατηρούμε πως αποτελεί κατεξοχήν περιοχή στάθμευσης για την περιοχή πάρα βασικό άξονα διέλευσης οχημάτων.

Πεζή κίνηση

Η πεζή κίνηση είναι περιορισμένη για διαφόρους λόγους. Τόσο η κακή κατάσταση συντήρησης και η φθορά των υφιστάμενων διαμορφώσεων όσο και η εκτεταμένη στάθμευση των αυτοκινήτων κατά μήκος του συνόλου της οδού λειτουργούν αποτρεπτικά παρεμποδίζοντας όχι μόνο την εγκάρσια αλλά και τη διαμήκη κίνηση. Η αυξημένη πυκνότητα αλλά και ο κάθετος τρόπος στάθμευσης των οχημάτων λειτουργεί ως φράγμα δημιουργώντας αφιλόξενες συνθήκες διέλευσης στα πεζοδρόμια, γεγονός παράδοξο για το αυξημένο εύρος τους.

Βελτιωτικές ενέργειες

Στάδιο Ι

- Περιορισμός των θέσεων στάθμευσης με χρωματική σήμανση.
- Απομάκρυνση των στοιχείων που αποτελούν εμπόδιο στην κίνηση των πεζών
- Επιδιόρθωση των πεζοδρομίων
- Χρωματική σήμανση ‘πράσινου’ διαδρόμου πεζών επί της ασφάλτου για τη διαδρομή Πατησίων-Τοσίτσα-Ζωσιμάδων- Στρέφη.

Στάδιο ΙΙ & ΙΙΙ

- Επαναπροσδιορισμός της κυκλοφορίας: Προτείνεται η μονοδρόμηση της οδού Τοσίτσα (βλ. διάγραμμα) με διαφορετική φορά εκατέρωθεν της οδού Σπ. Τρικούπη
- Περιορισμός των θέσεων στάθμευσης ανά πλευρά πεζοδρομίου (αναπροσαρμογή της γεωμετρίας του πεζοδρομίου) .

ΣΤΑΘΜΕΥΣΗ

ΓΕΝΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Η κάθετη στάθμευση στην οδό Τοσίτσα είναι τυπική καθ' όλη τη διάρκεια της ημέρας.
Τα οχήματα των κατοίκων και των εργαζόμενων εναλλάσσονται με 'βάρδιες'.

Τυπική συνθήκη στάθμευσης στο πεζοδρόμιο. Σε πρώτο πλάνο διακρίνουμε το παρκόμετρο, ανενεργό πλέον.

Τα οχήματα σταθμεύουν ανάλογα με το διαθέσιμο εύρος κάθε φορά της οδού Τοσίτσα: εντός και εκτός πεζοδρομίου δημιουργώντας ‘φράγμα’ για την πεζή κίνηση.

Η σύντομη στάθμευση σε δεύτερη σειρά είναι συχνό φαινόμενο, ιδιαίτερα κατά τη διάρκεια του ωραρίου εργασίας.

'Υπολείμματα' στάθμευσης.

Ε.Μ.Π., Δήμος Αθηναίων, ΥΠ.ΠΟ.Α., Α.Σ.Κ.Τ.

Σχέδιο ενεργειών για των περιβαλλοντική αναβάθμιση και τη λειτουργική αξιοποίηση της οδού Τοσίτσα

Ομάδα εργασίας: Π. Τουρνικιώτης, Δ.Ζούπας, Ε. Μελαμπιανάκη, Κ. Μωραΐτης, Σ.Περιστεριώτη
Β. Βασιλειάδης, Φ. Καφαντάρης

Απρίλιος 2016

Ροές Οχημάτων
υφιστάμενη κατάσταση

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

Ροή οχημάτων

Σταθμευμένο όχημα

0 5 10 20

Λειτουργική κατάσταση, χρήσεις και τύποι κτιρίων, δυναμικές

Υφιστάμενη κατάσταση

Γενική εικόνα

Το άνω σκέλος της οδού Τοσίτσα βρίσκεται σε άμεση γειτνίαση με τον λειτουργικό πυρήνα της περιοχής των Εξαρχείων και έχει χαρακτήρα τόσο γειτονιάς όσο και τοπικού αλλά και εν μέρει υπερτοπικού κέντρου, εξαιτίας των χρήσεων των κτιρίων όχι μόνο στα μέτωπα της αλλά και στις κοντινές παρακείμενες οδούς που τη διασχίζουν ή καταλήγουν σε αυτή. Πρόκειται για ένα διαβαθμισμένο, σύνθετο και δυναμικό λειτουργικό άξονα γειτονιάς.

Τα κτίρια που αναπτύσσονται κατά μήκος του δρόμου είναι κατασκευασμένα σε διαφορετικές περιόδους και αντιστοιχούν τόσο χρονολογικά όσο και τυπολογικά σε διαφορετικές φάσεις ανοικοδόμησης του κέντρου της Αθήνας και των Εξαρχείων ειδικότερα. Τα περισσότερα από αυτά έχουν κατασκευαστεί τις πρώτες δύο μεταπολεμικά δεκαετίες και είναι πολυώροφα κτίρια διαμερισμάτων κατοικίας. Λιγότερα σε αριθμό είναι τα μικρότερα κτίρια που έχουν ανεγερθεί στα τέλη του 19^{ου} και στις αρχές του 20^{ου} αιώνα και τα πρώτα μεσοπολεμικά χρόνια. Το σύνολο αυτών των κτισμάτων είναι ενταγμένο σε καθεστώς θεσμικής προστασίας (ΥΠΟΑ , ΥΠΑΠΕ). Οι περισσότερες κατασκευές βρίσκονται σε καλή κατάσταση και μόνο επί μέρους παρατηρείται αυτή να φθίνει, κυρίως στα μεγαλύτερης ηλικίας κτίρια, φαινόμενο τυπικό για το κέντρο της Αθήνας.

Λειτουργική κατάσταση

Σχετικά με τη λειτουργική κατάσταση των κτιρίων και τις χρήσεις που αναπτύσσονται σε αυτά καταγράφεται μικτή σύνθεση. Τα διαμερίσματα κατοικίας στα ψηλότερα πατώματα των πολυκατοικιών εναλλάσσονται με επί μέρους χώρους

γραφείων και υπηρεσιών -στους ορόφους αλλά και στα ισόγεια- ενώ κατά μήκος του άξονα καταγράφονται και κτίρια με αποκλειστικά υπερτοπικές χρήσεις (υπηρεσίες, πολιτισμός) αλλά και ισόγεια καταστήματα τοπικού εμπορίου (τρόφιμα, υπηρεσίες). Στο σύνολο αυτό πρέπει να συνυπολογιστεί η αυξημένη λειτουργική δυναμική του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου, των δύο Μουσείων- Επιγραφικό και Αρχαιολογικό- και του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού.

[βλ. Αναλυτικό πίνακα & διάγραμμα χρήσεων]

Δυναμικοί και αναδυόμενοι λειτουργικοί πυκνωτές

Εκτός από τις κυρίαρχες παρακείμενες λειτουργίες που αναπτύσσονται στον άξονα της οδού Τοσίτσα που αναφέρθηκαν πιο πάνω (ΕΜΠ, ΑΣΚΤ, ΑΜ, ΕΜ, ΥΠΠΟΑ), στο σκέλος αυτό καταγράφονται χρήσεις με ειδική δυναμική απεύθυνσης που ενισχύουν το σημαντικό χαρακτήρα κατοικίας του άξονα. Ο περιφερειακός χώρος έκθέσεων και σεμιναρίων της ΑΣΚΤ “Circuits & Currents”, η Εταιρεία Ελλήνων Σκηνοθετών, το Κέντρο συλλογικής καλλιτεχνικής δραστηριότητας «ΣΥΝ» αλλά και το ‘αναμενόμενο’ Μουσείο Σπυροπούλου περιγράφουν ένα πυρήνα επισκεψιμότητας για το άνω σκέλος της οδού Τοσίτσα ενισχύοντας τη γενικότερη λανθάνουσα ή μη δυναμική της. Ταυτόχρονα, ο λόφος του Στρέφη –σημαντικός πόλος πρασίνου, αθλητισμού και αναψυχής- καθώς και η διαχρονική λαϊκή αγορά της οδού Καλλιδρομίου αναγνωρίζονται ως σημαντικό ‘κεφάλαιο’ σε γειτνίαση με τον άξονα μελέτης και σε συνδυασμό με τις παρακείμενες χρήσεις αναψυχής και εστίασης συνθέτουν ένα δυναμικό λειτουργικά πλαίσιο[1].

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 1**:** *Σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο καθορισμού χρήσεων γης (ΓΠΣ Δ. Αθηναίων & Ειδικές ρυθμίσεις ΦΕΚ 1075Δ/1993: Διάταγμα 76745) για το ανατολικό σκέλος της οδού Τοσίτσα [**Διάταγμα 76745: Ζώνη Ι**] ισχύουν περιορισμοί από 3-9-1993 για τη ζώνη Γενικής Κατοικίας στην οποία και εντάσσεται σύμφωνα με το ΓΠΣ. Ειδικότερα **επιτρέπονται <u>μόνο</u> (Άρθρο 1.Α)**: Κατοικία, μικρού δυναμικού ξενώνες, καταστήματα καθημερινού εμπορίου και υπηρεσιών, κτίρια κοινωνικής πρόνοιας, εκπαίδευσης (Α’ & Β’), αθλητικές εγκατάστασεις, παιδικές χαρές, θρησκευτικοί χώροι, πολιτιστικά κτίρια, κτίρια στάθμευσης αυτοκινήτων. **Επιπλέον (Άρθρο 2)** η ανάπτυξη **τραπεζοκαθισμάτων** επιτρέπεται μόνο σε περιορισμένα τμήματα πεζοδρόμων και πλατειών ενώ η μετεβίβαση υφιστάμενων αδειών που καταργούνται επιτρέπεται εφάπαξ.*

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΓΕΝΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Πλευρικά του δρόμου αναπτύσσονται κατά κύριο λόγο πολυκατοικίες με μονάδες καταστημάτων στο ισόγειο (εμπόριο, υπηρεσίες, αναψυχή) τόσο μικρής κλίμακας γειτονιάς όσο και περισσότερο γενικής απεύθυνσης. Κτίρια διαφορετικών περιόδων (ενδιαφέρουσας ή λιγότερο ενδιαφέρουσας αρχιτεκτονικής) και κατάστασης συντήρησης αποτυπώνουν το ιστορικό βάθος του δρόμου που ξεπερνά τον ένα αιώνα ζωής.

Γενική άποψη της οδού Τοσίτσα (συμβολή με Νοταρά).

Οι μεταπολεμικές πολυκατοικίες εμφανίζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον αποτυπώνοντας με χαρακτηριστικό τρόπο την οικοδομική μεταπολεμικά δραστηριότητα και αποτελούν κεντρικό στοιχείο της σύνθεσης του άξονα.

Κλειστά καταστήματα εντοπίζονται και στην οδό Τοσίτσα, αποτέλεσμα των τελευταίων ‘δύσκολων’ χρόνων της οικονομικής ύφεσης.

Κτίριο των αρχών του περασμένου αιώνα λειτουργικά ανενεργό. Μαζί με το διπλανό του κτίριο διαμορφώνουν ένα ενδιαφέρον οικοδομικό σύμπλεγμα.

Μεσοπολεμική πολυκατοικία του αρχιτέκτονα Θ. Βαλεντή (1936) στη συμβολή των οδών Τοσίτσα και Ερεσσού πλάι σε πολυώροφη οικοδομή της μεταπολεμικής περιόδου και σε κτίσμα νεοκλασσικής σύνθεσης επί της Ερεσσού.

‘Κορυφογραμμή’ των κτιρίων.

Ε.Μ.Π., Δήμος Αθηναίων, ΥΠ.ΠΟ.Α., Α.Σ.Κ.Τ.

Σχέδιο ενεργειών για των περιβαλλοντική αναβάθμιση και τη λειτουργική αξιοποίηση της οδού Τοσίτσα

Ομάδα εργασίας: Π. Τουρνικιώτης, Δ.Ζούπας, Ε. Μελαμπιανάκη, Κ. Μωραΐτης, Σ.Περιστεριώτη
Β. Βασιλειάδης, Φ. Καφαντάρης

Απρίλιος 2016

Χρήσεις Γης

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

- Κατοικία
- Πολιτισμός
- Κενό κτίριο
- Τουρισμός (ξενοδοχείο)
- Εμπόριο
- Υπηρεσίες
- Εκκλησία
- Αναψυχή (Cafe)

0 5 10 20

Αναλυτική Παρουσίαση

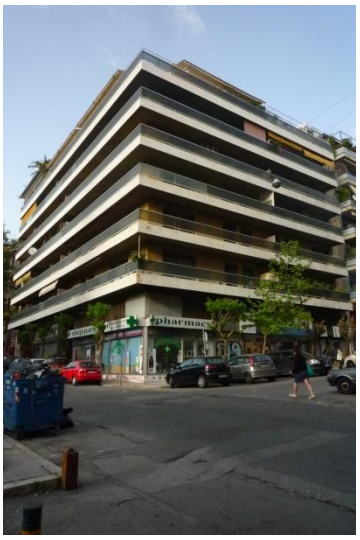

Πολυώροφο μεταπολεμικό κτίριο διαμερισμάτων κατοικίας και γραφείων με καταστήματα στο ισόγειο

(1973: Αρ. Ματζουράνης)

Πολυώροφο κτίριο διαμερισμάτων κατοικίας (1974). Η μονάδα επαγγελματικής δραστηριότητας στο ισόγειο παραμένει κενή.

Τριώροφο κίριο των αρχών του 20ου αιώνα. Παραμένει για χρόνια κενό και σε σχετικά κακή κατάσταση διατήρησης. Ιδιοκτησίας του ιδρύματος Σπυρόπουλου εκκρεμεί η εφαρμογή της μελέτης αποκατάστασης του και η μετατροπή του σε χώρο πολιτισμού στο πεδίο των εικαστικών (Μουσείο Σπυροπούλου).

[Βλ. www.spyropoulosfoundation.org]

[Διατηρητέο: ΥΠΠΟΑ & ΥΠΑΠΕ]

ΦΕΚ 17/ΑΑΠ/ 14-02-2011

ΦΕΚ Δ-311 α/ 03.04.1992

Μπουμπουλίνας-Ζαΐμη

(Βορινή όψη)

Πολυώροφο κτίριο με αποκλειστική χρήση ξενοδοχείου

(1972: Εμ. Χριστοδούλου)

Πολυώροφο κτίριο σε λειτουργική συνένωση με το διπλανό του. Τα δύο κτίρια συνενώθηκαν και ανακαινίστηκαν μετά το 2000

Πολυώροφο μεταπολεμικό κτίριο διαμερισμάτων κατοικίας και γραφείων με καταστήματα στο ισόγειο και café.

Μπουμπουλίνας-Ζαϊμη

(Νότια όψη)

Πολυώροφο μεταπολεμικό κτίριο διαμερισμάτων κατοικίας και περιορισμένων γραφείων

(1952: Κ. Καφετζόπουλος).

Πολυώροφο μεταπολεμικό κτίριο διαμερισμάτων κατοικίας και περιορισμένων γραφείων

(1971: Ν. Κάβουρας). Στο ισόγειο από την Άνοιξη του 2014 λειτουργεί ο χώρος Circuits & Currents, **project-space της ΑΣΚΤ**, με έντονη δραστηριότητα, φιλοξενώντας workshop και εκθέσεις εικαστικών.

Ζαϊμη-Νοταρά

(Βορινή όψη)

Πολυώροφο μεταπολεμικό κτίριο διαμερισμάτων κατοικίας και περιορισμένων γραφείων

(1972: Γ. Μπαρδάκος). Οι μονάδες των καταστημάτων στο ισόγειο παραμένουν κενές εδώ και λίγα χρόνια.

Πολυώροφο μεταπολεμικό κτίριο διαμερισμάτων κατοικίας και περιορισμένων γραφείων. Οι μονάδες των καταστημάτων στο ισόγειο παραμένουν κενές εδώ και λίγα χρόνια.

Ζαΐμη-Νοταρά

(Νότια όψη)

Τριώροφο κτίριο που χρονολογείται στην τελευταία δεκαετία του 19ου αιώνα. Πρόσφατα αποκατστάθηκε.

[Διατηρητέο: ΥΠΑΠΕ]

ΦΕΚ Δ-311 α/ 03.04.1992

Πολυώροφο μεταπολεμικό κτίριο διαμερισμάτων κατοικίας και περιορισμένων γραφείων

(1959: Α. Καρατάλιος). Οι μονάδες των καταστημάτων στο ισόγειο παραμένουν επι μέρους κενές εδώ και λίγα χρόνια ενώ επί της οδού Τοσίτσα λειτουργεί Φαρμακείο και Στεγνοκαθαριστήριο.

Νοταρά- Σπ. Τρικούπη

(Βορινή όψη)

Τριώροφο κτίριο που χρονολογείται στην τελευταία δεκαετία του 19ου αιώνα με μετέπειτα προσθήκη.

Παραμένει επί μέρους κενό και σε σχετικά καλή κατάσταση διατήρησης

[Διατηρητέο: ΥΠΑΠΕ]

ΥΠΑΠΕ ΦΕΚ Δ-311 α/ 03.04.1992

Τριώροφο κτίριο που χρονολογείται στα τέλη του 19ου αιώνα. Στους ορόφους φιλοξενείται η Εταιρεία Ελλήνων Σκηνοθετών.

[Διατηρητέο: ΥΠΠΟΑ & ΥΠΑΠΕ]

ΦΕΚ Δ-311 α/ 03.04.1992

ΦΕΚ 317/ΑΑΠ/18-7-2000

Νοταρά- Σπ. Τρικούπη

(Νότια όψη)

Πολυώροφο μεταπολεμικό κτίριο διαμερισμάτων κατοικίας και περιορισμένων γραφείων. Οι μονάδες των καταστημάτων στο ισόγειο παραμένουν επι μέρους κενές εδώ και λίγα χρόνια ενώ επί της οδού Τοσίτσα λειτουργεί παρασκευαστήριο τυποποιημένων τροφίμων.

Πολυώροφο μεταπολεμικό κτίριο διαμερισμάτων κατοικίας και περιορισμένων γραφείων.

(1961: Δ. Ιατρός & Ε. Κάτσαρη)

Οι μονάδες των καταστημάτων στο ισόγειο παραμένουν επι μέρους κενές εδώ και λίγα χρόνια.

Σπ. Τρικούπη- Τσαμαδού

(Νότια όψη)

Πολυώροφο μεταπολεμικό κτίριο διαμερισμάτων κατοικίας και περιορισμένων γραφείων. Οι μονάδες των καταστημάτων στο ισόγειο παραμένουν επί μέρους κενές.

Πολυώροφο μεταπολεμικό κτίριο διαμερισμάτων κατοικίας και περιορισμένων γραφείων.

Σπ. Τρικούπη- Τσαμαδού

(Βορινή όψη)

Πολυώροφο μεταπολεμικό κτίριο διαμερισμάτων κατοικίας και περιορισμένων γραφείων. Στο ισόγειο του κτιρίου λειτουργεί super-market καθώς και το Κέντρο Συλλογικής Καλλιτεχνικής Δραστηριότητας «Συν» που φιλοξενεί σεμινάρια και εκθέσεις εικαστικών.

Πολυώροφο μεταπολεμικό κτίριο διαμερισμάτων κατοικίας και περιορισμένων γραφείων.

Τσαμαδού- Οικονόμου

(Βορινή όψη)

Πολυώροφο μεταπολεμικό κτίριο διαμερισμάτων κατοικίας και περιορισμένων γραφείων. Στο ισόγειο του κτιρίου λειτουργεί κατάστημα μουσικών ειδών και κομμωτήριο.

Πολυώροφο μεταπολεμικό κτίριο διαμερισμάτων κατοικίας και περιορισμένων γραφείων.

(1977: Αθ. Ζάρας)

Στο ισόγειο του κτιρίου λειτουργεί παντοπωλείο.

Τσαμαδού- Οικονόμου

(Νότια όψη)

Πολυώροφο μεταπολεμικό κτίριο διαμερισμάτων κατοικίας και περιορισμένων γραφείων. Οι μονάδες των καταστημάτων στο ισόγειο παραμένουν κενές.

Πολυώροφο μεταπολεμικό κτίριο διαμερισμάτων κατοικίας και περιορισμένων γραφείων. Οι μονάδες των καταστημάτων στο ισόγειο παραμένουν κενές.

Οικονόμου-Ζωσιμάδων

(Βορινή όψη)

Πολυώροφο μεταπολεμικό κτίριο διαμερισμάτων κατοικίας και περιορισμένων γραφείων. Οι μονάδες των καταστημάτων στο ισόγειο παραμένουν κενές.

Πολυώροφο μεσοπολεμικό κτίριο διαμερισμάτων κατοικίας.

(1936: Θ. Βαλεντής)

Πολυώροφο μεταπολεμικό κτίριο διαμερισμάτων κατοικίας και περιορισμένων γραφείων.

(1973: Δ. Μητρόπουλος)

Οι μονάδες των καταστημάτων στο ισόγειο παραμένουν κενές.

Οικονόμου-Ζωσιμάδων

(Νότια όψη)

Ζωσιμάδων & Ερεσού

Βελτιωτικές Ενέργειες

Η εφαρμογή ενεργειών για τη λειτουργική ενίσχυση του άξονα αναφέρεται όχι μόνο στις χρήσεις εντός των κτιρίων αλλά ταυτόχρονα στην ενίσχυση της εξωστρέφειας των παρακείμενων λειτουργειών και την ανάπτυξη εφήμερων και περιοδικών δραστηριοτήτων επί του άξονα. Σκόπιμη κρίνεται η επανεξέταση του θεσμικού πλαισίου σε μία κατεύθυνση ενίσχυσης της επιθυμητής στρατηγικής ανάπτυξης για την οδό Τοσίτσα συνολικά.

Στάδιο Ι

- Προώθηση και υποστήριξη "pop-up" δραστηριοτήτων και προγραμμάτων κλίμακας γειτονιάς αλλά και υπερτοπικής απεύθυνσης σε συνεργασία με τους παρακείμενους φορείς, οργανισμούς και δραστηριοποιούμενους κατά μήκος της οδού.

Στάδιο ΙΙ & ΙΙΙ

- Αντικατάσταση και ανανέωση του αστικού εξοπλισμού συνολικά ή επί μέρους και εισαγωγή νέων στοιχείων για την ενίσχυση λειτουργικά του δημόσιου χώρου και με στόχο την ενιαία διαχείριση του συνολικού μήκους της οδού Τοσίτσα.
- Ανάπτυξη ενός εξωστρεφούς λειτουργικού προγράμματος και κατ' αντιστοιχία σύνθεση του αστικού εξοπλισμού με θέσμιση περιοδικών χρήσεων για το δημόσιο χώρο (pop-up προγράμματα, αγορές, εκθέσεις) σε συνεργασία με δημόσιες ή ιδιωτικές πρωτοβουλίες, ιδρύματα, οργανισμούς και τοπικούς συλλόγους[2].

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 2: *Η επανεξέταση του θεσμικού πλαισίου επιτρεπόμενων χρήσεων κρίνεται σκόπιμη εφόσον είναι επιθυμητή η κατεύθυνση ενίσχυσης λειτουργικά του άξονα σε επίπεδο χρήσεων αναψυχής (βλ. και ΣΗΜΕΙΩΣΗ 1).*

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ: ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ

ΔΙΑΒΑΘΜΙΣΜΕΝΗ ΚΑΙ ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΣΧΕΔΙΑΣΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

ΤΩΝ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΩΝ ΒΕΛΤΙΩΤΙΚΩΝ ΕΝΕΡΓΕΙΩΝ

Α. Πεζόδρομος Τοσίτσα:

Α1. Άμεσες Ενέργειες
Α2. Στάδια II & III

Β. Άνω Τοσίτσα: Στάδια II & III

Κυκλοφοριακές ρυθμίσεις και σχεδιαστική προσέγγιση

Α. Πεζόδρομος Τοσίτσα

Α1. **Άμεσες ενέργειες**

Πρόταση κυκλοφοριακής διαχείρισης πεζόδρομου οδού Τοσίτσα

Υφιστάμενη κατάσταση

Είσοδος οχημάτων: Σήμερα υπάρχουν δυο είσοδοι που επιτρέπουν την πρόσβαση οχημάτων στο χώρο: μια από την οδό Μπουμπουλίνας η οποία εξυπηρετεί σχεδόν αποκλειστικά την πρόσβαση στους χώρους στάθμευσης του Αρχαιολογικού Μουσείου και του Επιγραφικού Μουσείου μια από την Πατησίων που επιτρέπει την πρόσβαση στους υπαίθριους χώρους του συγκροτήματος του Πολυτεχνείου και της ΑΣΚΤ.

Εμπόδια: Λειτουργικά ενεργά σταθερά εμπόδια κίνησης οχημάτων βρίσκονται στις δυο εισόδους του νότιου ασφαλτοστρωμένου διαδρόμου από Μπουμπουλίνας και Πατησίων. Επίσης λειτουργικά ενεργά -με ευθύνη του Αρχαιολογικού Μουσείου- είναι και δυο κινητά εμπόδια στο βόριο διάδρομο στην είσοδο από Μπουμπουλίνας και λίγα μέτρα πιο κάτω, αμέσως μετά την είσοδο του κλειστού χώρου στάθμευσης του Μουσείου. Μη λειτουργικά εμπόδια -είτε λόγο δολιοφθοράς είτε λόγο εγκατάλειψης- είναι: το κινητό εμπόδιο στην είσοδο του βόρειου διαδρόμου από Πατησίων και τρία ενδιάμεσα εμπόδια (συστοιχίες από κολωνάκια) στο ύψος της εγκάρσιας ζώνης που διακόπτει τη συνέχεια της κεντρικής ζώνης φύτευσης.

Στάθμευση: Σήμερα η στάθμευση είναι ατύπως ελεύθερη σε όλη την έκταση της ασφαλτοστρωμένης επιφάνειας του δρόμου με εξαίρεση ένα μικρό τμήμα στη βορειοανατολική πλευρά όπου η πρόσβαση οχημάτων ελέγχεται από τον φύλακα του Αρχαιολογικού Μουσείου.

Η ανεξέλεγκτη στάθμευση οχημάτων αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα που συντελούν στη σημερινή λειτουργική και αισθητική υποβάθμιση του πεζοδρόμου.

<u>Πρόταση διευθέτησης</u>

Στόχοι:

1. Αποτροπή της στάθμευσης
2. Εξυπηρέτηση πρόσβασης οχημάτων στους χώρους του ΕΜΠ / ΑΣΚΤ και του ΑΜ / ΕΜ
3. Πρόσβαση εκτάκτου ανάγκης σε όλη την έκταση του δρόμου

Είσοδοι οχημάτων: Διατηρείται μόνο μια είσοδος από Μπουμπουλίνας (βόρειο διάδρομο) η οποία θα εξυπηρετεί την πρόσβαση σε χώρους Στάθμευσης των Μουσείων και στον αύλειο χώρο του Πολυτεχνείου.

Εμπόδια: Καταργούνται όλα τα υφιστάμενα εμπόδια κίνησης οχημάτων και τοποθετούνται:

α) Στις δυο εισόδους από Πατησίων: ζαρντινιέρες ή ‘κολωνάκια’ που λειτουργούν ως σταθερά εμπόδια για την αποτροπή της πρόσβασης των οχημάτων.

β) Στη νότια είσοδο από Μπουμπουλίνας κατασκευάζεται κράσπεδο σε συνέχεια του υφιστάμενου πεζοδρομίου παράλληλα με τον άξονα της Μπουμπουλίνας (βλ. διάγραμμα) το οποίο θα λειτουργεί ως προέκταση της πεζής κίνησης κατά μήκος της Μπουμπουλίνας και ταυτόχρονα ως εμπόδιο τόσο για την πρόσβαση οχημάτων στον πεζόδρομο όσο και για τη στάθμευση στην εσοχή που δημιουργείται από τα σημερινά εμπόδια.

γ) Διατήρηση κινητού εμποδίου στη βόρεια είσοδο από Μπουμπουλίνας το οποίο θα ελέγχεται από τον φύλακα του αρχαιολογικού Μουσείου.

δ) Σε πρώτη φάση δεν τοποθετείται κανένα ενδιάμεσο εμπόδιο κίνησης οχημάτων καθώς προτείνεται να απαγορευτεί η είσοδος σε οχήματα που δεν πρόκειται να εισέλθουν είτε στο Πολυτεχνείο ή σε χώρους στάθμευσης των Μουσείων.

Στάθμευση: Πλήρης κατάργηση της στάθμευσης οχημάτων σε όλη την έκταση του πεζοδρόμου

Έλεγχος πρόσβασης – αποτροπή στάθμευσης: Ο έλεγχος των οχημάτων που εισέρχονται στον πεζόδρομο θα γίνεται αποκλειστικά από τον φύλακα του Αρχαιολογικού Μουσείου. Θα επιτρέπεται η πρόσβαση μόνο σε οχήματα που σταθμεύουν σε χώρους των Μουσείων και σε αυτά που εισέρχονται στον αύλειο χώρο του Πολυτεχνείου, είτε για στάθμευση ή για ολιγόωρη στάση. Τυχόν παραβάτες οι οποίοι σταθμεύουν επί του οδοστρώματος της Τοσίτσα θα αντιμετωπίζουν τις προβλεπόμενες κυρώσεις από τη Δημοτική Αστυνομία ή την Τροχαία. Σε περίπτωση που ο έλεγχος που θα ασκείται από το φύλακα του Μουσείου δεν αποδειχτεί αρκετός για την αποτροπή της στάθμευσης θα εξεταστεί σε δεύτερο χρόνο η προσθήκη εμποδίων στο εσωτερικό του πεζοδρόμου.

Κίνηση οχημάτων

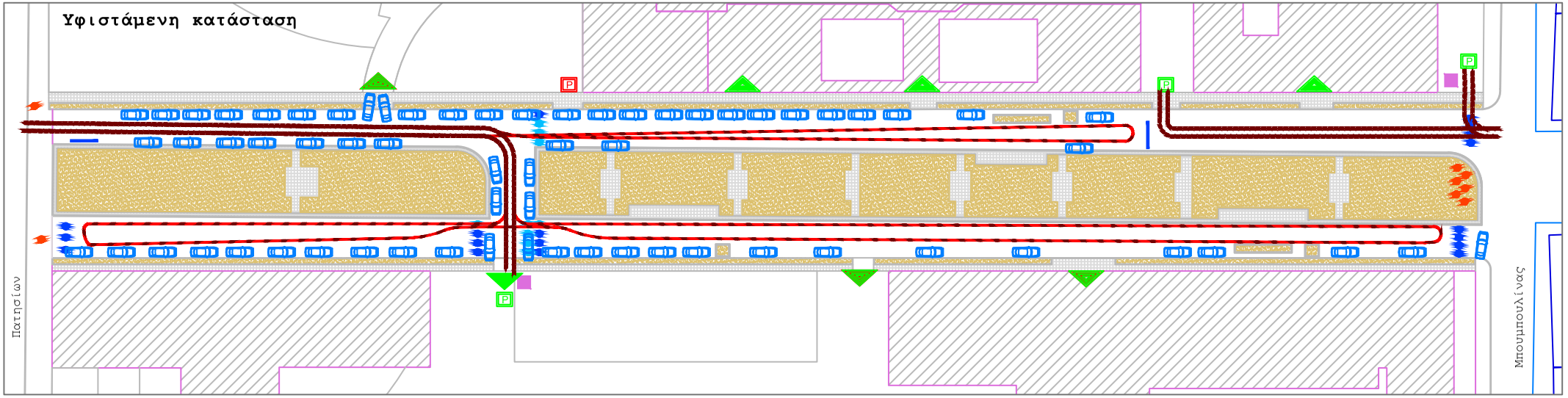

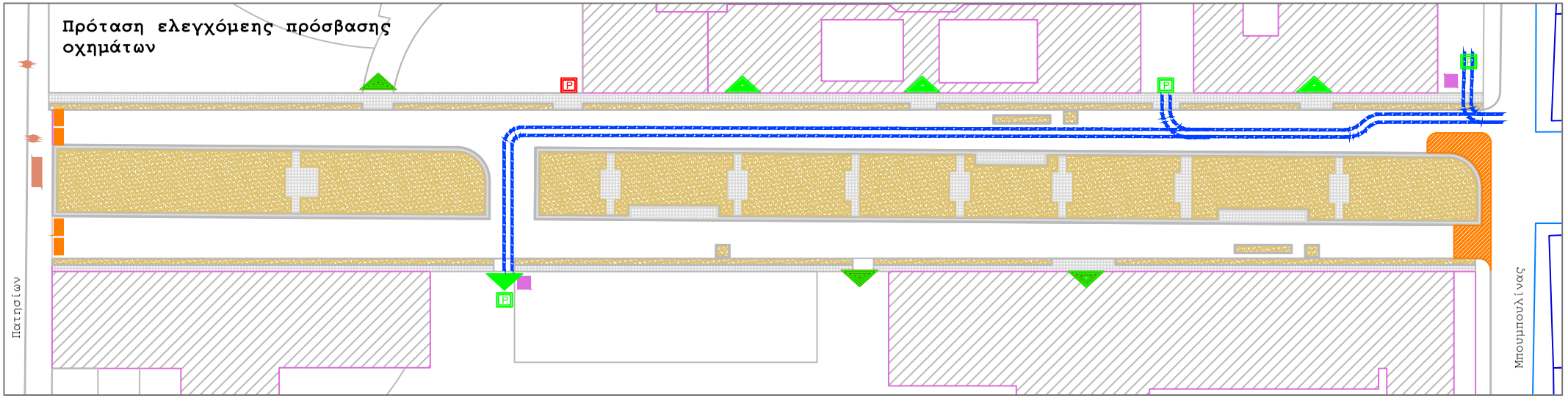

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

Είσοδος Αυλής (Ανοιχτή/Κλειστή/προτεινόμενο άνοιγμα)

Είσοδος κτιρίου (Ανοιχτή/Κλειστή/προτεινόμενο άνοιγμα)

Είσοδος Parking (Ανοιχτή / Κλειστή)

Διαδρομή εισόδου οχημάτων σε ΑΜ, ΕΜΠ (Υφιστάμενη κατάσταση)

Παράτυπη κίνηση με σκοπό τη στάθμευση (Υφιστάμενη κατάσταση)

Κίνηση οχημάτων (προτεινόμενη)

0 5 10 20

Ζαρντινιέρα (εμπόδιο)

Επέκταση πεζοδρομίου

Ε.Μ.Π., Δήμος Αθηναίων, ΥΠ.ΠΟ.Α., Α.Σ.Κ.Τ.

Σχέδιο ενεργειών για τη περιβαλλοντική αναβάθμιση και τη λειτουργική αξιοποίηση της οδού Τοσίτσα

Ομάδα εργασίας: Π. Τουρνικιώτης, Δ.Ζούπας, Ε. Μελαμπιανάκη, Κ. Μωραΐτης, Σ.Περιστεριώτη
Β. Βασιλειάδης, Φ. Καφαντάρης

Μάρτιος 2016

ΦΑΣΗ Α: ΑΜΕΣΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟΝ ΑΣΤΙΚΟ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟ ΚΑΙ ΤΗ ΔΑΠΕΔΟΣΤΡΩΣΗ

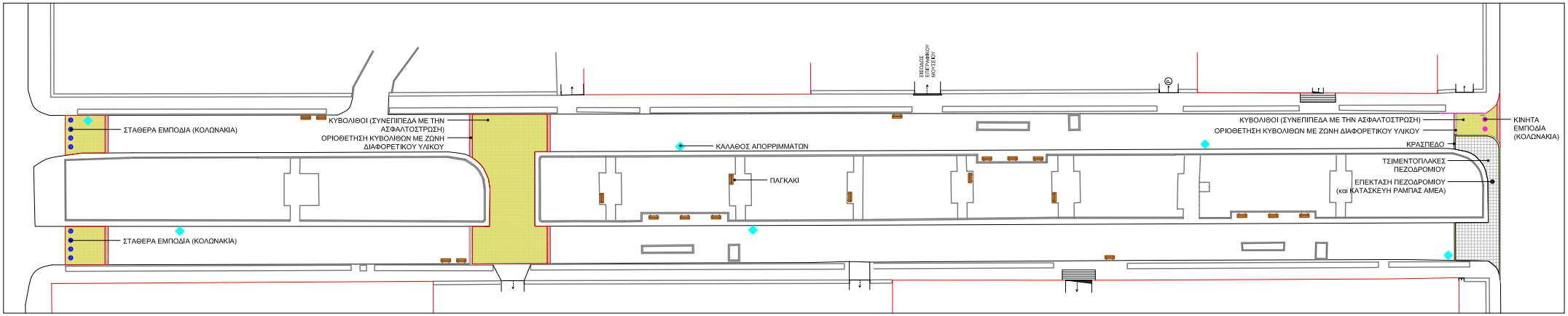

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

- Εμπόδια κίνησης οχημάτων: κολωνάκια
- Κάλαθος / Κάδος απορριμμάτων
- Παγκάκι
- Επιφάνεια διάστρωσης με κυβόλιθο
- Επέκταση πεζοδρομίου

0 5 10

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΥΛΙΚΑ ΔΑΠΕΔΟΣΤΡΩΣΗΣ

ΤΑ ΥΛΙΚΑ ΤΗΣ ΔΑΠΕΔΟΣΤΡΩΣΗΣ ΘΑ ΚΑΘΟΡΙΣΤΟΥΝ ΣΕ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΟ ΔΗΜΟ ΣΤΟ ΠΑΡΟΝ ΣΧΕΔΙΟ ΣΗΜΕΙΩΝΟΝΤΑΙ ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ ΚΑΙ ΑΦΟΡΟΥΝ:

α. ΤΗΝ ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΤΟΥ ΠΕΖΟΔΡΟΜΙΟΥ (ΣΥΜΒΟΛΗ ΜΕ ΟΔΟ ΜΠΟΥΜΠΟΥΛΙΝΑΣ) ΚΑΙ ΤΗΝ ΟΡΙΟΘΕΤΗΣΗ ΤΗΣ ΜΕ ΚΡΑΣΠΕΔΟ
β. ΤΗ ΜΕΡΙΚΗ ΔΑΠΕΔΟΣΤΡΩΣΗ ΤΟΥ ΚΑΤΑΣΤΡΩΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΠΕΖΟΔΡΟΜΟΥ ΜΕ ΖΩΝΕΣ ΑΠΟ ΚΥΒΟΛΙΘΟΥΣ (ΣΥΝΕΠΙΠΕΔΑ ΜΕ ΤΗΝ ΑΣΦΑΛΤΟ) ΚΑΙ ΤΗΝ ΟΡΙΟΘΕΤΗΣΗ ΤΟΥΣ ΜΕ ΓΡΑΜΜΙΚΕΣ ΜΠΑΝΤΕΣ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ (π.χ. ΠΕΛΕΚΗΤΟ ΜΠΕΤΟΝ ή ΚΥΒΟΛΙΘΟΥΣ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΩΝ ΔΙΑΣΤΑΣΕΩΝ κ.λπ.)

ΠΑΓΚΑΚΙΑ

ΚΑΤΟΠΙΝ ΚΑΤΑΓΡΑΦΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΜΕΤΡΗΣΗΣ ΤΩΝ ΚΑΘΙΣΜΑΤΩΝ (20) ΔΙΑΠΙΣΤΩΘΗΚΕ ΠΩΣ ΓΙΑ ΚΑΘΕ ΠΛΗΡΕΣ ΚΑΘΙΣΜΑ ΑΠΑΙΤΟΥΝΤΑΙ ΔΕΚΑ (10) ΔΟΚΙΔΕΣ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΛΕΙΠΟΥΝ ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΕΝΕΝΗΝΤΑ (90) ΔΟΚΙΔΕΣ.

Ε.Μ.Π., Δήμος Αθηναίων, ΥΠ.ΠΟ.Α., Α.Σ.Κ.Τ.

Σχέδιο ενεργειών για των περιβαλλοντική αναβάθμιση και τη λειτουργική αξιοποίηση της οδού Τοσίτσα

ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2016

Ομάδα εργασίας: Π. Τουρνικιώτης, Δ.Ζούπας, Ε. Μελαμπιανάκη, Κ. Μωραΐτης, Σ.Περιστεριώτη
Β. Βασιλειάδης, Φ. Καφαντάρης

Α2. **Στάδια II & III**

Σχεδιαστική προσέγγιση

Προτείνεται η υιοθέτηση των νέων κυκλοφοριακών διαμορφώσεων που υλοποιήθηκαν κατά την Α' Φάση του σχεδίου αναβάθμισης και αξιοποίησης της οδού Τοσίτσα (κατάργηση της στάθμευσης και πρόσβαση για διαπιστευμένα οχήματα και λόγους έκτακτης ανάγκης από τη οδό Μπουμπουλίνας) και η σταθεροποίηση των αλλαγών αυτών σε μια τελική λύση διαμόρφωσης.

Ως προ τα δάπεδα προτείνεται η αύξηση των χωμάτινων και υδατοπερατών επιφανειών με την κατάργηση του ανενεργού τμήματος του υφιστάμενου οδοστρώματος. Ταυτόχρονα προτείνεται η αναίρεση των υψομετρικών διαβαθμίσεων που υπάρχουν σήμερα κατά την εγκάρσια διεύθυνση και η δημιουργία διακριτού χώρου διέλευσης και στάσης πεζών (βλ. σχέδιο 3) με κατάλληλο τύπο υδατοπερατού πλακόστρωτου. Η διαμόρφωση αυτή θα αποτελέσει βασικό συνθετικό ενοποιητικό στοιχείο της πρότασης.

Για τη λειτουργική ενίσχυση του άξονα, προτείνεται η δημιουργία κατάλληλων χώρων για την υποδοχή υπαίθριων εκθέσεων κατά μήκος του χώρου αυτού. Πρόσθετα προβλέπεται η δημιουργία ενός περιπτέρου – πωλητηρίου του ΤΑΠ (ή άλλου αντίστοιχου φορέα) χωροθετημένου στο δυτικό άκρο του πεζοδρόμου πλησίον της οδού Πατησίων.

Η αύξηση της ψηλής και μεσαίου ύψους φύτευσης και ο εμπλουτισμός της ποικιλίας των φυτικών ειδών πρόκρινεται σε όλα τα επίπεδα με στόχο τόσο την αισθητική αναβάθμιση του πεζοδρόμου όσο και τη βελτίωση του μικροκλίματος και την επίτευξη κατάλληλων συνθηκών δροσισμού και σκίασης ειδικά κατά τους θερινούς μήνες.

Ε.Μ.Π., Δήμος Αθηναίων, ΥΠ.ΠΟ.Α., Α.Σ.Κ.Τ.

Σχέδιο ενεργειών για των περιβαλλοντική αναβάθμιση και τη λειτουργική αξιοποίηση της οδού Τοσίτσα

Ομάδα εργασίας: Π. Τουρνικιώτης, Δ.Ζούπας, Ε. Μελαμπιανάκη, Κ. Μωραΐτης, Σ.Περιστεριώτη
Β. Βασιλειάδης, Φ. Καφαντάρης

Ιούνιος 2016

Οδός Τοσίτσα (κάτω τμήμα)

Διασταύρωση Τοσίτσα

Γενική Κατοψη

Τμήμα Α' (Πατησίων - Μπουμπουλίνας)

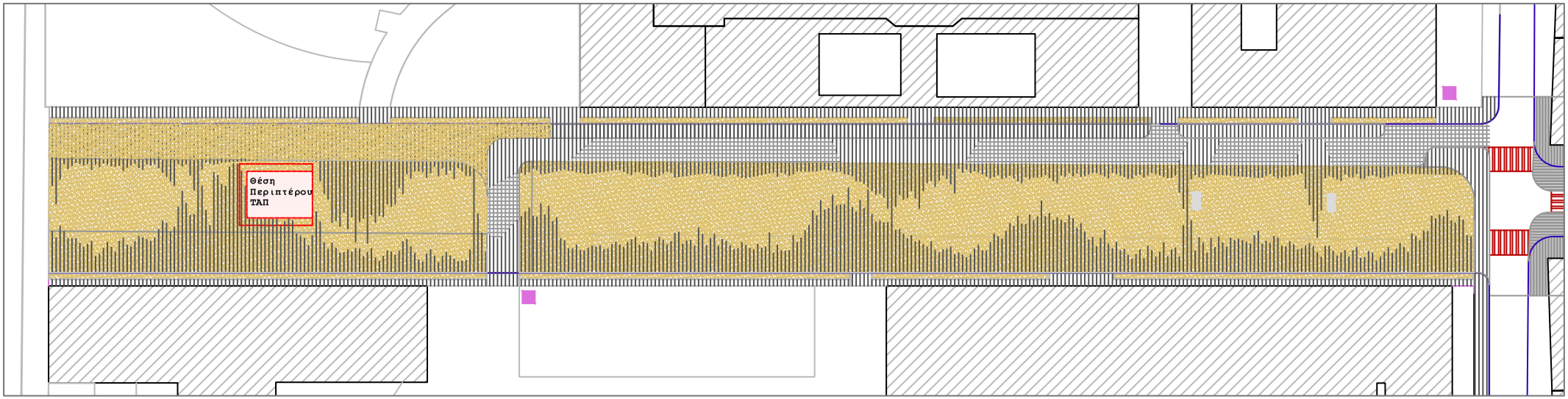

Κατοψη Οδοστρώματος

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

0 5 10 20

- Ροή οχημάτων
- Κυβόλιθος
- Υψηλή φύτευση υφιστάμενη και νέα
- Πλακόστρωτο (διάτρητο)
- Διάβαση πεζών
- Επιφάνεια Χώματος

Δομή πιθανού σπουδαστικού εργαστηρίου

Η διαδικασία Test Planning [1]***:*** Πρόκειται, στην ουσία της προσπάθειας, για μια «Διαδικασία Διερεύνησης Σχεδιασμού – Test Planning Procedure», στην οποία συμμετέχουν, ως παραδειγματικές ομάδες σχεδιασμού οι ομάδες σχεδιασμού των σπουδαστών.

Η όλη διαδικασία περιλαμβάνει:

Α1. Τη συγκρότηση μιας «ομάδας καθοδήγησης – steering committee", προορισμένη να συγκροτήσει μια πρώτη στρατηγική προσέγγισης και να οργανώνει, στη συνέχεια, την όλη διαδικασία.

Α2. Τον αρχικό καθορισμό της «στρατηγικής» προσέγγισης του προβλήματος από την ομάδα καθοδήγησης. Η στρατηγική αυτή προσέγγισης αναφέρεται σε ένα αρχικό πλαίσιο περιγραφής προορισμένο να τροποποιείται με την εισροή νέων δεδομένων, κατά την πορεία της διερεύνησης.

Α3. Τον παραδειγματικό σχεδιασμό πολλών προτάσεων (όσες και οι ομάδες των σπουδαστών)

Ο σχεδιασμός οργανώνεται σε τρεις φάσεις (πιθανόν τρία επάλληλα διήμερα Παρασκευή-Σάββατο). Μετά το πέρας κάθε φάσης ακολουθεί συζήτηση με την ομάδα καθοδήγησης και ομαδική, δημόσια ανταλλαγή απόψεων, μεταξύ των μελών της ομάδας καθοδήγησης αφενός και των συμμετεχόντων σπουδαστών αφετέρου.

Α4. Μετά το τέλος της διαδικασίας ακολουθεί δημόσια συζήτηση-εργαστήριο με τη συμμετοχή των εμπλεκόμενων φορέων και πολιτών.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 1*: Πρόκειται προφανώς για μια διαδικασία η οποία επιχειρεί να συσχετίσει προσεγγίσεις «εκ των κάτω – bottom up» και «εκ των άνω – top down». Η δεύτερη από τις κατευθύνσεις αυτές δεν είναι νομίζουμε ανάγκη να επεξηγηθεί. Αναφέρεται στη συνήθως*

επιλεγόμενη κατεύθυνση στη χώρα μας. Η πρώτη δεν αναφέρεται μόνο σε μια προσπάθεια εκδημοκρατισμού διαδικασιών και λήψης αποφάσεων. Αποτελεί μια διαδικασία ενίσχυσης της παιδείας όλων των συμμετεχόντων, πολιτών, σπουδαστών, ακόμη και των διδασκόντων, συσχετισμένη με ένα αντικείμενο το οποίο αφορά θέματα πολιτισμού και παιδείας.

Ενδεικτικό εισαγωγικό κείμενο πρόσκλησης σπουδαστών:

Γενικό σκεπτικό και επιχειρήματα

Η πρόταση να αποτελέσει η ανάπλαση της οδού Τοσίτσα αντικείμενο σπουδαστικού εργαστηρίου, για τους σπουδαστές της Σχολής Αρχιτεκτόνων Μηχανικών ΕΜΠ, μπορεί να δικαιολογηθεί με πολλά επιχειρήματα.

1. Το πρώτο αφορά τη σημαντική πολιτιστική ταυτότητα της περιοχής , συσχετισμένη με τις κτηριακές εγκαταστάσεις του παλαιότερου τεχνολογικού πανεπιστήμιου της χώρας και βέβαια με την παγκόσμιας εμβέλειας, από την άποψη των εκθεμάτων τους, παρουσία του Αρχαιολογικού και Επιγραφικού Μουσείου.

2. Το δεύτερο επιχείρημα αφορά τη γενικότερη τάση αστικής αναβάθμισης της περιοχής, συσχετισμένη με την ανάταξη σημαντικών κτηρίων επί της 28^{ης} Οκτωβρίου.

3. Πως όμως αυτός ο «εξευγενισμός», το τρίτο επιχείρημα αφορά τη δυνητική μας απάντηση σε μια ερώτηση, έρχεται να συντεθεί με την καθημερινότητα των κατοίκων των γειτονικών συνοικιών, με τους όρους υποβάθμισης που αναπτύσσονται στα «μετόπισθεν» του επίσημου αστικού μετώπου · με την πολιτική ιδιαιτερότητα της περιοχής Εξαρχείων, όπως και με την πολιτική ιδιαιτερότητα της περιοχής της πλατείας Βικτωρίας;

Μπορούμε να διεκδικήσουμε την ώσμωση της αστικής καθημερινότητας με την επίσημη εκδοχή της πόλης; Το γειτονικό Υπουργείο Πολιτισμού, όπως και η Σχολή μας, οφείλουν να απευθύνονται στην πολιτισμική ευρύτητα της κοινωνίας μας, στην προβληματική συχνά εκδοχή της, ταυτόχρονα με την «πολιτιστική» εκλογικευμένη της προσέγγιση;

Αν η Τοσίτσα καταλήγει στην πρόσοψη της πόλης, βυθίζεται επίσης ανηφορίζοντας στα σπλάχνα της και συνάπτεται επίσης για εμάς περίβολο του Πολυτεχνείου, τότε υποθέτω πως το εργαστήριο που προτείνεται μπορεί να είναι όχι πεδίο παροχής εκ των άνω διδασκαλίας, αλλά ευκαιρία πολλαπλού για όλους τους συμμετέχοντες, ανεξάρτητα από την ακαδημαϊκή τους δραστηριότητα, προβληματισμού.

Β. Άνω Τοσίτσα

Στάδια II & III

Κυκλοφοριακές ρυθμίσεις και σχεδιαστική προσέγγιση

Πρόταση

Η πρόταση προβλέπει τη διαπλάτυνση του υφιστάμενου χώρου κίνησης πεζού και τον περιορισμό του χώρου στάθμευσης αυτοκινήτων. Ειδικότερα προτείνεται η δραστική μείωση του διατιθέμενου χώρου στάθμευσης και η δημιουργία οριοθετημένων θέσεων παράλληλα προς το πεζοδρόμιο (38 θέσεις). Ακολούθως προτείνεται η μονοδρόμηση της κίνησης σε δυο τμήματα με αντίθετη φορά

1. μεταξύ Μπουμπουλίνας και Σπ. Τρικούπη
2. Μεταξύ Σπ. Τρικούπη και Ερεσσού

Ταυτόχρονα προβλέπεται τοποθέτηση νέων δαπεδοστρώσεων με στόχο την βελτίωση των περιβαλλοντικών δεικτών κατά μήκος του άξονα. Βασικά χαρακτηριστικά:

α) Βελτίωση της θερμικής συμπεριφοράς των σκληρών επιφανειών με την επιλογή κατάλληλων υλικών.

β) Αύξηση των μαλακών επιφανειών και της υδατοπερατώτητας τη συνολικής επιφάνειας του δρόμου.

γ) Δημιουργία τυπικών περιοχών φύτευσης (παρτέρια) στο όριο δρόμου-πεζοδρομίου και αύξηση της ψηλής και μεσαίου ύψους φύτευσης και εμπλουτισμό της ποικιλίας των φυτικών ειδών. Εναλλακτικά (βλ. προηγούμενη ενότητα) προτείνεται αντί των τυπικών περιοχών φύτευσης η δημιουργία ρηχών λεκανών βιοκατακράτησης (ΑΣΑΟ:SUD).

Ε.Μ.Π., Δήμος Αθηναίων, ΥΠ.ΠΟ.Α., Α.Σ.Κ.Τ.

Σχέδιο ενεργειών για των περιβαλλοντική αναβάθμιση και τη λειτουργική αξιοποίηση της οδού Τοσίτσα

Ομάδα εργασίας: Π. Τουρνικιώτης, Δ.Ζούπας, Ε. Μελαμπιανάκη, Κ. Μωραΐτης, Σ.Περιστεριώτη
Β. Βασιλειάδης, Φ. Καφαντάρης

Απρίλιος 2016

Κυκλοφορία: Υφιστάμενη Κατάσταση

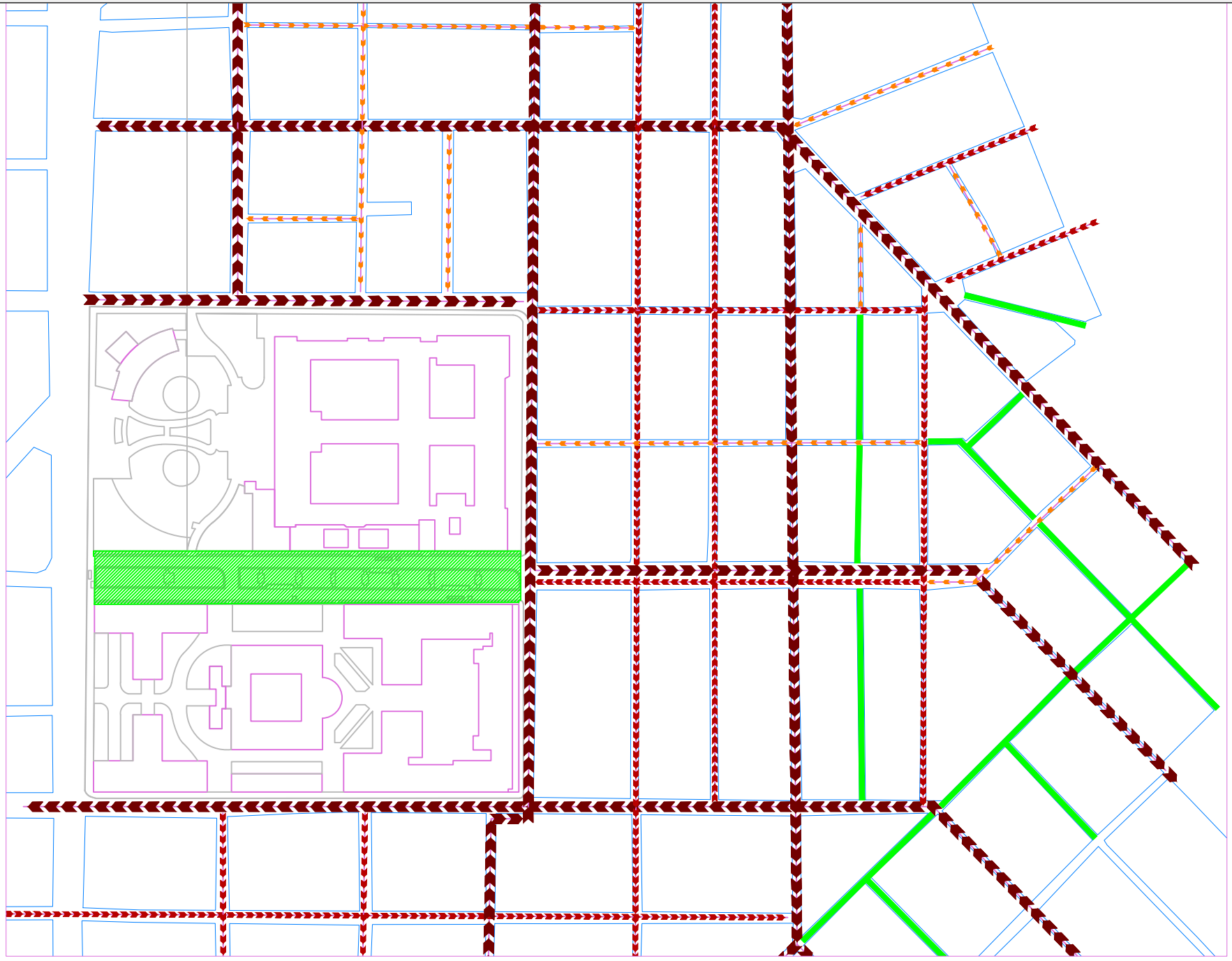

Ε.Μ.Π., Δήμος Αθηναίων, ΥΠ.ΠΟ.Α., Α.Σ.Κ.Τ.

Σχέδιο ενεργειών για των περιβαλλοντική αναβάθμιση και τη λειτουργική αξιοποίηση της οδού Τοσίτσα

Ομάδα εργασίας: Π. Τουρνικιώτης, Δ.Ζούπας, Ε. Μελαμπιανάκη, Κ. Μωραΐτης, Σ.Περιστεριώτη
Β. Βασιλειάδης, Φ. Καφαντάρης

Ιούνιος 2016

Οδός Τοσίτσα (άνω τμήμα)

πρόταση διαμόρφωσης - Λύση Α'

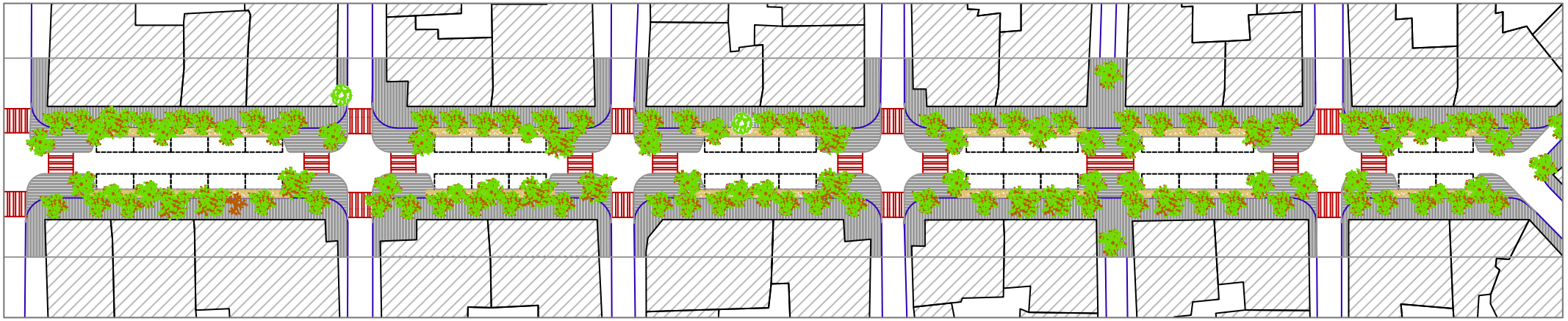

Μπουμπουλίνας | Ζαΐμη | Νοταρά | Σπ. Τρικούπη | Τσαμαδού | Οικονόμου

Γενική Κατοψη

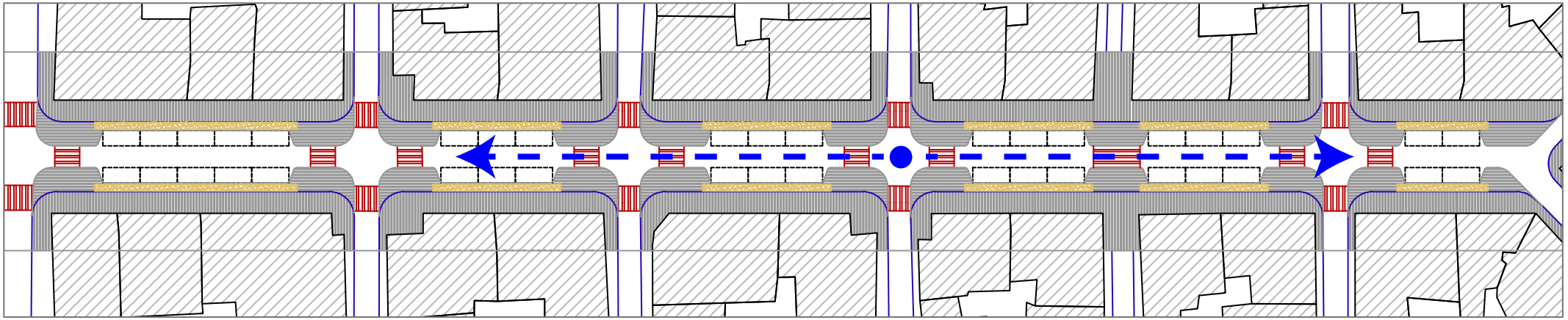

Κατοψη Οδοστρώματος

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

- Ροή οχημάτων
- Θέση στάθμευσης
- Υψηλή φύτευση υφιστάμενη και νέα
- Πεζοδρόμιο υφιστάμενο / διαπλάτυνση
- Διάβαση πεζών
- Επιφάνεια Χώματος
- Προτεινόμενη φορά κίνησης οχημάτων

0 5 10 20

ΣΧΕΔΙΟ ΕΝΕΡΓΕΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ
ΚΑΙ ΤΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΟΔΟΥ ΤΟΣΙΤΣΑ

ΕΜΠ/ ΔΗΜΟΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ / ΥΠΠΟΑ /ΑΣΚΤ

ΙΟΥΝΙΟΣ 2016